2025

Programmabegroting

GEMEENTE
Stadskanaal

INHOUDSOPGAVE PROGRAMMABEGROTING 2025

Blz.

BEGROTING IN HOOFDLIJNEN

Aanbieding 1
Financiële Beschouwingen 6

BEGROTING

Beleidsbegroting

A. Programmaplan

Leeswijzer 14

a. Programma's
1. Participatie 16
2. Ontplooiing 29
3. Leefbaarheid 38
4. Dienstverlening 48

b. Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien 55
c. Overzicht van de kosten van overhead 59

B. Paragrafen
1. Lokale heffingen 62
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 71
3. Onderhoud kapitaalgoederen 78
4. Financiering 81
5. Grondbeleid 85
6. Verbonden partijen 87
7. Bedrijfsvoering 95
8. Wet Open Overheid 97

Financiële Begroting
A. Overzicht van baten en lasten 100
B. Uiteenzetting financiële positie 106
C. Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld 112

Meerjarenraming 114

Bijlagen
Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2025 129
Overzicht subsidies 130

BEGROTING
IN
HOOFDLIJNEN

AANBIEDING

Aan de raad,

Programmabegroting 2025
Wij bieden u hierbij de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 aan. De begroting is opgesteld op basis van bestaand beleid en de door u bij de Perspectiefnota 2025-2028 vastgestelde uitgangspunten. Het nieuwe beleid en de verruimingsmaatregelen van de Perspectiefnota 2025-2028 zijn in de begroting opgenomen. De ramingen van de uitkeringen gemeentefonds zijn gebaseerd op de Meicirculaire 2024.

Begrotingspositie
Ten opzichte van het meerjarenperspectief in de Perspectiefnota 2025-2028 hebben de begrotingssaldi zich negatief ontwikkeld. De begroting 2025 heeft een nadelig saldo van afgerond € 670.000,00. De saldi in de meerjarenraming muteren nadelig met € 3.798.000,00 tot een nadeel van € 4.468.000,00 in 2028.

Saldi begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 en Perspectiefnota 2025-2028

(bedragen x € 1.000,00)

	2025	2026	2027	2028
Saldi Programmabegroting 2025	-670	-4.229	-4.443	-4.468
Saldi Perspectiefnota 2025-2028*	300	-3.156	-4.062	-3.677
Verschil	-970	-1.073	-381	-791

* Inclusief de uitwerking van de Meicirculaire 2024

Een analyse van de verschillen van de saldi van de begroting en de meerjarenraming met de saldi van de Perspectiefnota 2025-2028 is opgenomen bij de financiële beschouwingen.

Financieel perspectief
De begrotingssaldi voor de komende jaren zijn fors negatief. In 2028 bedraagt het tekort circa 2,9% van de totale begroting. Het tekort is te wijten aan de verstoorde financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten. Zolang het Rijk niet met extra middelen over de brug komt blijven er zorgen over de financiële toekomst. De miljoenennota 2025 geeft geen indicatie voor het noodzakelijke herstel van de financiële positie van gemeenten.

Ongeveer 82% van de gemeenten presenteert net als onze gemeente een meerjarenbegroting met een structureel tekort.
Volgens het hoofdlijnenakkoord gaan het kabinet en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in gesprek over de financiële verhouding. Tot die tijd blijft de financiële toekomst onzeker. Iedere gemeente moet voor zichzelf een keuze maken hoe hier mee om te gaan. Zoals al is aangegeven in de Perspectiefnota 2025-2028 willen wij met uw raad in gesprek over het aanpakken van de tekorten vanaf 2026.

In de afgelopen tijd zijn over een aantal ontwikkelingen wel afspraken gemaakt. Zo is de opschalingskorting van € 675 miljoen vanaf 2026 geschrapt, is de extra bezuiniging van € 511 miljoen (die voor rekening van het Rijk kwam) vervallen en is er vanaf 2026 € 75 miljoen oplopend tot € 300 miljoen in 2029 beschikbaar voor indexatie van Wmo uitgaven in verband met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing.

Opnieuw heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een begrotingsadvies gegeven. Nu voor het opstellen van de begroting 2025 en de Meerjarenraming 2026-2028. Het advies bestaat uit vier onderdelen:

1.Benoem de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring, ook van ombuigingen die eerder zijn ingezet
Op 30 januari 2023 is de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 vastgesteld. In deze nota is een pakket met financiële verruimingsmaatregelen opgenomen. De door u vastgestelde maatregelen zijn verwerkt in de begroting/meerjarenraming.
De VNG adviseert om nieuwe maatregelen in kaart te brengen maar nog niet uit te voeren. Op deze manier wordt duidelijk wat het effect is van de gebrekkige financiële verhouding. De VNG adviseert te focussen op bezuinigingsmaatregelen op medebewindstaken. Dit zijn taken die aan de gemeente zijn opgelegd waarbij gemeenten voor de uitvoering minder beleidsvrijheid hebben dan bij taken die de gemeente zelf heeft geïnitieerd (autonome taken).
Bij medebewindstaken kunt u onder andere denken aan aanleg en onderhoud van wegen, paden en groen, minimabeleid, kinderopvang, inzamelen/verwerken afval, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) of jeugdzorg.
Bij autonome taken kunt u onder andere denken aan sportvelden, zwembaden, belastingheffing of het in stand houden van het Theater Geert Teis.

2. Maak boekjaar 2025 sluitend, rekening houdend met de wijze waarop de financiële toezichthouders omgaan met de incidentele korting van 2025
Hiermee wordt datgene bedoeld wat hierover is beschreven over structureel begrotingsevenwicht (zie financiële beschouwingen), waarbij incidentele baten en lasten niet meetellen in het saldo. Onze begroting 2025 is structureel sluitend met een positief saldo van € 2.349.000,00.

3. Voer geen bezuinigingen door op andere beleidsterreinen vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg
Er zijn nu geen nieuwe verruimingsmaatregelen in de begroting verwerkt.

4. Overweeg rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen rondom het Btw-compensatiefonds (BCF) en de indexatie Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo):
Gemeenten declareren een deel van het door hen betaalde omzetbelasting uit het Btw-compensatiefonds. De laatste jaren wordt het fonds niet uitgeput en wordt het restant toegevoegd aan het Gemeentefonds. Gemeenten mogen bij het ramen van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds op voorhand rekening houden met een verwachte vrijval. In de raming van de Algemene uitkering is rekening gehouden met deze verwachte vrijval.

De middelen voor de indexatie wet Wmo zijn via de septembercirculaire 2024 aan het gemeentefonds toegevoegd. Wanneer er aanleiding voor is komen we in het raadsvoorstel bij de begroting terug op het effect van de septembercirculaire.

De toekomstige financiële positie van onze gemeente is sterk afhankelijk van de afspraken die met het kabinet worden gemaakt over de normeringssystematiek voor de ontwikkeling van het gemeentefonds en compensatie van kosten van de hiervoor genoemde grote opgaven. In de onderhandelingen neemt de VNG het voortouw. Daar waar nodig gaan wij de VNG ondersteunen. Wij houden u via de planning en control cyclus op de hoogte van de ontwikkelingen.

Financiële positie
De financiële positie van onze gemeente is ondanks het negatieve financieel perspectief goed. Om een beeld te geven van de financiële positie is gebruik gemaakt van een aantal kengetallen.
De ratio voor de weerstandscapaciteit (in hoeverre zijn we met eigen middelen in staat om financiële risico's op te vangen) is op 1 januari 2025 5,79 waarbij deze minimaal 1,15 moet zijn. We zitten daar dus ruim boven en zijn hiermee in staat om incidentele tegenvallers op te vangen.
De solvabiliteitsratio bedraagt 50%. Met deze ratio is de verhouding tussen het eigen vermogen (de Algemene reserve en de bestemmingsreserves) en het totale vermogen (alles wat de gemeente bezit) uitgedrukt. De landelijke norm is een minimale ratio van 20%. We zitten daar ruim boven.

De schuldquote geeft de verhouding tussen door de gemeente opgenomen geldleningen en de eigen middelen weer. De netto schuldquote bedraagt 28%, de maximale toegestane norm is 130%. Daar zitten we ruim onder.
Met de huidige financiële positie zijn we in staat voor een aantal jaren de verwachte tekorten op te vangen. De recente geschiedenis van onze gemeente leert echter dat de financiële positie in snel tempo achteruit kan gaan. De hiervoor geschetste financiële toekomst heeft helaas alle ingrediënten in zich waardoor dit opnieuw realiteit kan worden.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is de financiële positie uitgebreid toegelicht.

Indeling Programmabegroting 2025
De begroting bevat het deel Begroting in Hoofdlijnen met daarin de aanbieding, de financiële beschouwingen en het deel Begroting met daarin de beleidsbegroting, de financiële begroting, de meerjarenraming en de bijlagen.

De *financiële beschouwingen* geven een beeld van de begrotings- en financiële positie en het meerjarenperspectief.

In de *beleidsbegroting* zijn het programmaplan (de 4 programma's, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht van de kosten van de overhead) en 8 paragrafen opgenomen. In het programmaplan is een leeswijzer en een totaaloverzicht van de kaders opgenomen.

In de *financiële begroting* vindt u de overzichten van baten en lasten en van de financiële positie.

De *meerjarenraming* geeft inzicht in het verloop van de programmabudgetten en begrotingssaldi van 2026 tot en met 2028 en de ontwikkelingen in de balansposities.

De volgende *bijlagen* zijn opgenomen:
- Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2025;
- Overzicht subsidies.

Behandeling
De behandeling van de begroting 2025 staat gepland voor de vergadering van 11 november 2024.

Besluitvorming
Het is uw bevoegdheid de begroting vast te stellen.

Wij stellen u voor deze ontwerpbegroting vast te stellen.
Eventueel door uw raad aangenomen amendementen worden beschouwd als de eerste wijziging van de begroting. Als zich dat voordoet wordt de eerste wijziging gelijktijdig met de primitieve begroting vastgesteld.

Met de vaststelling van de programmabegroting geeft u ons opdracht de programma's uit te voeren en machtigt u ons om te beschikken over de aan de programma's gekoppelde budgetten. Ook stelt u dan de kredieten beschikbaar voor investeringen.

Zodra de begroting is vastgesteld zenden wij een exemplaar aan Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen. Dit moet vóór 15 november 2024 gebeuren.

Stadskanaal, 8 oktober 2024.

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden	de heer K. Sloots
secretaris	burgemeester

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Stadskanaal op 11 november 2024.

mevrouw W.J. Onrust
raadsgriffier

FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

Begrotingspositie

Samenvatting begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028

	Programma	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	2027	2028
1	Participatie	-72.246.512	-71.032.552	-70.353.437	-69.872.395
2	Ontplooiing	-9.703.943	-9.688.507	-10.217.962	-10.357.327
3	Leefbaarheid	-13.666.402	-13.510.166	-13.774.266	-14.031.151
4	Dienstverlening	-7.689.869	-7.689.869	-7.689.869	-7.689.869
	Saldo van baten en lasten programma's	**-103.306.726**	**-101.921.094**	**-102.035.534**	**-101.950.742**
	Algemene dekkingsmiddelen	116.322.061	110.891.898	110.780.386	110.661.112
	Overhead	-14.134.975	-13.981.975	-13.981.975	-13.981.975
	Totaal saldo van baten en lasten	**-1.119.640**	**-5.011.171**	**-5.237.123**	**-5.271.605**
	Mutaties reserves				
1	Participatie	104.710	104.710	104.710	104.710
2	Ontplooiing	501.504	502.089	498.304	492.419
3	Leefbaarheid	112.317	429.991	429.991	429.991
4	Dienstverlening				
	Algemene dekkingsmiddelen	-282.350	-267.559	-252.471	-237.082
	Overhead	13.209	13.209	13.209	13.209
	Totaal mutaties reserves	**449.390**	**782.440**	**793.743**	**803.247**
	Resultaat	**-670.250**	**-4.228.731**	**-4.443.380**	**-4.468.358**

Toelichting resultaat
De begroting 2025 vertoont een nadelig saldo van afgerond € 670.000,00. De meerjarenraming vertoont in 2028 een nadelig saldo van afgerond € 4.468.000,00.

De begroting 2025 bestaat uit baten en lasten die ieder jaar terugkomen (structurele baten en lasten) en die voortkomen uit onze structurele taken. Daarnaast bestaan er baten en lasten (incidentele baten en lasten) die eenmalig zijn of een tijdelijk karakter hebben (maximaal 3 jaar). Zij beïnvloeden het begrotingssaldo incidenteel.
De provincie beoordeelt de begroting als toezichthouder. Voor het bepalen van de vorm van toezicht (preventief of repressief) beoordeelt de provincie op het structureel begrotingsevenwicht. Dat is het saldo van alléén de structurele baten en lasten, de incidentele baten en lasten worden daarbij dus buiten beschouwing gelaten. Het saldo van de structurele baten en lasten is bepalend voor het financieel toekomstperspectief.
Voor repressief toezicht is het voldoende dat óf het begrotingsjaar óf het laatste jaar in de meerjarenraming een structureel positief begrotingssaldo heeft.
In de hierna opgenomen tabel is weergegeven hoe de saldi van de programmabegroting 2025 zijn verdeeld in incidentele en structurele baten en lasten.
Het saldo van structurele baten en lasten bedraagt in 2025 € 2.349.000,00 positief en in 2028 bedraagt het saldo geschoond van incidentele baten en lasten € 4.243.000,00 negatief.

(bedragen x € 1.000,00)

	2025	2026	2027	2028
Saldi Programmabegroting 2025	-670	-4.229	-4.443	-4.468
Saldi incidentele baten en lasten	-3.019	-515	-354	-225
Saldi structurele baten en lasten	2.349	-3.714	-4.089	-4.243

De geraamde stand per 31 december 2025 van de Algemene reserve is € 11,8 miljoen en van de reserve Verkoop aandelen Essent is afgerond € 14,0 miljoen.

Analyse resultaat ten opzichte van de Perspectiefnota 2025-2028
Op basis van de Perspectiefnota 2025-2028 zijn de saldi van de begroting 2024 bijgesteld naar een geraamd overschot van € 300.000,00 voor het jaar 2025 en een tekort van € 3.677.000,00 voor het jaar 2028 (inclusief de uitwerking van de Meicirculaire 2024).
Ten opzichte van deze ramingen hebben de begrotingssaldi voor de periode 2025-2028 zich negatief ontwikkeld. In 2025 is het saldo € 970.000,00 nadeliger dan verwacht, in 2028 is dit € 791.000,00 nadeliger.

(bedragen x € 1.000,00)

	2025	t/m 2028
Saldi Programmabegroting 2025	-670	-4.468
Saldi Perspectiefnota 2025-2028	300	-3.677
Verschil	**-970**	**-791**

Het verschil tot en met 2028 is geanalyseerd, de mutaties in taakvelden zijn op hoofdlijnen toegelicht.

Taakvelden Sociaal Domein		
- Woon- en overige voorzieningen gehandicapten	€	200.000,00 N
- Huishoudelijke hulp ZIN	€	457.000,00 N
- Jeugdzorg (loon- en prijsbijstellingen)	€	1.022.000,00 N
- PGB's begeleiding en huishoudelijke hulp	€	636.000,00 V
- Begeleiding ZIN	€	349.000,00 N
- Dagbesteding algemeen en belevingsgericht	€	155.000,00 N
- Beschermd wonen	€	119.000,00 N
- Aanpak Huiselijk geweld	€	243.000,00 N
- Bijdragen Wedeka	€	204.000,00 N
- Bijstandsverlening	€	338.000,00 N
Taakveld Uitkeringen gemeentefonds		
- Uitkeringen gemeentefonds	€	3.340.000,00 V
Taakveld Overige baten en lasten		
- Reserveringen uitkeringen gemeentefonds	€	679.000,00 V
Diverse taakvelden		
- Uitvoeringskracht organisatie	€	301.000,00 N
- Loonontwikkelingen	€	905.000,00 N
- Saldo niet nader toegelichte ontwikkelingen	€	1.153.000,00 N
	€	791.000,00 N

Nieuw beleid
Conform de besluitvorming over de Perspectiefnota 2025-2028 zijn de financiële consequenties van nieuwe beleidswensen en de financiële verruimingsmaatregelen die van invloed zijn op de lasten en/of baten in de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 verwerkt.

Gemeentefonds
Het gemeentefonds is het fonds in de rijksbegroting waaruit de gemeenten jaarlijks financiële middelen ontvangen om van gemeenten verwachte taken uit te voeren. Het gaat hierbij zowel om autonome taken (keuze om een taak uit te voeren ligt geheel bij de gemeente) als medebewindstaken (taken die door het Rijk aan gemeenten zijn opgedragen). Ook zijn deze middelen belangrijk bij het in stand houden van het bestuurlijk en ambtelijk apparaat.

Ieder jaar brengt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een aantal circulaires uit waarin de ontwikkelingen van het gemeentefonds en de effecten daarvan op de verschillende uitkeringen die uit het gemeentefonds worden verstrekt zijn weergegeven. De belangrijkste circulaires zijn de mei- en de septembercirculaire. De meicirculaire, omdat deze de basis is voor de raming van de verschillende uitkeringen voor het komende begrotingsjaar. De septembercirculaire, omdat hierin de effecten van de rijksbegroting voor het komende begrotingsjaar zijn verwerkt.

De middelen die uit het gemeentefonds worden verstrekt zijn onderverdeeld in:
- de algemene uitkering;
- de integratie-uitkeringen;
- de decentralisatie-uitkeringen;

De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten. Eventuele opmerkingen die over de algemene uitkering in circulaires worden gemaakt, zijn niet meer dan voorbeelden die illustreren met welke kosten gemeenten geconfronteerd (kunnen) worden. Dit inzicht is ook van belang voor de Tweede Kamer. Met de betreffende teksten in de circulaires is niet beoogd bestedingsdoelen vast te leggen.
De integratie- en decentralisatie-uitkeringen geven wel een bestedingsrichting aan.

<u>Overzicht ramingen</u>

(bedragen x € 1.000,00)

	2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Programmabegroting 2025		106.403	99.308	98.950	98.654
Programmabegroting 2024*	102.089	102.034	94.516	94.749	94.749
Verschil		**4.369**	**4.792**	**4.201**	**3.905**

* tot en met Voorjaarsnota 2024

<u>Berekening uitkering</u>

2025
De verschillende uitkeringen in 2025, zoals deze in de begroting zijn verwerkt, zijn berekend op basis van informatie uit de Meicirculaire 2024. De Septembercirculaire 2024 is niet verwerkt.

Ontwikkeling uitkeringen 2025
Het totaal aan uitkeringen uit het Gemeentefonds 2025 is nu berekend op € 106.403.000,00. Op basis van voorgaande circulaires werd voor 2025 een uitkering van € 102.034.000,00 verwacht. Mutaties in de algemene uitkeringen leveren hiermee per saldo een hogere algemene uitkering op van € 4.369.000,00. Tegenover deze stijging zijn voor € 4.222.000,00 hogere lasten geraamd in de begroting. Daarmee is sprake van een positief effect op het begrotingssaldo van € 147.000,00.

2026-2028

In 2028 ontvangt onze gemeente ruim € 7,7 miljoen minder dan in 2025. Deze daling ligt in lijn met de daling die in de begroting 2024 werd verwacht voor 2027 (bijna € 8,3 miljoen)
De huidige normeringssystematiek (samen trap op en trap af) is inmiddels gestopt en vervangen door een nieuwe systematiek waarbij de ontwikkeling van de omvang van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Tegenover de daling van de algemene uitkering staan elders in de begroting voor € 3.967.000,00 lagere uitgaven óf stelposten voor hogere inkomsten. Een en ander betekent vanaf 2028 structureel lagere algemene inkomsten van € 3.782.000,00 door het effect van de nieuwe normeringssystematiek.

Financiële verruimingsmaatregelen
Van de verruimingsmaatregelen op grond van de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 resteren na verwerking van de Voorjaarsnota 2024 nog de volgende bedragen.
2025 € 285.000,00
2026 € 565.000,00
2027 € 565.000,00
2028 € 553.000,00

In de begroting 2025 is vanaf 2028 de volgende taakstelling gerealiseerd:

9. Subsidies € 12.000,00 structureel

Restant verruimingsmaatregelen
Na verwerking van bovenstaande resteren nog de volgende verruimingsmaatregelen. Hiervoor moeten nog maatregelen worden getroffen.

Nr.	Verruimingsmaatregelen	2025	2026	2027	2028
1	Arbeidsmarkt (TDC)	p.m.	110.000	110.000	110.000
2	Jeugdhulp	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
3	Budgetsubsidie stichting Welstad	110.000	220.000	220.000	220.000
9	Subsidies	50.000	100.000	100.000	88.000
11	Onderzoek Groen (Cyber)	125.000	125.000	125.000	125.000
12	Onderzoek minimabeleid (Kwiz)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
15	Streekhistorisch centrum	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
17	Resultaat onderzoek vastgoed	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
19	Sponsoring rotondes	-	10.000	10.000	10.000
		285.000	**565.000**	**565.000**	**553.000**

Financiële positie

Geprognosticeerde balans 2025-2028*
(*Bedragen x € 1.000)*

Activa	31 december 2025	31 december 2026	31 december 2027	31 december 2028
Immateriële vaste activa	3.644	3.550	3.275	3.091
Materiële vaste activa	99.832	101.098	103.685	100.673
Financiële vaste activa	6.371	6.371	6.371	6.371
Voorraden	83	6	-45	-58
Totaal activa	**109.930**	**111.025**	**113.286**	**110.077**
Passiva				
Algemene reserve	11.818	11.818	11.818	11.818
Bestemmingsreserves	41.756	40.974	40.180	39.377
Voorzieningen	5.510	5.215	4.953	4.691
Vaste schulden	46.101	42.961	39.821	36.681
Resultaat begroting	-670	-4.899	-9.342	-13.811
Totaal passiva	**104.515**	**96.069**	**87.430**	**78.756**
Financieringsbehoefte	**5.415**	**14.956**	**25.856**	**31.321**

* voor specificaties van de geprognosticeerde balans zie de Financiële begroting.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit
De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door structurele begrotingsoverschotten en/of maatregelen die structurele middelen generen. Tegenvallers en risico's van structurele aard met financiële gevolgen voor de langere termijn kunnen in beginsel niet worden gedekt uit de incidentele weerstandscapaciteit. Zodra structurele risico's zich voordoen zullen deze moeten worden vertaald naar de meerjarenbegroting. Incidenteel kunnen voor tegenvallende lastenontwikkelingen echter wel bedragen onttrokken worden aan de Algemene reserve.

De meerjarenraming vertoont in 2028 een structureel begrotingstekort van € 4.243.000,00.

In het kader van de benodigde weerstandscapaciteit wordt de ondergrens van de Algemene reserve gerelateerd aan de benodigde weerstandscapaciteit. Deze capaciteit wordt bepaald door het totaal van de financieel gekwalificeerde risico's te vermenigvuldigen met een ratio van 1,15. Voor 2025 betekent dit dat de Algemene reserve op basis van het totaal van de gekwalificeerde risico's van € 4,3 miljoen daarom afgerond minimaal € 4,9 miljoen (€ 4,3 miljoen x 1,15) moet bedragen.
Eventuele tekorten leggen beslag op de Algemene reserve tot aan de ondergrens en resterende tekorten worden gedekt uit de bestemmingsreserve Verkoop aandelen Essent. De verwachte standen van de Algemene reserve en de reserve Verkoop aandelen Essent bedragen per 1 januari 2025 respectievelijk € 11,8 miljoen en € 14,0 miljoen.

Weerstandsvermogen (incidenteel)

(x € 1.000)

	1 januari 2025	31 december 2025
Beschikbare weerstandscapaciteit **(a)**	€ 24.600	€ 24.900
Benodigde weerstandscapaciteit **(b)**	€ 4.700	€ 4.300
Weerstandsvermogen (a-b)	€ 19.900	€ 20.600
Ratio weerstandscapaciteit **(a/b)**	5,23	5,79

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is de beschikbare *incidentele* weerstandscapaciteit per 31 december 2025 geraamd op € 24,9 miljoen. Op basis van de vastgestelde ratio van 1,15 is de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit voldoende voor de dekking van de *incidentele* risico's (per 31 december 2025 totaal € 4,3 miljoen).

Risico's
Het risicoprofiel is toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hierin zijn de volgende *structurele* risico's weergegeven.

Sociaal domein
Binnen het sociale domein lopen wij met name bij de uitvoering van de taken financiële risico's. Deze worden vooral veroorzaakt door het open-einde karakter van de regelingen.

Jeugdzorg
We zien een aantal ontwikkelingen binnen de jeugdzorg. Zo zijn er te weinig intramurale specialistische plaatsen beschikbaar, waardoor langduriger gebruik moet worden gemaakt van diverse behandelaren voor meervoudige en complexe casussen. Daarnaast zijn er lange wachtlijsten, zowel intern als extern, waardoor er vaak lang gewacht moet worden op een behandeling en/of opname. Dit leidt tot een verschuiving naar intensievere zorg en als gevolg daarvan hogere kosten. Verder zit de reguliere zorg relatief vol, waardoor er naar alternatieve hulp moet worden uitgeweken, die vaak duurder uitvalt. We verwachten dat door deze ontwikkelingen de kosten van de jeugdzorg zullen stijgen. Omdat we op dit moment nog niet goed kunnen inschatten welk effect dit heeft op de kosten van 2025 monitoren we de cijfers en zullen het budget indien nodig via de voor- en najaarsnota bijstellen.

Beoordeling financiële kengetallen
Het overzicht van de berekende kengetallen is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Op basis van bovenstaande kengetallen voor de begroting 2025 kunnen we concluderen dat onze financiële positie goed is.
De solvabiliteitsratio van 50% geeft aan dat we voldoende in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Als gevolg van een afname van het eigen vermogen dalen de schuldquote en de solvabiliteitsratio in de meerjarenraming.
De boekwaarden van de grondexploitatie zijn reëel en kunnen naar verwachting worden terugverdiend.
Het kengetal structurele exploitatieruimte is in 2025 positief. In de meerjarenraming muteert het kengetal naar negatief. Dit betekent dat de structurele baten niet meer toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Dit volgt de ontwikkeling van de meerjarige begrotingssaldi.
Wanneer we het structurele tekort in het kader van onze financiële kengetallen bekijken dan is er nog belastingcapaciteit aanwezig om dit op te kunnen vangen. Daarnaast kan er worden gekeken naar andere maatregelen.
Voor incidentele tegenvallers is er incidentele weerstandscapaciteit aanwezig (zie onder weerstandsvermogen), inzet hiervan is wel van invloed op de solvabiliteitsratio.

Investeringen

In de meerjarenraming is het Overzicht investeringen 2025-2028 opgenomen. Het geraamde bedrag voor 2025 is € 3.174.150,00. Voor deze investeringen wordt u gevraagd kredieten beschikbaar te stellen (zie de bijlage). De lasten die samenhangen met deze investeringen zijn opgenomen in de begroting.
In de periode 2026-2028 is totaal € 14.956.000,00 aan voorgenomen investeringen geraamd. Deze investeringen vinden hun basis in de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 en de Perspectiefnota 2025-2028.

	2025	**2026**	**2027**	**2028**
- Theater Geert Teis	500.000			
- Sportvelden		950.000	600.000	
- Uitvoeringsprogramma wegen	691.000	2.526.350	4.600.000	460.000
- Civiele kunstwerken		1.000.000	1.000.000	900.000
- Openbare verlichting	308.250	367.500	233.000	286.000
- Beschoeiing	650.000		650.000	
- Riolering divers	165.000	165.000		
- Uitvoeringsprogramma wegen	287.500	396.750		
- Vervangen ondergrondse containers	105.000			
- MJP vervangingsinvesteringen	467.400	293.200	248.200	280.000
Totaal	**3.174.150**	**5.698.800**	**7.331.200**	**1.926.000**

De totale boekwaarde van de investeringen bedraagt per 1 januari 2025 € 110.700.000,00 en per 31 december 2025 € 106.800.000,00. De investeringen zijn geactiveerd onder aftrek van bijdragen van derden. Bijdragen uit reserves zijn niet in mindering gebracht op het investeringsbedrag, maar vallen vrij met jaarlijkse termijnen gelijk aan de afschrijvingsperiode van de investering. Deze bijdragen zijn gestort in de bestemmingsreserve Bijdragen in kosten activa. De boekwaarde van deze bestemmingsreserve bedraagt per 1 januari 2025 € 15.407.000,00 en per 31 december 2025 € 14.668.000,00.

Financiering
De investeringen van onze gemeente worden gefinancierd met eigen en vreemd vermogen. Onder eigen vermogen vallen algemene reserves en bestemmingsreserves (boekwaarde per 1 januari 2025 € 54,0 miljoen), onder vreemd vermogen vallen voorzieningen en de langlopende geldleningen (boekwaarde per 1 januari 2025 € 55,1 miljoen). De totale boekwaarde per 1 januari 2025 van de financieringsmiddelen bedraagt € 109,1 miljoen. Het financieringstekort op de boekwaarde van de investeringen bedraagt € 1,6 miljoen (€ 110,7 miljoen -/- € 109,1 miljoen). De boekwaarde van de vlottende activa is per 1 januari 2025 € 372.000,00. Het totale financieringstekort per 1 januari 2025 bedraagt dan afgerond € 1,9 miljoen.
Wij hanteren een systematiek van totaalfinanciering. Zonodig zullen wij, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financieringsbehoefte, voor de vaste financieringsmiddelen en de liquiditeitspositie, vaste geldleningen afsluiten.

Rentelasten
Om een reëel beeld van de investeringslasten te geven berekenen wij rente over de interne financieringsmiddelen (eigen vermogen en voorzieningen).

Het verschil tussen de totaal geraamde rentelasten van de financieringsmiddelen (intern en extern) en de toegerekende omslagrente over investeringen is opgenomen in de raming van algemene dekkingsmiddelen, taakveld Treasury. De berekening van dit renteresultaat is opgenomen in de paragraaf Financiering (renteschema).
Door de reserves en voorzieningen voor financiering te gebruiken, besparen wij rente op geldleningen van derden. De toegerekende rente wordt bepaald aan de hand van het gewogen gemiddeld rentepercentage op vreemd vermogen.

De rente over de reserves en voorzieningen komt ten gunste van algemene dekkingsmiddelen. Voor een deel wordt na resultaatbepaling rente aan bestemmingsreserves toegevoegd.

Op basis van de verwachte stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2025 is de totale bespaarde rente in 2025 geraamd op € 1.228.000,00. Ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen is totaal € 920.000,00 geraamd. Aan de bestemmingsreserves is € 308.000,00 rente toegevoegd.

Overzicht rentelasten

	Bedrag
Toegerekende rentelasten	€ 2.106.000,00
Bespaarde rente	€ -1.228.000,00
Renteresultaat	€ 88.000,00
Netto (externe) rentelasten	**€ 966.000,00**

BEGROTING

BELEIDSBEGROTING

Programmaplan

LEESWIJZER PROGRAMMAPLAN

Algemeen

De "Kaders" die door u zijn vastgesteld zoals beleidsnota's of bovengemeentelijke nota's die betrekking hebben op de programma's zijn niet opgenomen in de begroting. U kunt ze vinden op www.stadskanaal.bestuurlijkeinformatie.nl (iBabs) en op www.lokaleregelgeving.overheid.nl.
De programma's zijn opgebouwd door antwoord te geven op de zogenaamde drie "W"-vragen:
"Wat willen wij bereiken?", "Wat doen wij daarvoor?" en "Wat mag het kosten?".
Het programmaplan bevat verder het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht van de kosten van overhead.

Programmanaam
De begroting kent vier programma's. Onder de naam van het programma is aangegeven welke taakvelden onder dit programma vallen.

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijk effect
Hier worden de maatschappelijke effecten genoemd die beoogd worden met het programma.

Nieuw beleid
Hier staan de nieuwe beleidsprioriteiten. De indeling is als volgt:
1. Prioriteiten als gevolg van wettelijke verplichtingen
2. Prioriteiten als gevolg van aangegane eigen verplichtingen
3. Prioriteiten als gevolg van wensen/ambities

Onder nieuw beleid vatten wij alleen die beleidsprioriteiten waarvoor tot dusver nog geen budget beschikbaar gesteld is. Dus nieuw beleid = nieuw geld.

Beleidsindicatoren
Hier zijn de beleidsindicatoren die tot het programma behoren opgenomen. Gemeenten moeten voor de verplichte beleidsindicatoren gebruik maken van de (landelijke) publicatie van bestaande bronnen.
De brongegevens zijn niet de eigen gegevens van onze gemeente, uit het oogpunt van zorgvuldigheid wordt geen inhoudelijke toelichting gegeven op de vermelde gegevens.
Naast de verplichte beleidsindicatoren zijn bij programma 1 Participatie eigen indicatoren opgenomen.

Wat doen wij daarvoor?
Hier worden van de taakvelden die tot het programma behoren de belangrijkste activiteiten genoemd.
Indien van toepassing wordt het nieuwe beleid nader uiteengezet. Daarna worden de activiteiten van het bestaande beleid van de taakvelden genoemd.
Bestaand beleid kan overigens wel nieuwe activiteiten bevatten, waarvan de kosten gedekt worden uit bestaande en voor dat doel beschikbaar gestelde budgetten.

Wat mag het kosten?

Lasten en baten
Hier worden de lasten en de baten van zowel het nieuwe als het bestaande beleid van het programma in één totaal vermeld.

Taakvelden
Hier worden de lasten en baten gespecificeerd naar taakvelden.

Toelichting
Hier is aangegeven (indien van toepassing) welk deel van de ramingen betrekking heeft op nieuw beleid. Eventueel wordt een korte toelichting gegeven op de ramingen van het begrotingsjaar. Het verschil tussen de cijfers van 2025 en 2024 is beknopt toegelicht.
Het verschil in de totale apparaatskosten (personeelskosten programma's en totale kosten overhead) wordt in het Overzicht overhead toegelicht.

Meerjarenraming
Hier wordt een korte toelichting gegeven op de ramingen van de meerjarenraming 2026-2028.

Mutaties reserves
Hier wordt een toelichting gegeven op de geraamde mutaties reserves die betrekking hebben op het programma.

Programma's

1. PARTICIPATIE

Meedoen en Zelfredzaamheid

Taakvelden Economie en Sociaal domein

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Ons beleid is erop gericht dat onze inwoners op een gezonde, gelukkige en veilige manier meedoen in de samenleving. Zij zijn zelf- en samen redzaam, ook als zij beperkingen hebben. Zij kunnen zolang dat lukt in hun eigen woonomgeving wonen. We staan voor een gemeente die mensen ondersteunt in hun bestaanszekerheid als het even of langere tijd niet op eigen kracht of met hulp van een eigen netwerk lukt. Daarmee voorkomen we dat kleinschalige problemen op langere termijn escaleren en zware hulp en ondersteuning nodig zijn. We stimuleren eigen initiatief van inwoners en juichen creatieve ideeën toe om zorg en ondersteuning met meer eigen regie van eigen inwoners. We verbinden partners in het veld aan elkaar en helpen ervoor te zorgen dat elke inwoner de juist ondersteuning bij hulpvragen weet te vinden.

Effecten taakvelden Economie

- Een aantrekkelijke gemeente zijn en blijven voor ondernemers, waar middelgrote en kleine bedrijven floreren.
- Behoud en uitbreiding van werkgelegenheid in het algemeen en waar mogelijk de vestiging van bedrijven die laaggeschoold werk bieden in combinatie met een goede en praktische aansluiting in opleidingen.
- Goede samenwerking en aansluiting tussen onderwijs, regionaal bedrijfsleven en overheid.
- Realisatie Innovatiewerkplaats en commerciële werkplaatsen, samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.
- Meer werkgelegenheid in de regio Zuidoost Groningen, bij voorkeur in de circulaire economie.
- Het mogelijk maken van diverse en aantrekkelijke warenmarkten.
- Samenwerking met de regio en de provincie om goede recreatieve en toeristische verbindingen tussen zowel het gebied Westerwolde, de Veenkoloniën als de Drentse Hondsrug te realiseren.

Effecten taakvelden Sociaal domein

- Het ondersteunen van inkomen en bestaanszekerheid voor inwoners die niet of onvoldoende in de kosten van eerste levensbehoeften kunnen voorzien voorkomt problemen in maatschappelijk functioneren.
- Een samenhangend aanbod van hulpverlening en laagdrempelige voorzieningen die participatie en zelfredzaamheid en het langer thuis kunnen blijven wonen bevorderen, ook als de (psychische) kwetsbaarheid toeneemt.
- Efficiënt gebruik van onze welzijnsaccommodaties.
- In 2023 zijn we gestart met de vastgoednota. We bevinden ons nu in fase twee: het formuleren van beleid voor de verhuur aan maatschappelijke organisaties. Eind 2024 start een extern bureau, met afronding voor de zomervakantie van 2025.
- Een inclusieve samenleving waarin voorkomen wordt dat kwetsbare volwassenen en jongeren buiten de samenleving raken en waar inwoners met een beperking naar eigen wens en vermogen kunnen meedoen.
- Deelname van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en een arbeidsbeperking aan onze samenleving.
- De bijstand is zoveel mogelijk een tijdelijke situatie. Inwoners hebben structureel een duurzaam perspectief voor een toekomst met werk.
- Het op creatieve manieren doorbreken van overerfbare armoede.
- Door middel van extra inzet op vroegsignalering gaat de schuldenlast van de inwoners naar beneden en/of wordt voorkomen dat er een schuldenlast ontstaat.

Nieuw beleid

Beleidsontwikkelingen Perspectiefnota 2025-2028

Taakveld	Prioriteit	Algemene doelstelling	Ind.*
Inkomensregelingen	Participatiewet in balans	Inwoners passende ondersteuning bieden om mee te doen in de samenleving, waarbij uitgegaan wordt van de menselijke maat, vertrouwen en vereenvoudiging.	1
Arbeidsparticipatie	Arbeidsmarkt infrastructuur	Regionale werkcentra als centraal punt voor werkzoekenden en werkgevers.	1
Arbeidsparticipatie	Ontwikkelcentra	Opzetten van een laagdrempelige voorziening voor vragen op het gebied van werk en inkomen.	1
Overige maatwerk arrangementen (Wmo)	Project Housing First	Het succesvol oplossen en voorkomen van dakloosheid.	1

*zie leeswijzer

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Functiemenging	%	2023	45,6	54,2
2	Vestigingen (van bedrijven)	aantal per 1.000	2023	158,0	197,1
3	Banen	aantal per 1.000	2023	659,3	836,6
4	Werkloze jongeren	%	2022	3	1
5	Netto arbeidsparticipatie	%	2023	69,2	73,1
6	Bijstandsuitkeringen	aantal per 10.000	2023	394,4	344,8
7	Kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	7	6
8	Aantal re-integratievoorzieningen	aantal per 10.000	2023	233,1	191,5
9	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	aantal per 10.000	2023	1.230	705
10	Jongeren met jeugdhulp	%	2023	15,1	13,5
11	Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	2,2	1,1
12	Jongeren met delict voor de rechter	%	2022	1	1
13	Jongeren met jeugdreclassering	%	2023	0,3	0,3

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen.
2. Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
3. Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar. Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.
4. Het percentage personen van 16 tot en met 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven en geen baan hebben als werknemer.
5. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
6. Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015) per 10.000 inwoners.
7. Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
8. Het aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
9. Het aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
10. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
11. Het percentage jongeren tot 18 jaar met een door de rechter dwingend opgelegde jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
12. Het percentage jongeren (12 tot en met 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
13. Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar).

Overig

Indicator voorzieningen	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Aantal uitkeringsgerechtigden	788	805	805
Uitstroom uit de uitkering	218	250	250
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	813	950	900
Aantal Bewindvoering	405	520	450
Instroom Schuldhulpverlening (SHV)	107	250	160
Aantal Schuldregelingen	111	200	150
Aantal Budgetbegeleiding	273	300	300
Aantal Wet Sanering Natuurlijke Personen (WSNP)	14	20	20
Uitstroom SHV	41	100	100
Aantal trajecten Vroegsignalering	36	250	100
Aantal in behandeling bij Humanitas-thuisadministratie	120	200	200
Aantal in behandeling bij Stichting Leergeld	244	200	200
Aantal in behandeling bij Jeugdfonds Sport en Cultuur	165	200	200
Aantal meldingen vroegsignalering	n.v.t	n.v.t.	1.800
Bereik vroegsignalering na de melding	n.v.t	n.v.t	25%

Indicator arbeidsparticipatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Verbetering trede 3 t.o.v. peildatum 1 januari 2019*	24%	20%	20%
Plaatsing op werkstages**	139	125	125
Plaatsing op reguliere en gesubsidieerde arbeid***	133	110	110
Techniektesten DOK4	30	-	-
Aantal WSW plaatsen Wedeka****	464	450	440

*Percentage van het aantal klanten die op 1 januari in trede 3 geregistreerd staan en naar treden 4, 5 of 6 doorstromen, dan wel uitstromen (naar werk).

**Gemiddeld aantal klanten die via een werkstage intern (bij Wedeka) of extern (bij reguliere werkgevers) werkervaring opdoen.

***Regulier werk inclusief parttime, afspraakbanen, beschut werk en uitzendbanen.

****Betreft het aantal subsidiabele eenheden.

In verband met de veranderende arbeidsmarkt en doelgroep stellen we voor om bij de begroting 2026 te komen met nieuwe indicatoren arbeidsparticipatie die passen bij de huidige uitvoeringspraktijk.

Wat doen wij daarvoor?

NIEUW BELEID

TAAKVELDEN SOCIAAL DOMEIN

Inkomensregelingen
De Participatiewet in Balans omvat wijzigingen in de Participatiewet om de bestaanszekerheid van inwoners te versterken. Deze wet treedt hoogstwaarschijnlijk per 1 januari 2025 in. Het jaar 2025 zal in teken staan van de uitvoering van deze wijzigingen.

Arbeidsparticipatie
- Er ligt een landelijke opdracht om per arbeidsmarktregio te komen tot één regionaal werkcentrum voor inwoners en werkgevers. De opdracht gaat uit van een 'no wrong door' principe en behelst samenwerking van diverse sociale partners (Uitvoeringsinsituut werknemersverzekeringen (UWV), gemeenten, werkgevers/werknemersbonden, onderwijs enzovoort).
  In onze arbeidsmarktregio Werk in Zicht (WIZ) pakken we deze ontwikkeling gezamenlijk op en onderzoeken we hoe we deze regionale werkcentra zo lokaal mogelijk kunnen organiseren.
- In het Programmaplan 2023-2026 van WIZ is opgenomen dat we in onze arbeidsmarktregio WIZ-ontwikkelcentra willen opzetten. Een ontwikkelcentrum is een laagdrempelige voorziening waar mensen binnen kunnen lopen, zich veilig voelen en gastvrij worden ontvangen. De vraag en mogelijkheden van de inwoner staan er centraal. Er wordt samengewerkt met UWV, onderwijs, hulpverlening en werkgevers. Wij willen het ontwikkelcentrum in Stadskanaal samen met Wedeka gaan vormgeven. Deze ontwikkeling start in 2024 en zal zijn uitwerking in 2025 krijgen.

Overige maatwerkarrangementen (Wmo)
Housing First stimuleert deelnemers op een constructieve manier naar zichzelf te kijken, zodat zijzelf de gedragspatronen herkennen die het doorbreken van een dakloos leven in de weg staan en zich zo kunnen inzetten voor de hulp die zij nodig hebben. Het recht op huisvesting is gescheiden van de behandeling. In 2024 is gestart met een pilot Housing First, waarbij drie dak- en thuislozen voor het project in aanmerking komen. Binnen deze pilot werken woningbouwcorporatie Lefier, zorgorganisatie Limor en de gemeente samen. De begeleiding van de thuis- of dakloze wordt geleidelijk aan opgestart. Eerst een (t)huis, dan in stappen de voortgang richting zelfredzaamheid en bestaanszekerheid. De inwoner geeft het tempo aan. In 2025 willen we deze pilot voortzetten, afronden en een structurele inbedding voorbereiden.

BESTAAND BELEID
Bij dit programma staan meedoen, zelfredzaamheid en bestaanszekerheid centraal. Belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente een ondersteunende en faciliterende rol heeft en dat inwoners en ondernemers zelf verantwoordelijk zijn. Daar waar de veiligheid van onze burgers en vooral minderjarige jongeren in het geding is, wordt van ons als gemeente (ook) verwacht dat wij daadkrachtig ingrijpen met maatregelen in de sfeer van drang en soms zelfs dwang.

‘Werk, werk, werk’ is voor ons een belangrijk thema. Wij zien een ambitieuze rol weggelegd voor de gemeente om de verdere ontwikkeling van de lokale en regionale economie te versterken. In samenwerking met ondernemers en onderwijs beogen we om de kansen op werk voor al onze doelgroepen te vergroten, zeker nu er op dit moment sprake is van krapte op de arbeidsmarkt. We zetten in op een goede match tussen wat de markt aan competenties vraagt en de competenties van de werkzoekenden die wij binnen ons team Werk begeleiden.

Via de Regio Deal Oost-Groningen wordt met bewoners en organisaties samengewerkt aan het verbeteren van de brede welvaart. Onder andere in dit programma krijgt dit vorm in diverse projecten.

TAAKVELDEN ECONOMIE

Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- Opstellen visie om meer werkgelegenheid in Zuidoost-Groningen te creëren via circulaire economie.
- Ondersteuning bieden bij de verdere ontwikkeling van Makeport Mercurius en als dat nodig is gebiedsgerichte aanpak voor het Mercurius Business Park.
- Wij treden op als intermediair op het gebied van bedrijventerreinen.

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- De accountmanager bedrijven en beleidsmedewerker economische zaken zijn het aanspreekpunt ('loket') voor het bedrijfsleven (inclusief agrarische sector).
- Wij zullen actief medewerking verlenen aan initiatieven tot vestiging en uitbreiding van bedrijven om de structuur en werkgelegenheid van de gemeente te versterken.
- Wij trekken samen op met het Stadskanaalster bedrijfsleven om de economische structuur in onze gemeente te versterken. Wij acteren actief op signalen en kansen in ons werkgebied en zoeken waar mogelijk samenwerking met regionale partners en de provincie. Werkgelegenheid voor de doelgroep van de Participatiewet heeft daarbij extra onze aandacht.
- De gemeente is zichtbaar door haar aanwezigheid bij diverse overlegorganen van handels- en winkeliersverenigingen. Wij onderhouden onze contacten en zorgen voor regelmatige bedrijfsbezoeken.
- Het bieden van een evenwichtige en aantrekkelijke warenmarkt met breed assortiment in Stadskanaal en Musselkanaal voor het winkelend publiek.

Economische promotie
- Signalen voor nieuwe vestiging van bedrijven vanuit het netwerk worden opgevolgd door de accountmanager bedrijven.
- Samen met onze buurgemeenten geven we uitvoering aan de marketingactiviteiten en de informatievoorziening aan toeristen.
- Ondersteunen van het routebureau (wandelen, fietsen en varen) in Groningen.
- Het scheppen van goede voorwaarden en faciliteren van (toeristische) markten, evenementen en voorzieningen.
- Ondersteuning agrarische sector bij het invullen van de transitie van het landelijk gebied.
- Met de recreatieve sector invulling geven aan de ambitie uit het bestuursakkoord om de samenwerking te zoeken in de regio om goede recreatieve en toeristische verbindingen te slaan tussen zowel het gebied Westerwolde, de Veenkoloniën als de Drentse Hondsrug.

TAAKVELDEN SOCIAAL DOMEIN

Samenkracht en burgerparticipatie

Activiteiten maatschappelijk werk
- Het subsidiëren en laten uitvoeren van basistaken door het Algemeen maatschappelijk werk (Amw).
- Het (co)subsidiëren van een organisatie die slachtofferhulp biedt.
- Subsidiering van het steunpunt Mantelzorg/vrijwillige thuiszorg (als onderdeel van het budgetsubsidiecontract met Stichting Welstad).
- Uitvoering Blijk van Waardering voor mantelzorgers die intensieve zorg bieden, inclusief jonge mantelzorgers.
- Inzet van activiteiten gericht op jonge mantelzorgers.
- Uitvoering Blijk van Waardering voor ouders die pleegzorg bieden aan jeugdigen in onze gemeente.
- Het 24 uur per dag bieden van (vrijwillige) telefonische bereikbaarheid (zogenaamd luisterend oor). Dit wordt uitgevoerd door 'De Luisterlijn' van het programma Eén tegen Eenzaamheid.
- Blijk van waardering voor vrijwilligers middels de vrijwilligersprijs.
- Uitvoering geven aan de Wet Gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen. De wettelijke taken (de behandeling en registratie van meldingen) zijn belegd bij het provinciale Discriminatie Meldpunt Groningen (DMG).
- Uitvoering geven aan de uitwerking van het Regenboogconvenant en borging hiervan.

- In 2025 gaan wij uitvoering geven aan wat de nieuwe werkwijze binnen de Wet Inburgering betekent voor de gemeente en haar maatschappelijke samenwerkingspartners.

Activiteiten Voorzieningen Wmo
- In 2025 starten de voorbereidingen voor het opnieuw aanbesteden van:
  - ondersteuning huishouden en zelfredzaamheid;
  - hulpmiddelen;
  - woonvoorzieningen en woningaanpassingen.
- De in 2024 gestarte aanbesteding voor publiek vervoer (Wmo) afronden.
- Het (laten) innen van eigen bijdragen voor de Wmo. Om de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) te verbeteren, heeft het kabinet besloten om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren per 2026. De voorbereiding van de invoering zal plaatsvinden in 2025.
- Het laten uitvoeren van het trekkingsrecht Pgb's door de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
- Relatiebeheer met de SVB. Voorbereiding op de invoering van PGB 2.0.
- Het houden van toezicht op de rechtmatigheid (jeugd en Wmo) en kwaliteit (Wmo) van onze voorzieningen.

Activiteiten Inburgering
- De implementatie van de nieuwe wet inburgering afronden.
- Het bieden van maatschappelijke begeleiding door Stichting Vluchtelingenwerk aan statushouders die door het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) aan de gemeente Stadskanaal zijn toegewezen.
- Het bieden van participatieverklaringstrajecten (PVT) door Stichting Vluchtelingenwerk aan statushouders die door het COA aan de gemeente Stadskanaal zijn toegewezen.
- Het bevorderen van de vroegtijdige integratie en participatie van statushouders aan de hand van afspraken op het gebied van scholing, onderwijs, werk, gezondheidszorg, veiligheid, jeugdhulp en huisvesting. Voor alle statushouders wordt een Plan Inburgering en Participatie (PIP) opgesteld.
- Het realiseren van de taakstelling op het gebied van huisvesting van vergunningshouders.
- Diverse (duale) trajecten aanbieden voor onze statushouders. Bewegen Werkt is hier een voorbeeld van..

Activiteiten Welzijn breed
- Onderdeel van het lokaal plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA): de aanpak van eenzaamheid, door middel van uitvoering van het project 'Sociaal Vitaal' en het actieprogramma 'Eén tegen Eenzaamheid'. Het project Sociaal Vitaal maakt deel uit van de Regiodeal 1.0
- Door ontwikkelen van de integrale visie op de toegang "Stadskanaal, samen met de burger".
- Het organiseren van afstemming met ketenpartners waaronder het versterken van de samenwerking tussen het sociaal domein met het medische domein (zorgkantoor, zorgverzekeraar, wijkverpleegkundigen, huisartsen en specialistische medische zorg). Dit betreft in ieder geval taken die voortvloeien uit het in 2023 afgesloten Integraal Zorgakkoord (IZA).
  Zie ook programma 4 Dienstverlening.
- Inzet resterend incidenteel budget voor het organiseren van zinvolle activiteiten voor thuiswonende dementerende ouderen.
- Ambtelijke ondersteuning aan de Participatieraad Stadskanaal.
- Coördinatie budgetsubsidie Stichting Welstad.
- Uitvoeren van het wettelijk verplichte cliënt-ervaringsonderzoek en deelname aan de monitor sociaal domein.
- Uitvoeren Actieagenda Lokale Inclusie Stadskanaal 2021-2024. Wij toetsen onder andere plannen in de openbare ruimte aan de hand van een Programma van Eisen (PvE) met een checklist, die is opgesteld vanuit de Actieagenda Lokale Inclusie.
- Er is in 2024 een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar de website www.samenstadskanaal.nl (onze sociale kaart), om de website beter te positioneren. Begin 2025 worden de conclusies en aanbevelingen uit dit haalbaarheidsonderzoek gepresenteerd. Deze conclusies en aanbevelingen leiden in 2025 tot een Plan van Aanpak.
- Een bijdrage leveren aan visies, programma's en projectenagenda's voor de wijken en dorpen volgens het programma wijkgericht werken. Zie ook programma 3 Leefbaarheid.

- Inzet en samenwerking met buurtwerkers en het verstrekken van wijkbudgetten aan wijkraden. Actualiseren van het beleid Wijkgericht Werken.
- Vaststellen van de woonzorgvisie in samenhang met de woonvisie.
- Het starten met een programmatische aanpak op het gebied van langer thuis moeten blijven wonen van ouderen, ook als de kwetsbaarheid toeneemt. Dit wordt gefaciliteerd vanuit een meerjarige subsidie vanuit het project Vitaal Groningen (NPG).
- Het uitbreiden van de formatie ondersteuner sociaal domein bij elke huisartsenpraktijk en doorontwikkeling daarvan naar het concept van Welzijn op Recept. Dit is een van de verplichte ketenaanpakken vanuit het GALA en het IZA. Zie ook programma 4 Dienstverlening.
- De inzet van het sociaal domein versterken bij de aanpak van de enorme wachtlijsten in de Geestelijke gezondheidszorg (GGZ).

Activiteiten Sociaal cultureel werk
- Uitvoering van sociaal cultureel werk, ouderenwerk, algemeen maatschappelijk werk/buurtwerk, mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk, brede scholen, combinatiefunctionaris cultuur en sport (buurtsportcoaches) en het jeugd- en jongerenwerk op basis van het Programma van Eisen Welzijnsvoorzieningen.
- Cofinanciering van de buurtsportcoaches die ingezet worden door schoolbesturen in het primair onderwijs.
- Het realiseren van een juiste afstemming tussen vraag en aanbod met betrekking tot het gebruik van gemeentelijke panden door sociaal/maatschappelijke partijen.
- De exploitatie van buurthuizen en multifunctionele accommodaties, inclusief het optimaliseren van het beheer en gebruik van deze accommodaties (bijvoorbeeld ruimtes efficiënter inzetten door medegebruik). Ook werken wij verder aan de vastgoedexploitatie op basis van uniforme huren.

Activiteiten Kinderopvang
- Gezinnen waarin sprake is van een problematische gezinssituatie vanwege sociale en/of medische problematiek kunnen wanneer zij geen recht op kinderopvangtoeslag hebben tijdelijk gebruik maken van kinderopvang voor kinderen tot en met 12 jaar.
- De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Groningen voert voor de wettelijk verplichte inspecties in de kinderopvang uit. Gastouderbureaus, gastouders, kinderdagverblijven, organisaties voor buitenschoolse opvang en peuterspeelzalen die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen worden opgenomen in het Landelijk Register Kinderopvang. De gemeente kan in geval van tekortkomingen handhavend optreden.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
- Het realiseren van de toegang naar gemeentelijke (algemene en maatwerk) Wmo- en jeugdhulp-voorzieningen. Waarbij ook aandacht is voor de situatie van mantelzorgers.
- Als gevolg van vergrijzing en verschuiving van intramurale zorg naar Wet langdurige zorg (Wlz) en Wmo-zorg thuis, kan een grotere druk op de toegang ontstaan. In combinatie met complexer wordende hulpvragen en de lange wachttijden voor GGZ-behandeling versterkt dit de noodzaak om de ontwikkelingen nauwlettend te monitoren.
- In 2025 wordt voortgezet op de coördinatie van de aanpak en de zorg in multi-problematische situaties door een integraal team van consulenten. Dit team richt zich op het realiseren van integrale maatwerkoplossingen voor cliënten die problemen ondervinden op meerdere leefgebieden en te maken hebben met verschillende wetten en beleidsterreinen zoals bijvoorbeeld Wmo, Beschermd wonen, jeugdwet, participatie, de Wet verplichte GGZ, nazorg ex-gedetineerden, woonoverlast, huiselijke geweld, huisverboden en schuldhulpverlening. Doelstelling is sneller (geen 'estafette hulp' maar integrale aanpak) de juiste hulp verlenen. Dit effect wordt bereikt door een vergroot zicht op en begrip van de gerelateerde multi-problematiek van een inwoner door de integrale samenwerking.
- De inzet van onafhankelijke cliëntondersteuning, tolk (anderstaligen) of een doventolk voor het gehele sociale domein.
- De inzet van medische advisering voor het gehele sociale domein.
- In 2025 zullen wij ons verder toeleggen op het effectief inrichten van een zelfstandige (Stadskanaal) ambulante voorziening voor jeugd in het voorliggende veld. Het doel is om zonder indicatie en bijkomende administratieve handelingen al in een vroeg(er) stadium te kunnen interveniëren en jeugdhulp waar mogelijk meer af te schalen naar het voorliggend veld. De effectiviteit op de begroting laat zich vooralsnog niet 1 op 1

door vertalen. De verwachting is echter een aanzienlijke daling in de kosten van de lichte (3) zorgproducten als de verwijzers optimaal gebruik maken van de bestaande voorliggende voorzieningen Jeugd & Opgroeien.

Inkomensregelingen

- Inwoners van de gemeente, die niet of in onvoldoende mate in de noodzakelijke kosten van het bestaan kunnen voorzien, kunnen aanspraak maken op een inkomensondersteunende gemeentelijke voorziening op grond van de Participatiewet.
- Na enkele jaren van daling van het gebruik verwachten wij een geleidelijke toename van de uitkeringen vanwege de toename van alleenstaande statushouders die in de gemeente zal vestigen en de wijzigingen van de Participatiewet. Ook zal het gebruik van de loonkostensubsidie door de stimulans van het Rijk geleidelijk toenemen.
- De uitvoering van de nieuwe regelgeving voor terugvordering en verhaal van de uitkering voorkomt dat inwoners bij onterecht ontvangen uitkeringen te veel moeten terugbetalen, waardoor zij onder het bestaansminimum leven.
- Inwoners met schulden kunnen de gemeente benaderen en ondersteuning krijgen via de Wet op de schuldhulpverlening.
- Het streven is om de vroegsignalering te versterken om daardoor meer inwoners met schulden en betalingsachterstanden zo vroeg mogelijk te bereiken. Dit gebeurt door de samenwerking met ketenpartners te verstevigen en te onderzoeken of de gemeente de lijst met inwoners met een betalingsachterstand bij de zorgverzekeraar kan oppakken (Stichting Centraal Administratie Kantoor AWBZ (CAK-lijst)).
- Vanaf 2025 zal de uitvoering van de schuldhulpverlening wijzigen ten opzichte van 2024. Dit zal een overgang zijn voor inwoners, de gemeente en de Gemeentelijke kredietbank. De nieuwe wijze van uitvoering start in 2025 en wordt nauw gevolgd.
- Er wordt gekeken naar de inzet op 'basisdienstverlening schuldhulpverlening'. Dit is een plan wat het Rijk, de VNG, de branchevereniging Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) en de Vereniging van leidinggevenden in het sociaal domein (Divosa) zijn overeengekomen. Dit plan dient te leiden tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente uit minimaal dezelfde elementen bestaat. Het doel is dat alle schuldhulpverleningsorganisaties en gemeenten de twintig elementen uit de basisdienstverlening invoeren.

WSW en beschut werk

- In het Trainings- en Diagnosecentrum (TDC) werken we samen met het leerwerkbedrijf Wedeka en andere samenwerkingspartners om de brede doelgroep van de Participatiewet te begeleiden naar zo regulier mogelijk werk. In het Ontwikkelcentrum zal de dienstverlening van het TDC wederom ook een plek krijgen.
- Onder regie van de gemeente wordt begeleiding aan de doelgroep Participatiewet vanuit het TDC/ontwikkelcentrum uitgevoerd, waarbij de deelnemers na een persoonlijke diagnose ingedeeld worden op een trede van de participatieladder.
- Bij de re-integratie van inwoners nemen we de Participatiewet in Balans als uitgangspunt, we gaan uit van vertrouwen en sluiten aan bij de kansen en mogelijkheden van inwoners. Onze dienstverlening verandert daarmee van 'klantmanager' naar het zijn van een 'gids/coach' voor inwoners in zijn of haar zoektocht naar kansen en mogelijkheden.
- We verwachten in 2025 een aantal plaatsingen Beschut Werk te realiseren zoals de landelijke taakstelling in 2025 van ons vraagt.
- In 2024 is incidenteel € 63,9 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen rondom een duurzame toekomstbestendige infrastructuur van sociale ontwikkelbedrijven. We gaan hierop onze eigen visie ontwikkelen en dit met Wedeka uitwerken.

Arbeidsparticipatie

- Sinds 2021/2022 zien we dat er steeds meer sprake is van krapte op de arbeidsmarkt in bijna alle sectoren. In de afgelopen jaren heeft dit de kans op een baan bij de doelgroep bijstandsgerechtigden vergroot. Hier hebben inmiddels een groot aantal mensen van weten te profiteren. De groep die hier niet van heeft weten te profiteren vraagt meer begeleiding. Dit is in veel gevallen een langdurig traject. De daling van het aantal bijstandsgerechtigden, zoals we deze in de afgelopen jaren hebben gezien, zal minder aan de orde zijn. We verwachten een lichte daling, dan wel stabilisering van de omvang van de doelgroep.

- Voor een optimale werkgeversbenadering wordt in onderlinge samenwerking tussen de gehele arbeidsmarktregio Werk in Zicht (WIZ) Groningen en de subregio Oost-Groningen jaarlijks een arbeidsmarktbewerkingsplan opgesteld. In de subregio Oost-Groningen maken we jaarlijks een uitvoeringsplan waarop we extra willen inzetten.
- Naast de uitvoering van wettelijke taken ontwikkelt WIZ duurzame oplossingen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, er wordt onder andere samengewerkt op het gebied van afspraakbanen, werkgeversondersteuning, aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt en jeugdwerkloosheid en het aanvragen van subsidies voor projecten.
- We dragen bij aan de realisatie van Afspraakbanen, zoals is afgesproken in het Sociaal Akkoord 2013. We streven naar banen die op termijn omgezet kunnen worden naar een duurzaam arbeidscontract.

Hulpmiddelen en diensten (Wmo)
- Het verstrekken, uitvoeren en monitoren van individuele Wmo-maatwerkvoorzieningen in de vorm van woon- en vervoersvoorzieningen en hulpmiddelen. Voor deze voorzieningen zijn contracten met aanbieders afgesloten die in 2025 aflopen. De aanbesteding voor nieuwe contracten zijn of worden binnenkort opgestart.
- We beschikken over een aantal kleinere algemene voorzieningen zoals bijvoorbeeld de openbare rolstoelen in de centra van Musselkanaal en Stadskanaal, de Zonnebloemauto, een driewielfietspool en een rolstoelpool in een ouderencentrum. Daar waar mogelijk/gewenst worden nieuwe algemene voorzieningen ontwikkeld waardoor het beroep op een maatwerkvoorziening wordt beperkt en onnodige bureaucratie wordt voorkomen.
- Het verstrekken van gehandicaptenparkeerkaarten op grond van de Wegenverkeerswet en het laten uitvoeren van de daarvoor verplichte medische keuringen.

Huishoudelijke hulp, Begeleiding, Dagbesteding en Overige maatwerkarrangementen (Wmo)
- We volgen nauwlettend beleidsontwikkelingen binnen de Wmo die (ook) samenhangen met Beschermd Wonen, de overgang van 18- naar 18+, samenwerking met de zorgverzekeraar, opgaven vanuit het Integraal Zorgakkoord en het domein Zorg en Veiligheid.
- Het verstrekken, uitvoeren en monitoren van individuele Wmo-voorzieningen in de vorm van zorg in natura (ZIN) of met een Persoonsgebonden Budget (PGB). Dit betreft de ondersteuning bij een ontregeld huishouden (Ondersteuning zelfredzaamheid en ondersteuning huishoudelijk werk (OZ/OH)) en begeleiding (begeleiding ambulant of groep, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf inclusief eventueel vervoer).
- In het kader van de contracten voor huishoudelijke hulp OZ/OH zijn we met de vijf aanbieders in overleg om zo efficiënt mogelijke inzet van zorg te bewerkstelligen. De huidige contracten hebben een looptijd tot 1 januari 2026.
- Voor de periode 1 juli 2022 tot 1 juli 2026 is door de gemeenten Oldambt, Pekela en Stadskanaal een contract afgesloten voor het leveren van zorg in natura voor Wmo begeleiding. Het contractbeheer en -management is belegd bij de gemeente Oldambt.
- Uitvoering van de algemene voorziening 'De Regenboog'. Dit is een algemene voorziening waar mensen met psychische kwetsbaarheid terecht kunnen voor ontmoeting (Ggz-inloop) en op herstel gerichte begeleiding bij het vormgeven van een zinvolle dag invulling. Met de uitvoerder Cosis zijn afspraken gemaakt voor de periode 1 juli 2023 tot en met 2026.
- Een recht, een (t)huis, een toekomst. Wij streven ernaar om dak- en thuisloosheid voorgoed te beëindigen.

Jeugdhulp ambulant en Jeugdhulp met verblijf
- De Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) koopt via de zogenoemde Open House methodiek de jeugdhulp in voor de zorg in natura (ZIN). Dat doen zij namens alle Groninger gemeenten ook in 2025. Ook verzorgt de RIGG daarbij het contractbeheer. Parallel aan de inkoop door de RIGG hebben de individuele gemeenten meer vrijheid om delen van de ZIN zelf in te kopen op een meer taakgerichte wijze samen met een beperkter aantal jeugdhulpaanbieders. Deze beweging wordt gevoed door de kernmotivatie 'hulp dichtbij huis'. Er ontstaat dan binnen de regio Groningen een hybride wijze van inkopen van jeugdhulp doordat er (tijdelijk) twee inkoopsystemen naast elkaar ontstaan voor delen van de jeugdhulp (Open House en taakgericht). In 2025 zal de lichte jeugdhulp (voorliggend veld) mogelijk structureel worden belegd en hiermee niet of minimaal worden ingekocht bij de RIGG. 2025 zal ook in het teken staan van het onderzoeken

naar de mogelijkheden en effectiviteit van gezamenlijke inkoop Oost-Groningen met betrekking tot ambulant specialistische hulp (middenkader).
- De Hervormingsagenda Jeugd is een akkoord op hoofdlijnen en vergt nadere uitwerking en concretisering. Eind 2024 is het de verwachting dat de kaders voor de reikwijdte van de jeugdhulp helder zijn gedefinieerd. Dit stelt gemeenten in staat concreter aan de slag te gaan met de uitvoering van de hervormingsagenda en het uitvoeren van verdere beheersmaatregelen. Voor 2025 is de verwachting dat met name een focus zal komen te liggen op het door ontwikkelen van sterke lokale teams.
- Het toekomstscenario is in 2023 gestart en in medio 2026 wordt een volledige transitie en implementatie van de werkwijze en organisatie van het toekomstscenario verwacht. Eind 2024 wordt er een besluit genomen over het voorkeursscenario (keuze uit vijf scenario's). Deze keuze bepaalt welke organisatievorm en samenstelling een regionaal veiligheidsteam moet krijgen. De verwachting is dat eind april 2025 de politieke besluitvorming plaatsvindt. Mogelijk kan er vanaf dat moment meer richting aan gemeenten worden verstrekt over wat er nodig is om een efficiënte invulling (tijdspad, personeel, kennis, overig) te geven aan het toekomstscenario. Hier valt op dit moment nog geen inschatting over te maken.
- Data monitoring krijgt een steeds prominentere rol binnen de gemeente. Doelstelling is om beter geïnformeerd te zijn over gemaakte beleidskeuzes; waaronder maar niet gelimiteerd tot behaalde resultaten, kosten en ontwikkelingspotentieel. Met de juiste inzichten streven wij ernaar een goede jeugdhulp fundering verder uit te bouwen en ons beleid steeds te toetsen aan de behoefte en ontwikkelingen van onze jeugd in Stadskanaal.
- Inzet twee OJG'ers (Ondersteuner Jeugd en Gezin) bij alle huisartsen in Stadskanaal. De inzet van een OJG bij de huisarts kan de samenwerking tussen het lokale team van de gemeente en de huisarts verbeteren, om zo dichtbij en snel passende zorg voor jeugd te organiseren en verwijzingen naar niet passende jeugdhulp te verminderen dan wel te voorkomen.

Beschermd wonen en Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)
- Onze gemeente werkt aan de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis.
- Hiervoor zijn er tussenvormen van wonen en begeleiding nodig, zodat inwoners in Stadskanaal bij voorkeur na beschermd wonen kunnen wonen in een eigen woning met de benodigde begeleiding. Hiervoor wordt onder andere verkend of het project 'kamers met aandacht' in Stadskanaal ingezet kan worden voor jongvolwassenen.
- Daarnaast zetten wij in op de samenwerking tussen de toegang, zorgaanbieders en de woningcorporatie, zodat alle partijen werken aan een soepele overgang van beschermd wonen naar beschermd thuis voor de inwoner.
- Onze gemeente gaat preventief werken met een GGz-er in de wijk, een outreachende functie die de Oggz coördinatoren zorg- en veiligheid ondersteunt. Verward gedrag, onaangepast gedrag, noodsituaties enz. worden eerder gesignaleerd en opgepakt. De wijk GGz-er geleidt vanuit zijn professionele kennis, mensen toe naar wat voor hen passend en helpend is. Er wordt samengewerkt met de consulent vroegsignalering en schuldhulpverlening. Er is een verbinding met de Kenniswerkplaats Onbegrepen gedrag.
- Het bieden van hulp en ondersteuning door diverse maatschappelijke organisaties aan inwoners die vanwege drugs, alcohol of problematisch gedrag een probleem vormen voor de eigen gezondheid en de leefbaarheid van de (directe) woonomgeving. Ook thema's als mensenhandel maken duidelijk dat een structurele samenwerking tussen Zorg en Veiligheid inmiddels onmisbaar is.
- Een deel van het beleid en de budgetten voor Maatschappelijke Opvang en Zorg voor deze doelgroepen is in handen van de Centrumgemeente Groningen. Groningen maakt afspraken met de gemeenten over inzet en besteding hiervan met betrekking tot Maatschappelijke opvang, Beschermd Wonen (BW) en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz). Het betreft afspraken over bemoeizorg en preventie dak- en thuisloosheid.
- Het landelijke beleid voor de Maatschappelijke Opvang is steeds meer gericht op het voorkomen van instroom in de dak- en thuislozenopvang. Belangrijk hierbij is het versterken van het voorliggende veld- (zie ook Housing First).

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	94.191	99.136	94.626	88.741	88.062	87.515
Baten	31.298	29.785	22.380	17.709	17.709	17.642
Saldo programma	-62.893	-69.352	-72.247	-71.033	-70.353	-69.872

	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Taakvelden Economie			
Economische ontwikkeling	74		-74
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	167	113	-54
Economische promotie	188	173	-15
	429	286	-143
Taakvelden Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	5.411	829	-4.582
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	976		-976
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	3.232	80	-3.152
Inkomensregelingen	22.248	15.943	-6.305
Begeleide participatie	20.770		-20.770
Arbeidsparticipatie	3.050	20	-3.030
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	2.057	173	-1.885
Huish.hulp, begel., dagbest. en overige maatwerkarr. (Wmo)	12.003	341	-11.662
Jeugdhulp ambulant lokaal regionaal landelijk	10.186		-10.186
Jeugdhulp met verblijf lokaal regionaal landelijk	5.960		-5.960
PGB Wmo en Jeugd	1.249		-1.249
Beschermd wonen/maatsch.- en vrouwenopv. (Wmo)	5.476	4.708	-768
Jeugdbescherming/Jeugdreclassering	1.001		-1.001
Coördinatie en beleid Jeugd	578		-578
	94.197	22.094	-72.104
Totaal	**94.626**	**22.380**	**-72.247**

Toelichting
Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van de begroting 2024 gestegen met € 2.895.000,00. Dit betreft een nadeel van € 125.000,00 voor de taakvelden Economie en een nadeel van € 2.770.000,00 voor de taakvelden Sociaal domein. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Nieuw beleid
Geen financiële consequenties.

Bestaand beleid

Taakvelden Economie		
- Overige ontwikkelingen	€	125.000,00 N
Totaal taakvelden Economie	€	125.000,00 N

Taakvelden Sociaal Domein

- Vergoeding t.b.v. uitvoering Beschut werken	€	123.000,00 N
- Bijdrage exploitatieresultaat Wedeka	€	231.000,00 V
- Doorbetaling hogere integratie-uitkering gemeentefonds aan Wedeka	€	571.000,00 N
- Lasten bijstandsverlening	€	338.000,00 N
- Lasten jeugdzorg door loon- en prijsbijstellingen	€	1.022.000,00 N
- Incidentele bate 2024 betreffende SPUK IZA 2023.	€	203.000,00 V
- Incidenteel budget 2024 aanbod dementerenden en woonvisie	€	90.000,00 V
- Incidenteel budget inburgering 2024	€	207.000,00 V
- Woonvoorzieningen Wmo	€	200.000,00 N
- Huishoudelijke hulp ZIN door indexering en toename cliënten.	€	457.000,00 N
- Begeleiding zorg in natura door indexering	€	349.000,00 N
- Dagbesteding belevingsgericht	€	134.000,00 N
- Incidenteel budget 2024: voordeel beschermd wonen 2021 en 2022	€	436.000,00 V
- Bijdrage in tekort Huiselijk geweld en Maatschappelijke opvang centrumgemeente	€	227.000,00 N
- Subsidiebijdrage inzet medewerker Maatschappelijke opvang	€	67.000,00 V
- Begeleiding PGB bijstelling	€	650.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	1.233.000,00 N
Totaal taakvelden Sociaal Domein	€	2.770.000,00 N

Meerjarenraming

Per saldo dalen de lasten in de periode 2026-2028 met € 2.374.000,00. Dit betreft geheel de taakvelden in het Sociaal domein. Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Sociaal domein

- Doorbetaling integratie-uitkering gemeentefonds aan Wedeka	€	2.367.000,00 V
- Bijdrage in exploitatietekort Wedeka	€	124.000,00 V
- Verruimingsmaatregel TDC met ingang van 2026	€	111.000,00 V
- Verruimingsmaatregel Welstad	€	106.000,00 V
- Verrekening tekort centrumgemeente Beschermd wonen	€	241.000,00 N
- Vergoeding tekort centrumgemeente Huiselijk geweld	€	93.000,00 N
Totalen taakvelden Sociaal domein meerjarenraming	€	2.374.000,00 V

Mutaties reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Toevoegingen	2.304	6				
Onttrekkingen	129	119	105	105	105	105
Saldo mutaties	-2.175	113	105	105	105	105

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2024 € 8.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakvelden Sociaal Domein

- Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten	€	14.000,00 -
- Overige ontwikkelingen	€	6.000,00 +
Totaal mutaties reserves	€	8.000,00 -

Meerjarenraming

Het saldo van de mutaties in de reserves in de periode 2026-2028 blijft gelijk.

2. ONTPLOOIING

Leren en Ontmoeten

Taakvelden Onderwijs en Sport, cultuur en recreatie

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

We ondersteunen ouders daar waar nodig bij het opgroeien en opvoeden van hun kinderen. We zorgen voor een actieve deelname van ouders en kinderen bij de peuter- en kinderopvang. Kinderen krijgen in onze gemeente de kans om zich in en om school te ontwikkelen. We zetten sterk in op preventie en vroeghulp en het stimuleren van talentontwikkeling. Daarbij accepteren we, binnen gezonde en veilige grenzen, verschillen tussen gezinnen en kinderen. Zowel in het tempo van opgroeien, als in de uitkomst van de talentontwikkeling. Wij willen de betrokkenheid bij de lokale samenleving van onze jeugdige inwoners vergroten.

Wij willen een aantrekkelijke woongemeente blijven en behouden onze regiofunctie op het gebied van voorzieningen. Wij streven naar de instandhouding van onze voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en recreatie. We stimuleren sport als belangrijke aanjager van gezondheid en ontmoeting.

Effecten taakvelden Onderwijs

- Alle kinderen hebben een plek in het onderwijs die zo dichtbij thuis als mogelijk is.
- Jongeren de mogelijkheid bieden zich te ontwikkelen tot weerbare, zelfstandige, competente en sociale burgers.
- Jongeren hebben, zoveel als mogelijk, een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt én werk.

Effecten taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Sportstimulering door doelgroepenbenadering en verenigingsondersteuning.
- Een breed aanbod van culturele voorzieningen die voor al onze inwoners toegankelijk zijn.
- (Duurzame) bescherming en ontwikkeling van cultureel erfgoed.
- Bereikbaarheid van recreatieve voorzieningen.
- Er is aandacht voor kleinkunst, kunst in de openbare ruimte en podiumkunsten.

Nieuw beleid

Beleidsontwikkelingen Perspectiefnota 2025-2028

Taakveld	Prioriteit	Algemene doelstelling	Ind.*
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lokaal onderwijsbeleid	Inzet op vroegsignalering binnen het onderwijs om zo bij te dragen aan de verbinding tussen zorg en onderwijs en erger te voorkomen in een vroeg stadium.	2
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Beheerplan Kunstwerken	Instandhouding van culturele kunstwerken.	3
	Veteranendag	Het organiseren van een jaarlijks evenement voor de Veteranen in het kader van de zorgplicht uit de Veteranenwet.	1
	Theater Geert Teis	Verbeteren van brandveiligheid en luchtkwaliteit balkons.	1
Media	Bibliotheek	Voldoen aan de zorgplicht ten aanzien van het bibliotheekwerk.	1

*zie leeswijzer

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Absoluut verzuim	aantal per 1.000	2023	2,4	6,3
2	Relatief verzuim	aantal per 1.000	2023	13	27
3	Voortijdige schoolverlaters (VO + MBO)	%	2023	2,6	2,4
4	Niet-sporters	%	2022	58,3	46,4

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Het aantal leerplichtigen en/of kwalificatie plichtige jongeren die niet staan ingeschreven op een school. De periodeaanduiding staat voor schooljaar 2022/2023.
2. Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar gedurende een bepaalde tijd ongeoorloofd afwezig is. De periodeaanduiding staat voor schooljaar 2022/2023.
3. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periode aanduiding staat voor schooljaar 2022/2023.
4. Het percentage bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één per week aan sport doet ten opzichte van de totale bevolking van 19 jaar en ouder.

Wat doen wij daarvoor?

NIEUW BELEID

TAAKVELDEN ONDERWIJS

Onderwijsbeleid en leerlingzaken
Uitbreiding van de vroegsignalering op scholen ten behoeve van het preventief werken op de scholen. Door in te zetten op vroegsignalering willen wij vroegtijdig hulp kunnen bieden om erger te voorkomen. De scholen zijn de vindplekken van jongeren in onze gemeente. Door in te zetten op jeugdmaatschappelijk werk verbinden wij de leefwereld binnen en buiten de school van onze jongeren.
Met de middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs is de kans ontstaan om fors in te zetten op jeugdmaatschappelijk werk binnen de scholen. Door goed te monitoren en eventueel onafhankelijk onderzoek te doen kunnen wij de meerwaarde hiervan in kaart brengen. Als de uitbreiding van het jeugdmaatschappelijk werk op scholen in 2024 en 2025 succesvol blijkt zou dit een structureel karakter moeten krijgen.
Door langdurig inzet te plegen binnen alle scholen in de gemeente zorgen wij voor een preventieve aanpak met zorg voor alle jongeren binnen onze gemeente.

TAAKVELDEN SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- In 2023 is een nieuw beheerplan opgesteld voor (culturele) kunstwerken in onze gemeente. Met het opstellen van het beheerplan is naast de veiligheid van de kunstwerken in beeld gebracht welk onderhoudsbudget nodig is om de kunstwerken in goede staat te brengen. In 2025 geven we uitvoering aan het beheerplan.
- Hoewel de Veteranendag in Stadskanaal al decennia wordt gehouden, was hiervoor in de gemeentelijke begroting geen budget opgenomen. Vanwege hun bijzondere status als militair en de verantwoordelijkheden die ze op zich namen, geldt sinds 2014 een zorgplicht die is vastgelegd in de Veteranenwet. Vanaf 2025 wordt het evenement jaarlijks door de gemeente georganiseerd waarbij een uitgebreide viering wordt afgewisseld met een sobere viering.
- Bij eventuele calamiteiten in Theater Geert Teis moeten bezoekers veilig uit het theater kunnen komen. De ontvluchtingmogelijkheden worden verbeterd.

Media
Met ingang van 2025 krijgen alle gemeenten een zorgplicht ten aanzien van het bibliotheekwerk. Gemeenten worden verplicht, in samenwerking met de bibliotheek, een periodiek meerjarenplan voor het bibliotheekwerk op te stellen. Er komen hiervoor structureel extra middelen voor gemeenten beschikbaar. Voor de invoering van de zorgplicht is vanaf 2025 een (landelijk) structureel budget van circa € 54 miljoen beschikbaar. Indicatief wordt gesproken over een bedrag van circa € 3,00 per inwoner en voor kleine gemeenten een minimumbedrag van € 100.000,00. Nadere informatie volgt te zijner tijd.

BESTAAND BELEID
Door ontgroening, vergrijzing en de komst van nieuwe Nederlanders verandert de bevolkingssamenstelling van Stadskanaal. Dat heeft onder meer tot gevolg dat mensen andere eisen stellen aan hun woonomgeving en de voorzieningen waarvan zij gebruikmaken. Om een aantrekkelijke woongemeente te blijven en voldoende, kwalitatief goede voorzieningen te behouden zullen wij ons aanbod van voorzieningen zoveel als mogelijk laten aansluiten bij de veranderende wensen van onze inwoners.

Via de Regio Deal Oost-Groningen wordt met bewoners en organisaties samengewerkt aan het verbeteren van de brede welvaart. Waaronder het verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid door middel van een breed cultuur- en sport aanbod en inzet op een leven lang leren en ontwikkelen. Onder andere in dit programma krijgt dit vorm in diverse projecten.

TAAKVELDEN ONDERWIJS

Onderwijshuisvesting
- Uitvoering geven aan het programma 2025 en het vaststellen van het programmaoverzicht 2026.
- Met het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP) hebben wij de omvang, kwaliteit en investeringsbehoefte van onze schoolgebouwen in kaart gebracht. Het plan brengt de opgave voor (tenminste) zestien jaar in beeld en wordt eens per vier jaar geactualiseerd (2028). Hiervoor is het noodzakelijk om eens per twee jaar de leerlingenprognoses (2026) die als input voor het plan dienen te vernieuwen.
- Naar verwachting zal eind 2024 of begin 2025 gestart worden met de realisatie van een nieuwe onderwijsaccommodatie in Stadskanaal voor de basisscholen Maarsborg en Neuteboomschool, inclusief ruimte voor kinderopvang en exclusief een gymzaal. Dit is conform het scenario "meest logisch" zoals door de gemeenteraad in 2019 en 2024 besloten.
- Naar verwachting starten we in eind 2024 begin 2025 conform het IHP met het opstellen van een businesscase voor de scholen CBS de Oranje Nassauschool en OBS de Oleander.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Activiteiten Onderwijsbeleid
- Vroegsignalering op alle scholen binnen het Primair en Voortgezet Onderwijs in de gemeente door middel van Jeugdmaatschappelijk werk op school.
- Door de GGD wordt het vroegtijdig opsporen van spraak-, taal- en ontwikkelingsrisico's voor 0-4-jarigen uitgevoerd. De risicopeuters vormen de doelgroep van de voorschoolse educatie. Daarnaast draagt de gemeente bij aan de realisatie van ondersteuning en begeleiding van zorgleerlingen.
- Het onderwijsachterstandenbeleid (OAB-beleid) is erop gericht om alle kinderen zoveel mogelijk een gelijke start te bieden bij het begin van het basisonderwijs.
- De Voorschoolse Educatie-voorzieningen in onze gemeente bieden doelgroeppeuters zestien uur per week educatie. Daarnaast is er voor hun ouders ondersteuning voor het vormgeven van een taalrijkere omgeving thuis. Er wordt structureel ingezet op verbetering van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en het bereik van doelgroeppeuters.
- In aandachtswijken vinden brede school overleggen plaats tussen scholen en netwerkpartners in de wijk. De coördinatie is belegd bij een buurtwerker van Stichting Welstad. De inzet en activiteiten zijn gericht op optimale ontwikkelingskansen, een gezonde en bewuste leefstijl en veiligheid.
- Stimuleren geletterdheid en ondersteuning laaggeletterden door middel van het Taalhuis.

Activiteiten Leerlingenzaken
- Uitvoering geven aan leerplicht spreekuren.
- Monitoring van alle jongeren tot 27 jaar.
- Uitvoering geven aan de sluitende aanpak jongeren.
- Doorstroompunt (voormalig Regionaal Meld- en Coördinatiepunt) taken afstemmen op lokale taken om zodoende een sluitende melding, registratie, doorverwijzing en herplaatsing van voortijdig schoolverlaters te realiseren.
- Aansluiten bij de Meer aandacht voor ziekgemelde leerlingen (MAZL) aanpak die in schooljaar 2024/2025 van start gaat in Oost-Groningen.

Activiteiten Peuteropvang
- De peuteropvang voor kostwinnersgezinnen (de zogenaamde éénverdieners) valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Er is een gemeentelijke subsidieregeling voor deze ouders. Ouders betalen een ouderbijdrage die overeenkomt met de kinderopvangtoeslagregeling voor tweeverdieners. De gemeente heeft de uitvoering van de regeling gemandateerd aan geregistreerde kindercentra.
- Het kabinet wil dat elk kind goed voorbereid aan het basisonderwijs kan beginnen en wil daarom dat nog meer peuters gebruik maken van de voorschoolse opvang. Gemeenten hebben de taak en middelen gekregen om het gebruik van een voorschoolse voorziening te optimaliseren. Aanbieders van Voorschoolse Educatie geven hieraan specifieke aandacht.

TAAKVELDEN SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Sportbeleid en activering
- We ondersteunen actief initiatieven die bewegen en sporten in de buitenruimte bevorderen, zoals het Beweegpark Stadskanaal.
- Ook de komende jaren wordt in samenwerking met Stichting Welstad uitvoering gegeven aan het Lokaal Sportakkoord, waarin ook onderdelen van het Lokaal Preventieakkoord zijn opgenomen.

Sportaccommodaties
- We zijn in 2022 gestart met een onderzoek naar de gewenste infrastructuur van de binnensport in de plaats Stadskanaal. Dit heeft geleid tot scenario's sport en onderwijs die worden uitgewerkt in een businesscase. Deze zal begin 2025 voor besluitvorming worden voorgelegd.
- Om te onderzoeken welke kansen innovatie in sportveldbeheer biedt voor het maaibeheer, is een pilot in gang gezet met robotmaaiers op twee sportvelden. Deze ervaring zal worden meegenomen bij de vernieuwing van de onderhoudscontracten in 2025.
- Samen met de sportleraren van het onderwijs wordt de afstemming van nieuw sportmateriaal bij vervanging flexibel gemaakt in plaats van één op één vervanging.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Stichting Kunstenschool Zuid Groningen (SKZG) geeft uitvoering aan lessen op het gebied van muziek, theater, dans en educatie voor kinderen en volwassenen. Vanaf 1 januari 2024 heeft de SKZG de activiteiten van Stichting Kunstzinnige Vorming Stadskanaal De Pauw overgenomen. De stichting verzorgt nu het aanbod aan kunsteducatie en allerlei workshops voor kinderen en volwassenen.
- Professionele en amateurvoorstellingen in het Theater Geert Teis.
- Voor het theater Geert Teis wordt een ambitie- en toekomstscenario opgesteld. Daarbij wordt een koppeling gemaakt met de renovatie of vernieuwing van het gemeentehuis zodat eventuele koppelkansen in beeld komen.

Musea
Subsidiëring van de stichting Streekhistorisch Centrum Stadkanaal (SHC), waarvoor zij educatieprojecten en exposities organiseren.

Cultureel erfgoed
- Informatievoorziening aan de eigenaren van gemeentelijke en rijksmonumenten.
- Initiatieven ondersteunen tot behoud of herbestemming van cultureel erfgoed.
- Wij ondersteunen de Stichting Egbert Uniken bij het beheer van het rijksmonument Begraafplaats Uniken en zijn samen met de stichting en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed in gesprek over het opknappen en het onderhoud van de begraafplaats.

Media
- De bibliotheek heeft een hoofdvestiging in Stadskanaal, servicepunten in Musselkanaal (MFA Lint) en Onstwedde (MFA de Bolster) en een volledig dekkend netwerk van de Bibliotheek-op-school (dBOS).
- Vanuit de provinciale producten-en diensten catalogus afspraken maken over de basisvoorziening (de klassieke uitleenbibliotheek) en aanvullende diensten die passen binnen onze lokale wensen en behoeften.
- Uitvoeren en versterken van het Taalhuis in Stadskanaal en ontwikkelen van een Taalpunt in Musselkanaal en Onstwedde in het kader van de aanpak van laaggeletterdheid.
- Samenwerking vindt plaats in een Taalnetwerk bestaande uit: Stichting Lezen & Schrijven, Regionaal Opleidingscentrum (ROC) Noorderpoort, Stichting Biblionet, Stichting Welstad en de gemeente Stadskanaal (Trainings- en DiagnoseCentrum).
- Provinciaal wordt ingezet op de aanpak laaggeletterdheid. De coördinatie ligt bij de arbeidsmarktregio (gemeente Groningen) voor een gezamenlijke aanpak.
- De gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid heeft als doel om de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken binnen het gezin en richt zich daarbij op het ondersteunen van ouders bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun (jonge) kinderen thuis en op het ondersteunen van basisvaardigheden bij ouders zelf. Om dit te realiseren is een goede lokale samenwerking nodig van diverse organisaties. Een goede

samenwerking vraagt om een goede aansturing en vanaf 2025 komt deze regierol bij gemeenten te liggen. Dit project is ontwikkeld om gemeenten te helpen bij het nemen van deze regierol. Tijdens het project (2020-2024) ontwikkelen Stichting Lezen, Stichting Lezen en Schrijven en de KB nationale bibliotheek de Gezinsaanpak Geletterdheid samen met 42 gemeenten.

Lokale omroep
- Het subsidiëren van de streekomroep RTV1.
- RTV1 verzorgt onder andere de uitzendingen van de raadsvergaderingen.
- Via verschillende media (speerpunt is het maken van televisie) brengt RTV1 de actualiteiten van de gemeente Stadskanaal onder de aandacht bij onze inwoners.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie
- Het in stand houden van de camperplaats in Musselkanaal.
- Het behouden van goede voorzieningen voor de vaarrecreatie.

Activiteiten Natuur- Landschapsbescherming
- Ondersteuning bieden aan natuur inclusievere landbouw middels de Regio Deal inclusieve landbouw.
- Ondersteunen bewonersinitiatieven via de landschapswerkplaats (Toukomst)
- Wij participeren in de werkgroep Landschapsconvenant Westerwolde
- Onder leiding van de provincie Groningen worden de mogelijkheden van ontwikkeling van de Pagediepzone onderzocht.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	11.965	12.886	12.481	12.293	12.823	12.963
Baten	3.919	3.187	2.777	2.605	2.605	2.605
Saldo programma	-8.046	-9.699	-9.704	-9.688	-10.218	-10.358

	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Taakvelden Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	2.272	8	-2.264
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.885	1.444	-1.441
	5.157	1.452	-3.705
Taakvelden Sport, cultuur en recreatie			
Sportbeleid en activering	168		-168
Sportaccommodaties	2.545	213	-2.332
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.444	1.046	-2.398
Musea	121	5	-116
Cultureel erfgoed	24		-24
Media	850	6	-844
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	173	55	-118
	7.324	1.325	-5.999
Totaal	**12.481**	**2.777**	**-9.704**

Toelichting
Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van de begroting 2024 gestegen met € 5.000,00. Dit betreft een voordeel van € 158.000,00 voor de taakvelden Onderwijs (inclusief nieuw beleid) en een nadeel van € 163.000,00 voor de taakvelden Sport, cultuur en recreatie (inclusief nieuw beleid). Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Nieuw beleid

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie		
- Beheerplan kunstwerken	€	18.000,00 N
- Veteranendag	€	6.000,00 N
- Verbeteren brandveiligheid Theater Geert Teis	€	450.000,00 N
- Lasten verbeteren luchtkwaliteit balkons Theater Geert Teis	€	15.000,00 N
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie	€	489.000,00 N

Bestaand beleid

Taakvelden Onderwijs		
- Incidentele budgetten 2024 onderwijshuisvesting	€	202.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	44.000,00 N
Totaal taakvelden Onderwijs	€	158.000,00 V
Taakvelden Sport, cultuur en recreatie		
- Incidentele bijdrage 2024 bibliotheekvoorzieningen	€	220.000,00 V
- Incidenteel budget 2024 beheerplan kunstwerken	€	54.000,00 V

-	Incidentele bijdrage en budget 2024 cultureel erfgoed	€	133.000,00 V
-	Incidentele budgetten 2024 sportaccommodaties	€	41.000,00 N
-	Exploitatielasten sportaccommodaties	€	105.000,00 N
-	Incidentele budgetten 2024 Theater Geert Teis	€	193.000,00 V
-	Exploitatielasten Theater Geert Teis	€	26.000,00 N
-	Overige ontwikkelingen	€	102.000,00 N
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie		€	326.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo stijgen de lasten in de periode 2026-2028 met € 653.000,00. Dit betreft een nadeel van € 793.000,00 voor de taakvelden onderwijs en een voordeel van € 140.000,00 voor de taakvelden Sport, cultuur en recreatie. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Onderwijs

-	Incidentele voorbereidingskosten IHP Onderwijshuisvesting	€	200.000,00 V
-	Lasten investeringen IHP Onderwijshuisvesting	€	990.000,00 N
-	Overige ontwikkelingen	€	3.000,00 N
Totaal taakvelden Onderwijs meerjarenraming		€	793.000,00 N

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

-	Lasten investeringen binnensportaccommodaties	€	224.000,00 N
-	Lasten investeringen sportvelden 2026-2027	€	120.000,00 N
-	Incidenteel budget verbeteren brandveiligheid Theater Geert Teis	€	450.000,00 V
-	Lasten verbeteren luchtkwaliteit balkons Theater Geert Teis	€	24.000,00 N
-	Overige ontwikkelingen	€	58.000,00 V
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie meerjarenraming		€	140.000,00 V

Mutaties Reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Toevoegingen			3	3	3	3
Onttrekkingen	546	624	505	505	501	495
Saldo mutaties	546	624	502	502	498	492

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2024 € 122.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakvelden Onderwijs

-	Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten	€	6.000,00 -

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

-	Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten	€	33.000,00 -
-	Reserve Sportvelden, egalisatie kapitaallasten	€	3.000,00 -
-	Egalisatiereserve Theater Geert Teis, egalisatie kapitaallasten	€	13.000,00 -
-	Reserve Monumenten, incidentele bijdrage 2024 cultureel erfgoed	€	67.000,00 -
Totaal mutaties reserves		€	122.000,00 -

Meerjarenraming
Het saldo van de mutaties in de reserves daalt in de periode 2026-2028 met € 10.000,00. De oorzaak is:

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie		
- Egalisatiereserve Theater Geert Teis, egalisatie kapitaallasten	€	10.000,00 -
Totaal mutaties reserves meerjarenraming	€	10.000,00 -

3. LEEFBAARHEID

Wonen en Bereikbaarheid

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, Volksgezondheid en milieu en Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten
Wij bieden onze inwoners en ondernemers een hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

Effecten taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat
Wij willen dat iedereen in onze gemeente en de provincie veilig deel kan nemen aan het verkeer. Wij hebben samen met de verkeersveiligheidspartners in Groningen (gemeenten en de provincie Groningen) een breed verkeerseducatieprogramma en een gezamenlijk plan van aanpak om de verkeersveiligheid te bevorderen.

Effecten taakvelden Volksgezondheid en milieu
Bij de ontwikkeling van het landelijk en stedelijk gebied is duurzaamheid een leidend principe, onder andere door vermindering van afvalstoffen en CO2-emissie en gebruik van fossiele energie.

Effecten taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing
Wij hebben een woningvoorraad die kwalitatief en kwantitatief aansluit bij de wensen van onze inwoners. Met ons bestemmingsplan met verbrede reikwijdte hebben wij onze planologische basis op orde.

Nieuw beleid

Beleidsontwikkelingen Perspectiefnota 2025-2028

Taakveld	Prioriteit	Algemene doelstelling	Ind.*
Verkeer en vervoer	Wegdek Mussel-A-kanaal OZ	Aanpassing ten behoeve van gepland zwaar transport.	1
	Uitvoeringsprogramma Wegen 2025-2028	Voldoen aan beoogd onderhoudsniveau.	1
	Fietsveiligheid Krommewijk	Onderzoeken hoe de fietsveiligheid verbeterd kan worden om aan te sluiten bij de norm van een hoofdfietsverbinding.	1
Economische havens en waterwegen	Baggeren watergangen	Voldoen aan beoogd onderhoudsniveau.	1
	Vervanging beschoeiingen	Voldoen aan beoogd onderhoudsniveau.	1
Riolering	Maatregelen klimaatadaptie	Lokale adaptiestrategie.	1
Afval	Vervanging ondergrondse afvalcontainers	Continuïteit in afvalinzameling.	1

*zie leeswijzer

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inw.	2022	134	148
2	Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	139,7	41,3
3	WOZ-waarde woningen	duizend euro	2020	175	271
			2021	187	290
			2022	207	317
			2023	242	368
			2024	264	379
4	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000	2023	0,1	9,1
5	Demografische druk	%	2024	83,3	70,4
6	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2024	840	geen data
7	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2024	897	geen data

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner (kg).
2. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
3. De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.
4. Het aantal nieuwgebouwde woningen per 1.000 woningen.
5. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
6. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.
7. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.

Wat doen wij daarvoor?

NIEUW BELEID

TAAKVELDEN VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Verkeer en vervoer
- Het wegdek Mussel-A-Kanaal OZ wordt verstevigd ter voorbereiding van zwaar transport van trafo's naar het nieuw te bouwen hoogspanningsstation bij Ter Apelkanaal, waarbij de kosten worden doorberekend aan de ontwikkelaar.
- Uitvoeringsprogramma wegen:
  - in combinatie met de aanpak van de riolering wordt in een gedeelte van de Frans Nanningstraat en de Hanne Bruininghstraat de buitenruimte (straatwerk en groenvoorziening) aangepakt;
  - wij zullen in 2025 de beoogde fietsersoversteken op de Navolaan-Dargveen en Navolaan-Grauwveen uit laten voeren. Om kosten te besparen wordt gelijktijdig groot onderhoud aan de asfaltverharding van de rijbaan Navolaan uitgevoerd.
- Wij zullen in 2025 een onderzoek opzetten en uitvoeren om de fietsveiligheid op de Krommewijk in kaart te brengen. Als onderdeel van dit onderzoek zal ook in kaart gebracht worden welke infrastructurele aanpassingen noodzakelijk zijn om de wegindeling van de Krommewijk aan te laten sluiten bij de ideale wegindeling die passend is bij een provinciaal hoofdfietsnetwerk.

Economische havens en waterwegen
- In 2025 wordt gestart met de voorbereidingen voor het uitvoeren van baggerwerkzaamheden in de periode 2026-2028.
- Na een aanbesteding in 2024 wordt in 2025 het vervolg van de vervanging van beschoeiingen uitgerold. Daarbij wordt samengewerkt met het Waterschap om waar mogelijk natuurlijke oevers te realiseren.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Riolering
In 2025 blijven wij aandacht besteden aan activiteiten/taken/projecten die een relatie hebben met klimaatadaptatie. Dit doen wij op basis van de uitkomsten van de risicodialogen, de uitkomsten van de stresstest, de RAS (Regionale Adaptatie Strategie Groningen en Noord-Drenthe), de Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie en het Werkplan 2024-2025 Klimaatadaptatie werkregio Groningen/Noord-Drenthe. Eind 2024/begin 2025 worden de uitkomsten van de, met alle betrokken partijen gevoerde, risicodialogen in onze gemeente uitgewerkt in een lokale (gemeentelijke) adaptatiestrategie.

BESTAAND BELEID
Wij willen als gemeente betrokken zijn, en blijven, bij wat er speelt bij onze inwoners en binnen onze gemeente. Daarom is het erg belangrijk dat wij inwoners actief betrekken bij nieuw beleid. Binnen de woonomgeving is dit essentieel. Wij werken vanuit de gedachte dat mensen zich meer verantwoordelijk voelen voor hun woonomgeving als zij betrokken zijn bij de inrichting en het beheer ervan.

De bevolkingssamenstelling van onze gemeente, en onze regio, verandert. Gezien de huidige ontwikkelingen op de woningmarkt betekent dit dat er gebouwd wordt en gaat worden in onze gemeente. Er is een vraag naar meer woningen in het hele land, en dus ook in onze gemeente. Wij spelen met ons woningaanbod in op beide ontwikkelingen. Dit doen wij aan de hand van een aantal beleidsstukken (de Woonvisie, de Regionale woondeal en de prestatieafspraken) en in samenwerking met de woningcorporaties, huurdersverenigingen, andere gemeenten in Oost-Groningen, de Provincie en het Rijk. Bij al onze keuzes staan kwaliteit, variatie en leefbaarheid voorop.

Ons milieubeleid staat in het teken van de zorg voor een schone, gezonde leefomgeving. Wij willen onze inwoners bewust maken van hun invloed op een gezonde leefomgeving en hun houding en gedrag ten aanzien van milieu en duurzaamheid beïnvloeden. Daarnaast maken duurzaamheid en de zorg voor het milieuonderdeel

uit van allerlei andere beleidsterreinen, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, maatschappelijk vastgoed, openbare verlichting en afval.

TAAKVELDEN VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Verkeer en vervoer

Activiteiten wegen
- Voor het onderhoud van de wegen worden de kwaliteitsnormen goed/voldoende en matig gehanteerd op basis van de CROW-methodiek genaamd Globale Visuele Inspectie. Het onderhoud van wegen met een verkeersfunctie wordt uitgevoerd op basis van het beleidsthema Duurzaamheid. Dat betekent dat er preventief groot onderhoud wordt uitgevoerd. Wegen met een erftoegangsfunctie (verblijfsgebieden) worden uitgevoerd op basis van beleidsthema Veiligheid. Dat betekent dat er curatief onderhoud plaatsvindt.
- Uitvoering van diverse educatieve en voorlichtingsacties ter bevordering van de verkeersveiligheid.
- Continuering van de uitrol van elektrische oplaadpalen op strategische locaties en op basis van particuliere aanvragen.
- Overleg met het OV Bureau over het afstemmen van de jaarlijks op te stellen dienstregeling openbaar vervoer.

Activiteiten wijkbeheer
- Het onderhoud aan de openbare ruimte in de centrumgebieden Stadskanaal en Musselkanaal wordt voor 60% van het areaal uitgevoerd op A-niveau (Accent) en voor 40% op B-niveau (Basis).
- Het onderhoud aan de openbare ruimte in de woonwijken wordt voor 60% van het areaal op B-niveau (Basis) uitgevoerd en voor 40% op C-niveau (Bescheiden).
- Vernieuwen van de wijkcontracten per eerste kwartaal 2026.
- Monitoren van de verbeterslag Fixi.
- Verder uitrollen van Storymaps groen met onder andere de maaikaart en de verschillende participatie- en beheerinitiatieven.
- Binnen de gemeente is een aantal ongewenste en schadelijke florasoorten aanwezig. Op basis van beheerplan wordt het bestrijden of beheersen van ongewenste soorten aangepakt.
- Het nieuwe beheerpakket voor de openbare ruimte biedt meer kansen om inspecties en wijzigingen in arealen direct in het veld te muteren.
- Verder optimaliseren van het beheer van de dierenweides.

Havens en waterwegen
- Op basis van ervaringen in 2024 wordt het beheer van Spoordok door het Dorpsbedrijf Levendig Musselkanaal gecontinueerd.
- Met Wedeka wordt ten aanzien van de brug- en sluisbediening voor seizoen 2025 gekeken of wijzigingen nodig zijn om de bezetting goed te kunnen waarborgen.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Riolering
- In 2025 worden voorbereidingen getroffen voor een nieuw Water- en rioleringsplan (WRP). Het huidige plan loopt tot en met 2025.
- Uitvoering van projecten uit het Water- en rioleringsplan 2021-2025.
- Uitvoering van resterende projecten/maatregelen uit het Basisrioleringsplan kernen Stadskanaal en Musselkanaal.
- Uitvoering van vervanging/renovatieprojecten riolering en Individueel Behandeling van Afvalwater (IBA's).
- Uitvoering van ombouw 2G naar 4G modems ten behoeve van telecommunicatie gemalen.
- Uitvoering van projecten/maatregelen uit het Basisrioleringsplan (BRP) van de dorpen Onstwedde, Alteveer, Mussel en Vledderveen. Een aantal projecten uit het BRP heeft raakvlakken met het thema klimaatadaptatie.
- Uitvoering van het bestek rioolreiniging en inspectie 2022-2026.
- Uitvoering van het bestek reiniging lijngoten en straatkolken 2022-2026.

- Uitvoering taken in het kader van de grondwaterzorgplicht. Het gaat hierbij onder andere over de Basis Registratie Ondergrond (BRO) en optimalisatie van het grondwatermeetnet.
- De samenwerkingsovereenkomst Waterketen eindigt op 31 december 2024. Er is gewerkt aan een nieuwe overeenkomst die per 1 januari 2025, al dan niet met terugwerkende kracht, zal ingaan.

Afval
- In januari 2025 zal de nieuwe inzamelaar van het huisvuil gaan inzamelen in onze gemeente. Na bijna twintig jaar is er sprake van een inzamelaar die voor het eerst in onze gemeente en regio werkzaam zal zijn.
- Ook in 2025 blijven wij ons inzetten om de VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof) te halen, met dien verstande dat het accent meer zal liggen op de "nieuwe" Europese scheidingsdoelstelling. De basis hiervoor blijft het vastgestelde VANG maatregelenplan 2022-2025. De speerpunten blijven het afvalbrengstation, het blijven inzetten op betere scheiding van de afvalstromen, communicatie/ voorlichting over afval en afvalpreventie en leren van gemeenten die de VANG-doelstellingen al wel hebben gehaald.

Milieubeheer
- Adviseren over bodem(onderzoeken), begeleiden van saneringstrajecten.
- Beoordelen akoestische onderzoeken, adviseren over geluidszonering en geluid bedrijven.
- Begeleiden sanering wegverkeerslawaai.
- Behandelen van asbestmeldingen.

Activiteiten duurzaamheid
- In 2025 wordt uitvoering gegeven aan verschillende activiteiten die zijn opgenomen in de Nota Duurzaamheid 2024-2028. Dit doen wij om te werken aan de doelstellingen voor duurzaamheid:
  - 100% energieneutraal in 2050 (60% energieneutraliteit in 2035);
  - 55% CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990.

  In 2022 was onze gemeente voor 34,7% energieneutraal, de tussentijdse doelstelling van 28% energieneutraliteit in 2022 is daarmee gehaald. In 2021 was de CO2-reductie 52,4% ten opzichte van 1990, recentere cijfers zijn nog niet beschikbaar. Over de behaalde resultaten en uitgevoerde activiteiten in 2024 wordt gerapporteerd.
- Als uitvoering van het Klimaatakkoord wordt in 2025 een voortgangsrapportage van de Regionale Energiestrategie Groningen (RES) opgeleverd. In regionaal verband werken wij samen aan nieuwe onderzoeken en monitoren wij de voortgang van de hernieuwbare elektriciteitsproductie in de regio. De uitbreiding van het elektriciteitsnet in de provincie wordt geprioriteerd binnen het provinciaal meerjarenprogramma infrastructuur energie en klimaat (provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK)).
- De isolatieaanpak vanuit maatregel 29 van Nij Begun wordt in 2025 gestart. Wij combineren dit met de uitvoering van de Warmtevisie Stadskanaal. Bewoners worden ondersteund om een plan voor het verduurzamen van de woning te maken, met de nadruk op isolatie en ventilatie. Voor het stimuleren van verduurzaming zetten wij verschillende subsidies en de duurzaamheidslening in.
- Om te voldoen aan de wettelijke bescherming van beschermde diersoorten bij het isoleren van woningen wordt samen met de provincie Groningen een soortenmanagementplan opgesteld en aangevraagd. Op deze manier worden bewoners en bedrijven ontzorgd omdat geen individuele ecologische onderzoeken meer noodzakelijk zijn.

Begraafplaatsen en crematoria
- In 2025 wordt evenals in 2023 en 2024 nog verder gewerkt aan de digitalisering en actualisatie van de begraafplaatsen en begraafplaatsadministratie.
- Op basis van de beleidsregels verwaarlozing graven wordt de kwaliteit van de begraafplaatsen verbeterd.
- De huidige onderhoudsafspraken voor de wijkcontracten (waarin het onderhoud van de begraafplaatsen is ondergebracht) dienen eind 2025 vernieuwd te zijn.

TAAKVELDEN VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Ruimte en leefomgeving
- In 2025 werken we volledig onder de Omgevingswet. Ons Chw-plan (Omgevingsplan 1.0) is onherroepelijk en vormt de basis voor onze vergunningen. Tot 2032 hebben we de tijd om het Omgevingsplan 2.0 op te stellen, dat volledig voldoet aan de eisen die de Omgevingswet stelt. Met een mooie basis van het Omgevingsplan 1.0 en onze in 2025 vast te stellen Omgevingsvisie gaan wij voor het definitieve Omgevingsplan in 2025 de eerste stappen nemen. Omdat alles nieuw is hebben we daarvoor opleidingen nodig, blijven wij actief in diverse platforms waarin samengewerkt wordt met andere gemeenten over de omgevingswet en vertalen wij de regels die door de komst van de Omgevingswet zijn overgaan van Rijk en provincie naar de gemeente in voor ons bruikbare regels. Om deze ook voor bewoners begrijpelijk te maken, is een uitgangspunt dat deze regels zoveel mogelijk toepasbaar zijn.
- We verwachten in 2025 ook separate kleinere bestemmingsplannen te moeten maken voor gemeentelijke project gerelateerde ontwikkelingen. We maken ook een eerste herziening van het omgevingsplan 1.0 vanwege administratieve verbeterpunten.

Grondexploitatie
- Voor meerdere woningbouwlocaties biedt de gemeente in 2025 conform de vastgestelde grondexploitaties kavels ter verkoop aan. Voor de realisatie van onze woningbouwopgave worden de nodige stappen gezet zoals aankoop van grond, het vestigen van voorkeursrechten en worden er onderhandelingen gestart met eigenaren van panden of gronden.
- Het grondbeleid wordt in 2025 geactualiseerd.

Wonen en bouwen

Activiteiten beleid Wonen
- De werkzaamheden vanuit de menukaart van het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan (RWLP) gaan ook in 2025 door. Een deel van de keuzegerechten is ondergebracht in de Regio Deal Oost-Groningen 1 en wordt via de Regio Deal verder uitgevoerd. Daarnaast wordt een deel uitgevoerd via het verkregen Volkshuisvestingsfonds en Regio Deal 2.0. De Regio Deal 1.0 komt in 2025 tot een afronding.
- In 2025 ronden we de gebiedsgerichte aanpak Maarsveld vanuit de Regio Deal Oost-Groningen 1.0 af.
- In 2025 ronden we, met de realisatie van de 8 woningen aan het Eilert Lubbersplein te Musselkanaal, de integrale gebiedsontwikkeling Musselkanaal af.
- In het kader van de Regio deal 2.0 en het VHF (Volkshuisvestingsfonds) wordt in 2025 een uitvoeringsplan ontwikkeld en gestart met de uitvoering. Het uitvoeringsplan bestaat uit:
    - de continuering van rotte kiezenaanpak (ook in relatie tot ondermijning),
    - de continuering en verdere uitrol van de gebiedsgerichte aanpak
    - een aanpak op inponden
    - er wordt een onderhoudsaanpak ontwikkeld voor een deel van de particuliere woningvoorraad
    - wordt in het kader van de vergrijzing ingezet op het aanpassen van een deel van de woningvoorraad.

  Bij de aanpak wordt aansluiting gezocht op de ontwikkelingen in het kader van Maatregel 29 van Nij Begun.
- In het kader van het RWLP stellen we, samen met de regiogemeenten, de regionale woningmarktmonitor Oost-Groningen op. De resultaten hiervan worden in 2025 gepubliceerd. Actueel onderwerp is het in 2018 overeengekomen Regionaal Prestatiekader op basis waarvan we in 2020 onze woonvisie hebben vastgesteld. In 2025 geven we uitvoering aan de actualisatie van het regionale prestatiekader en actualiseren we de woonvisie voor de gemeente Stadskanaal. Ook zullen we in 2025 de integrale regionale en lokale woonzorgvisie en uitvoeringsprogramma vaststellen.
- Naar aanleiding van het woonbeleid worden in 2025 de volgende activiteiten uitgevoerd:
    - Geven we invulling aan de woontitels welke vrij zijn gekomen uit het "deprogrammeren bestemmingsplancapaciteit wonen";
        - In de afgelopen jaren is intensief gewerkt aan planvorming en voorbereiding van diverse locaties. In 2025 zal daarbij naar verwachting het omgevingsplan vastgesteld kunnen worden voor het voormalig LTS-park te Musselkanaal en de Frankrijklaan in Stadskanaal. Met deze eigen ontwikkeling wordt de bouw van circa 50 woningen mogelijk gemaakt. Daarnaast zijn wij in

overleg met diverse private investeerders, ontwikkelaars en de woningstichting. Wij verwachten hierin de verdere basis te leggen voor nog eens 70 tot 150 woningen voor de daaropvolgende jaren. Eveneens zal naar verwachting in 2026 het project van de voormalig Gabriël Dam school worden opgeleverd (39 woningen) en kan met de bouw aan de Prins Hendriklaan/Wilhelminalaan (9 woningen), Utrechtselaan (2 woningen) en onder andere Hoofdstraat 10 (22 woningen) worden gestart. Daarbovenop komen nog de kleinschaligere private initiatieven.

- in aansluiting op de woonvisie werken we mee aan nieuwe ontwikkelingen vanuit de markt daar waar de woningbouw past binnen de uitgangspunten van de woonvisie;
- verstrekken van startersleningen en de blijversleningen;
- uitvoeren van de prestatieafspraken 2025 en de meerjarige kaderafspraken 2024-2028;
- aanhaken bij ontwikkelingen op de woningmarkt zoals de nationale woon- en bouwagenda en ontwikkelingen op het gebied van verduurzaming en wonen en zorg;
- doorgaan met de aanpak van leegstand en verpaupering in het kader van de Regio deal 2.0 en het Volkshuisvestingsfonds;
- werken we regionaal aan een woonwagenbeleid, dit stellen we in 2025 vast.

Activiteiten Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)
Gegevensbeheer, kwaliteitscontrole, gegevensvalidatie en registratie van mutaties inzake adres- en gebouwgegevens.

Activiteiten Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)
- Advisering over bouw en sloop bij vooroverleggen (concept-verzoeken).
- Vergunningverlening bouw en sloop conform wet- en regelgeving (Omgevingswet, monumentenwetgeving, welstand, Omgevingsplan).
- Toezicht houden op nieuwbouw, bestaande bouw en voldoen aan Ruimtelijke Ordening (het Omgevingsplan) en waar nodig handhaven.
- Vergunningverlening inzake de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en bijzondere wetten.
- Deelname aan VTH Platform.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	20.591	27.367	23.750	22.699	22.950	23.234
Baten	8.091	13.178	10.084	9.189	9.176	9.203
Saldo programma	-12.500	-14.189	-13.666	-13.510	-13.774	-14.031

	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat			
Verkeer en vervoer	10.707	621	-10.086
Recreatieve havens	10	3	-7
Economische havens en waterwegen	676	34	-642
Openbaar vervoer	33		-33
	11.426	658	-10.768
Taakvelden Volksgezondheid en milieu			
Riolering	2.635	3.254	618
Afval	3.232	4.189	957
Milieubeheer	2.055	626	-1.429
Begraafplaatsen en crematoria	594	250	-344
	8.517	8.319	-198
Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			
Ruimte en leefomgeving	689		-689
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	336	654	318
Wonen en bouwen	2.783	453	-2.330
	3.808	1.107	-2.701
Totaal	**23.750**	**10.084**	**-13.666**

Toelichting
Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van de begroting 2024 gedaald met € 523.000,00. Dit betreft een nadeel van € 1.149.000,00 voor de taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat (inclusief nieuw beleid), een voordeel van € 534.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en Milieu en een voordeel van € 1.138.000,00 voor de taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Nieuw beleid

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat		
- Aanpassing wegdek Mussel-A-Kanaal OZ	€	345.000,00 N
- Bijdrage aanpassing wegdek Mussel-A-Kanaal OZ	€	345.000,00 V
- Uitvoeringsprogramma wegen 2025-2028	€	733.000,00 N
- Lasten investeringen uitvoeringsprogramma wegen 2025-2028	€	9.000,00 N
- Onderhoud watergangen	€	50.000,00 N
- Onderzoek fietsveiligheid Krommewijk	€	10.000,00 N
Totaal taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat	€	802.000,00 N

Bestaand beleid

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat		
- Onderhoudsbudget wegen en wijkbeheer	€	205.000,00 N
- Incidenteel budget 2024 vervanging Drouwenermondsebrug	€	300.000,00 V
- Lasten vervanging Drouwenermondsebrug en beschoeiingen 2024	€	171.000,00 N
- Exploitatielasten openbare verlichting	€	30.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	241.000,00 N
Totaal Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat	€	347.000,00 N
Taakvelden Volksgezondheid en milieu		
- Incidenteel budget 2024 basisrioleringsplan OAMV	€	104.000,00 V
- Exploitatielasten riolering	€	114.000,00 N
- Opbrengsten Rioolheffing	€	176.000,00 V
- Incidentele budgetten 2024 afval	€	120.000,00 V
- Exploitatielasten afval	€	346.000,00 N
- Opbrengst Afvalstoffenheffing	€	396.000,00 V
- Incidenteel budget 2024 maatregelen klimaatakkoord	€	233.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	35.000,00 N
Totaal Taakvelden Volksgezondheid en milieu	€	534.000,00 V
Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		
- Incidentele budgetten 2024 invoering omgevingswet	€	388.000,00 V
- Incidentele budgetten 2024 Wonen en bouwen	€	1.140.000,00 V
- Incidenteel winstneming grondexploitatie	€	318.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	708.000,00 N
Totaal Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	€	1.138.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo stijgen de lasten in de periode 2026-2028 met € 365.000,00. Dit betreft een nadeel van € 62.000,00 voor de taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, een voordeel van € 40.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en milieu en een nadeel van € 343.000,00 voor de taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat		
- Budgetten uitvoeringsprogramma wegen 2025-2028	€	733.000,00 V
- Lasten investeringen uitvoeringsprogramma wegen 2025-2028	€	343.000,00 N
- Lasten investeringen bruggen en beschoeiingen 2026-2028	€	150.000,00 N
- Lasten investeringen openbare verlichting 2026-2028	€	37.000,00 N
- Lasten investeringen Gemeentelijk Verkeer- en vervoerplan (GVVP)	€	71.000,00 N
- Onderhoud watergangen	€	150.000,00 N
- Onderzoek fietsveiligheid Krommewijk	€	10.000,00 V
- Lasten ambitie Spoorwegverbinding Veendam-Stadskanaal	€	80.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	26.000,00 V
Totaal taakvelden Verkeer vervoer en waterstaat meerjarenraming	€	62.000,00 N
Taakvelden Volksgezondheid en milieu		
- Incidenteel budget bodemsanering	€	40.000,00 V
Totaal taakvelden Volksgezondheid en milieu meerjarenraming	€	40.000,00 V
Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		
- Incidenteel budget wijkscans	€	25.000,00 N
- Incidenteel winstneming grondexploitatie	€	318.000,00 N
Totaal taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing meerjarenraming	€	343.000,00 N

Reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Toevoegingen	259	865	386			
Onttrekkingen	766	2.195	498	430	430	430
Saldo mutaties	507	1.330	112	430	430	430

Toelichting
Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2024 € 1.218.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakvelden Volksgezondheid en milieu		
- Reserve Afvalstoffenheffing, incidentele budgetten 2024	€	120.000,00 -
- Reserve Riolering, incidenteel budget 2024	€	104.000,00 -
- Overige ontwikkelingen	€	19.000,00 -
Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		
- Reserve Strategische opgaven, incidentele budgetten Wonen en bouwen	€	654.000,00 -
- Reserve grondexploitatie, incidentele winstneming	€	318.000,00 -
- Overige ontwikkelingen	€	3.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€	1.218.000,00 -

Meerjarenraming
Het saldo van de mutaties in de reserves stijgt in de periode 2026-2028 met € 318.000,00. De oorzaak is:

Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		
- Reserve grondexploitatie, incidentele winstneming	€	318.000,00 +
Totaal mutaties reserves meerjarenraming	€	318.000.00 +

4. DIENSTVERLENING

Besturen en Beschermen

Taakvelden Bestuur en ondersteuning, Veiligheid en Volksgezondheid en milieu

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Effecten taakvelden Bestuur en ondersteuning
- Een open, toegankelijk en transparant bestuur.
- Versterking van de lokale democratie.
- Het verbeteren en uitbreiden van de digitale bereikbaarheid van de gemeente.
- Optimale dienstverlening blijven bieden aan onze inwoners, bedrijven en instellingen.
- Verkiezingen organiseren die goed en veilig toegankelijk zijn voor onze kiezers.

Effecten taakvelden Veiligheid
- Een Stadskanaal waar het veilig wonen en werken is.
- Veiligheid van inwoners wordt bevorderd door het stellen van duidelijke regels die consequent worden gehandhaafd.
- Het toepassen van het coffeeshopbeleid.
- Aandacht voor bestrijding van jeugdcriminaliteit in samenwerking met politie, Actiecentrum Veiligheid en Zorg, reclassering, Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), andere partners en burgers.
- Ondermijning binnen de gemeente wordt door een lokale en regionale aanpak bestreden.

Effecten taakvelden Volksgezondheid en milieu
- Het realiseren van een gezonde leefomgeving.
- Preventie jeugdgezondheidszorg.
- Beschikbaarheid van bereikbare en toereikende zorg
- Terugdringen van gezondheidsverschillen.
- Door samenwerking in de regio een dekkend zorglandschap creëren.
- Meer gezonde jaren voor onze inwoners: zij voelen zich gezond, zijn veerkrachtig en hebben het vermogen zich aan te passen en de eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.

Nieuw beleid

Beleidsontwikkelingen Perspectiefnota 2025-2028

Taakveld	Prioriteit	Algemene doelstelling	Ind.*
Bestuur	Griffie op sterkte	Toekomstbestendige griffie.	3
Openbare orde en veiligheid	Aanpak ondermijning	Ondermijning binnen de gemeente bestrijden door een lokale aanpak.	1/3
Volksgezondheid	Huisvesting GGD	De GGD Groningen voorzien van nieuwe huisvesting.	1

*zie leeswijzer

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000	2023	5	9
2	Winkeldiefstal	aantal per 1.000	2023	2,3	2,5
3	Diefstal uit woning	aantal per 1.000	2023	1,2	1,3
4	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000	2023	3,4	4,3
5	Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000	2023	4,8	5,8

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Het aantal verwijzingen naar Halt per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.
2. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
3. Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners
4. Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.
5. Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.

Wat doen wij daarvoor?

NIEUW BELEID

TAAKVELDEN BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Bestuur
Met de uitbreiding van de Griffie wordt ingezet op uitvoering van het in 2023 door de raad vastgestelde actieprogramma Versterken Lokale Democratie.

TAAKVELDEN VEILIGHEID

Openbare orde en veiligheid
De gemeente draagt de verantwoordelijkheid om een veilige en integere samenleving te waarborgen, waarbij het voorkomen van misbruik van wet- en regelgeving een specifieke verantwoordelijkheid is.
In de nota 'Knoalster aanpak ondermijning 2024-2029' vier ambitieuze doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen richten zich op het verbeteren van de informatiepositie, het vergroten van weerbaarheid, het intensiveren van de lokale en regionale aanpak en het verminderen van georganiseerde criminaliteit met diverse instrumenten.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Volksgezondheid
Voor de GGD Groningen moet nieuwe huisvesting worden gezocht. De zoektocht loopt vanaf 2024 en zal mogelijk in 2025 leiden tot hogere lasten. Omdat het een gemeenschappelijke regeling betreft vindt hierover separaat in alle gemeenteraden in 2025 besluitvorming plaats.

BESTAAND BELEID

TAAKVELDEN BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Bestuur
We zetten ons dagelijks in voor een gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Ondernemers, maatschappelijke partners, verenigingsleven: we werken samen aan een Stadskanaal voor de toekomst. Veel van onze opgaven spelen regionaal. We trekken daarom samen op met buurgemeenten en de Provincie. We vinden het belangrijk dat onze inwoners zich vertegenwoordigd voelen en dat zij zich betrokken voelen bij besluiten die hun woon- of leefomgeving raken.
- Vanuit het actieprogramma Versterken Lokale Democratie wordt gewerkt aan betere zichtbaarheid in dorpen en wijken, alternatieve invullingen van raadsvergaderingen en de uitwerking van een jeugdraad en kinderburgemeester.
- De Regio Deal is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen lokale overheden en de Rijksoverheid. We werken hier samen met het Rijk aan en binnen RegioDeal 2.0.
- We nemen deel aan de invulling van Nij Begun. We pakken hierin een actieve rol.
- De samenwerking in het kader van de Agenda voor de Veenkoloniën wordt geëvalueerd.

Burgerzaken
- Net als in 2024 zal ook in 2025 sprake zijn van veel aanvragen voor vernieuwingen van reisdocumenten. Daarnaast is men bezig om het proces rondom het aanvragen van reisdocumenten aan te scherpen in verband met het bestrijden van fraude. Wij blijven deze ontwikkelingen volgen, in 2025 zal hier meer duidelijkheid over komen.
- Ook in 2025 blijven wij ons inzetten om onze klanten een optimale dienstverlening te bieden. Dit doen wij door iedere keer processen te verbeteren en zoveel mogelijk aan te sluiten bij de behoeften van onze klanten.
- In 2025 worden geen geplande verkiezingen gehouden.

TAAKVELDEN VEILIGHEID

Crisisbeheersing en brandweer
- We leveren financiële en personele middelen in die functies vervullen in de lokale en regionale piketregeling die bij rampen van toepassing is.
- Wij volgen de ontwikkeling van de heroriëntatie van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) op de taken en verdeling van de budgetten op de voet en hebben daarbij aandacht voor de specifieke problemen en uitdagingen in onze eigen gemeente. De VRG geeft uitvoering aan de vastgestelde Meerjarenkoers en de Beleidsbegroting 2025.
- De VRG zet aanzienlijke stappen in het flexibiliseren en het verbreden binnen het veiligheidsdomein. Tegelijkertijd wordt ingezet op integrale samenwerking tussen de verschillende sectoren. Deze stappen zijn ook nodig in het veranderende landschap van crisisbeheersing. De gemeente (als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling) blijft actief inzetten op het verbeteren en participeren van veiligheid samen met de ketenpartners. Wel blijft hierbij aandacht voor de kosten die hiermee gepaard gaan.
- De Objecten Zonder Extern Bluswater (OZEB) zijn in kaart gebracht. Dit zijn er dermate weinig dat er geen aanvullende maatregelen in de fysieke leefomgeving aangebracht behoeven te worden. Standaard zal bij een brand bij een OZEB met twee tankautospuiten worden uitgerukt. Daarnaast in het onderhoud in beeld gebracht en voldoen wij aan onze verplichtingen op grond van de Bluswaterovereenkomst (gemeente, waterbedrijf en Veiligheidsregio).

Activiteiten Omgevingsveiligheid
Omgevingsveiligheid, ook wel Externe Veiligheid genoemd is onderdeel van de Omgevingswet.
De Omgevingsdienst Groningen voert deze taken voor ons uit. Daarnaast hebben wij bepaalde aspecten opgenomen in ons Omgevingsplan en Omgevingsvisie. Dit heeft niet geleid tot ander beleid of inzicht.

Openbare orde en veiligheid
- Uitvoering geven aan het vastgestelde integrale veiligheidsbeleid 2025-2029.
- Het beleid voor wat betreft de lokale politieprioriteiten wordt gecontinueerd:
  - sociale wijkproblematiek;
  - ondermijning (zie nieuw beleid);
  - geweldszaken inclusief huiselijk geweld;
  - woninginbraken en woning- en straatovervallen;
  - cybercriminaliteit;
  - jeugdaanpak;
  - bestrijding drugsgebruik en overmatig alcoholgebruik en daaraan gerelateerde criminaliteit en overlast.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Volksgezondheid
- Uitvoering van de meerjarenagenda Publieke Gezondheid 2023–2026 en bijbehorend uitvoeringsplan de jaarlijks opnieuw vastgestelde Dienst Verlening Overeenkomst (DVO).
- In het kader van preventie wordt in provinciaal verband integrale vroeghulp ingezet en voert de GGD-taken op het gebied van vroegsignalering 0-4-jarigen uit.
- Uitvoering openbare preventieve gezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg -9 maanden tot 19 jaar (JGZ). Hiervoor worden binnen de Dienstverleningsovereenkomsten (DVO) prestatieafspraken gemaakt tussen de gemeente en de GGD, de scholen, Welstad (buurtsportcoaches) en verslavingszorginstellingen.
- Uitvoering van het Gezond en Actief Leven akkoord (GALA) en het daarvoor in 2023 opgestelde Plan van aanpak SPUK GALA Stadskanaal. Voor de uitvoering is een brede specifieke uitkering (SPUK) GALA vastgesteld. Geoormerkt geld is beschikbaar gesteld voor domein overstijgende integrale preventie en gezondheidsbevordering voor de periode van 2023-2025. Voor het jaar 2026 zijn voor acht onderdelen structurele financiële middelen beschikbaar gesteld. Het nieuwe kabinet moet nog een besluit nemen of ze de overige onderdelen ook structureel maken.

- Uitvoering van het Integraal Zorgakkoord (IZA) dat in 2023 door VNG, VWS en dertien zorgpartijen werd ondertekend om de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Het IZA is opgesteld vanuit het perspectief van de medische zorg, maar wel in samenhang met het GALA akkoord. Als uitwerking van het IZA is in de zorgregio Groningen het regioplan Gezond Groningen inclusief een regioplan Mentale Gezondheid vastgesteld.
- Bestuurlijke en ambtelijke deelname aan het netwerk Gezond Groningen. In dit netwerk werken veertig partijen in verschillende samenstellingen samen aan regionale opgaven die leiden tot meer gezonde Groningers. Hiervoor is in 2022 door alle Groningse gemeenten de visie "Gezonde Groningers, Gezonde Zorg" onderschreven en is in 2023 en 2024 het IZA akkoord uitgewerkt (in samenhang met het GALA akkoord) in het hierboven genoemde regioplan Gezond Groningen inclusief het regioplan Mentale Gezondheid Groningen. Gemeenten ontvangen vanuit de SPUK IZA een financiële compensatie voor de ambtelijke deelname aan de overleggen.
- Gezondheid maakt ook deel uit van de Regio Deal Oost-Groningen 1.0. We zetten in op projecten die bijdragen aan ons lokaal gezondheidsbeleid en aan het verbinden van het medische domein met het sociale domein. Vanuit de Regio Deal zijn eerder verschillende projecten opgestart die ook in 2025 worden uitgevoerd zoals het realiseren van een dekkend AED-netwerk, deelname aan de lokale en provinciale coalities ketenaanpak kansrijke start, deelname aan Jongeren Op Gezond Gewicht als JOGG-gemeente, het aanstellen van Ondersteuners sociaal domein bij Huisartsenpraktijken en de vitalisering van ouderen. In 2025 wordt een nieuwe Regio Deal 2.0 voorbereid waarin het thema Gezond en Gelukkig opnieuw een thema is.
- In de nieuwe omgevingswet spelen een gezonde leefomgeving en toegankelijkheid een belangrijke rol. Deze aspecten worden meegenomen in de verdere planvorming met betrekking tot de omgevingswet. We onderzoeken hoe dit terug kan komen in de omgevingsvisie en in het omgevingsplan 2.0.
- Inzet voor behoud van kwalitatief hoogwaardige en bereikbare ziekenhuiszorg in het Refaja ziekenhuis, acute zorg en netwerkzorg in de regio Zuidoost Groningen.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	7.226	7.899	8.380	8.365	8.365	8.365
Baten	720	699	690	675	675	675
Saldo programma	-6.506	-7.200	-7.690	-7.690	-7.690	-7.690

	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Taakvelden Bestuur en ondersteuning			
Bestuur	2.270		-2.270
Burgerzaken	1.360	666	-694
	3.630	666	-2.964
Taakvelden Veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	2.263		-2.263
Openbare orde en veiligheid	1.046	9	-1.037
	3.309	9	-3.300
Taakvelden Volksgezondheid en milieu			
Volksgezondheid	1.440	15	-1.425
Totaal	**8.380**	**690**	**-7.690**

Toelichting
Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van de begroting 2024 gestegen met € 490.000,00. Dit betreft een nadelig saldo van € 548.000,00 voor de taakvelden Bestuur en ondersteuning (inclusief nieuw beleid), een nadelig saldo van € 58.000,00 voor de taakvelden Veiligheid (inclusief nieuw beleid), en een voordeel van € 116.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en milieu. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Nieuw beleid

Taakvelden Bestuur en ondersteuning		
- Griffie op sterkte	€	165.000,00 N
Totaal taakvelden Bestuur en ondersteuning	€	165.000,00 N
Taakvelden Veiligheid		
- Aanpak ondermijning	€	145.000,00 N
Totaal taakvelden Veiligheid	€	145.000,00 N

Bestaand beleid

Taakvelden Bestuur en ondersteuning		
- Incidenteel budget 2024 raadsadviseur	€	75.000,00 V
- Hogere bijdrage VNG aan fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering	€	30.000,00 N
- Hogere salarislasten wegens uitbreiding college	€	72.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	356.000,00 N
Totaal taakvelden Bestuur en ondersteuning	€	383.000,00 N

Taakvelden Veiligheid		
- Aanvulling negatief eigen vermogen VRG vervalt met ingang van 2025	€	118.000,00 V
- Incidenteel budget 2024 bluswatervoorzieningen	€	125.000,00 V
- Hogere bijdrage VRG	€	90.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	66.000,00 N
Totaal taakvelden Veiligheid	€	87.000,00 V

Taakvelden Volksgezondheid en milieu		
- Incidenteel budget 2024 vitalisering ouderen	€	97.000,00 V
- Incidenteel budget 2024 AED-netwerk	€	46.000,00 V
- Incidenteel budget 2024 GIDS-gelden	€	123.000,00 V
- Hogere bijdrage GGD	€	76.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	74.000,00 N
Totaal taakvelden Volksgezondheid en milieu	€	116.000,00 V

Meerjarenraming
Het saldo van de meerjarenraming in de periode 2026-2028 blijft gelijk.

Reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Toevoegingen						
Onttrekkingen	118	118				
Saldo mutaties	118	118				

Toelichting
Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2024 € 118.000,00 lager.

Taakvelden Veiligheid		
- De bijdrage aan de Veiligheidsregio vervalt met ingang van 2025	€	118.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€	118.000,00 -

Meerjarenraming
Met ingang van 2025 zijn er geen mutaties meer in de reserves.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Taakvelden Bestuur en ondersteuning

In dit overzicht zijn de baten en lasten van de algemene dekkingsmiddelen en het bedrag onvoorzien opgenomen. De algemene dekkingsmiddelen betreffen voornamelijk de opbrengsten van belastingen en uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen, in tegenstelling tot heffingen als riool en afvalstoffen, geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen zijn, evenals specifieke uitkeringen van het Rijk, in de programma's verantwoord.

Lasten (x € 1.000)

Taakvelden	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Treasury	464	201	185	185	185	185
Belastingen	617	713	576	571	571	571
Overige baten en lasten	419	510	549	-395	-475	-481
Beheer overige gebouwen en gronden	650	375	173	173	173	173
Totaal Lasten	**2.150**	**1.799**	**1.482**	**533**	**454**	**448**

Baten (x € 1.000)

Taakvelden	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Treasury	2.270	1.291	1.682	1.525	1.510	1.494
Belastingen	8.478	8.625	8.884	9.150	9.332	9.518
Uitkeringen gemeentefonds	99.970	102.089	106.403	99.308	98.950	98.654
Overige baten en lasten	-16	79	782	1.389	1.389	1.389
Beheer overige gebouwen en gronden	2.722	244	53	53	53	53
Totaal Baten	**113.424**	**112.328**	**117.804**	**111.425**	**111.234**	**111.109**
Saldo	**111.274**	**110.529**	**116.322**	**110.892**	**110.780**	**110.661**

Toelichting

Het voordelige saldo van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is ten opzichte van de begroting 2024 gestegen met € 5.793.000,00. Dit betreft een voordeel op het taakveld Treasury van € 407.000,00, een voordeel op de taakvelden Onroerendezaakbelasting van € 395.000,00, een voordeel op het taakveld Uitkeringen gemeentefonds van € 4.315.000,00, een voordeel op het taakveld Overige baten en lasten van € 665.000,00 en een voordeel op het taakveld Beheer overige gebouwen en gronden van € 11.000,00. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakveld Treasury

Ten opzichte van de begroting 2024 is de raming op dit taakveld per saldo € 407.000,00 voordeliger.

- Renteresultaat	€	21.000,00 V
- Bespaarde rente	€	213.000,00 V
- Dividend	€	173.000,00 V
	€	407.000,00 V

Taakvelden Onroerendezaakbelasting

Het saldo is ten opzichte van de begroting 2024 € 395.00,00 voordeliger.

- Opbrengsten onroerendezaakbelasting	€	258.000,00 V
- Incidenteel budget verbeterplan WOZ	€	25.000,00 V

- Overige ontwikkelingen	€	112.000,00 V
	€	395.000,00 V

Taakveld Uitkeringen gemeentefonds

De opbrengst van de uitkeringen uit het gemeentefonds is ten opzichte van de begroting 2024 € 4.315.000,00 hoger.

- Mutaties algemene middelen met effect voor het begrotingssaldo	€	93.000,00 V
- Mutaties waarvoor elders in de begroting hogere lasten zijn geraamd/gereserveerd	€	4.222.000,00 V
	€	4.315.000,00 V

Taakveld Overige baten en lasten

Het saldo van dit taakveld is ten opzichte van de begroting 2024 € 665.000,00 voordeliger. Dit betreft een voordeel op reserveringen Uitkeringen gemeentefonds van € 98.000,00, een voordeel op Algemene uitgaven van € 514.000,00 en een voordeel op Algemene inkomsten van € 53.000,00.

Reserveringen Uitkeringen gemeentefonds

- Incidentele reserveringen 2024	€	98.000,00 V

Algemene uitgaven

- Uitkeringen voormalig personeel	€	45.000,00 N
- Stelpost secundaire arbeidsvoorwaarden	€	225.000,00 N
- Stelpost ziektevervanging	€	100.000,00 N
- Stelpost vergoeding personele inzet Nij Begun	€	650.000,00 V
- Stelpost verruimingsmaatregel Subsidies	€	50.000,00 V
- Incidenteel budget 2024 strategische opgaven	€	196.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	12.000,00 N
	€	514.000,00 V

Bedrag onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven wordt een vast bedrag van € 10.000,00 geraamd.

Algemene inkomsten

- Onderuitputting nieuw beleid	€	50.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	3.000,00 V
	€	53.000,00 V

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden

Het saldo ten opzichte van de begroting 2024 is € 11.000,00 voordeliger.

- Overige ontwikkelingen	€	11.000,00 V
	€	11.000,00 V

Totaal taakvelden ten opzichte van begroting 2024	€	5.793.000,00 V

Heffing VPB

Voor overheidsondernemingen geldt de vennootschapsbelastingplicht (VPB-plicht). Hiervoor moeten activiteiten welke een onderneming vormen jaarlijks worden geïnventariseerd en beoordeeld.

In de begroting 2025 wordt geen rekening gehouden met financiële consequenties van de VPB-plicht. Voor veel van de ondernemingsactiviteiten geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria, deze worden daarom niet in de VPB-heffing betrokken. De overige ondernemingsactiviteiten voldoen wel aan de criteria maar zijn niet winstgevend en worden daarom eveneens niet in de heffing betrokken.

Meerjarenraming
Het voordelige saldo neemt in de periode 2026-2028 af met € 5.661.000,00. Dit betreft een nadeel op het taakveld Treasury van € 189.000,00, een voordeel op de taakvelden Onroerendezaakbelasting van € 640.000,00, een nadeel op het taakveld Uitkeringen gemeentefonds van € 7.749.000,00 en een voordeel op het taakveld Overige baten en lasten van € 1.637.000,00. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakveld Treasury

- Bespaarde rente	€	189.000,00 N

Taakvelden Onroerendezaakbelasting

- Opbrengsten onroerendezaakbelasting	€	635.000,00 V
- Incidenteel budget verbeterplan WOZ	€	5.000,00 V
	€	640.000.00 V

Taakveld Uitkeringen gemeentefonds
Per saldo dalen de uitkeringen uit het gemeentefonds in de periode tot en met 2028 met € 7.749.000,00. Dit betreft de volgende mutaties.

- Mutaties algemene middelen met effect voor het begrotingssaldo	€	3.782.000,00 N
- Mutaties waarvoor elders in de begroting hogere lasten zijn geraamd/gereserveerd	€	3.967.000,00 N
	€	7.749.000,00 N

Taakveld Overige baten en lasten
Het voordelige saldo van dit taakveld neemt in de periode van de meerjarenraming toe met € 1.637.000,00. Dit betreft een voordeel op Algemene uitgaven.

- Uitkeringen voormalig personeel	€	68.000,00 V
- Stelpost formatie notitie Uitvoeringskracht	€	654.000,00 N
- Stelpost eigen bijdrage Wmo	€	607.000,00 V
- Stelpost maatregelen jeugddomein	€	1.314.000,00 V
- Stelpost verruimingsmaatregel Subsidies	€	38.000,00 V
- Vrijval kapitaallasten	€	516.000,00 V
- Reserveringen voor vervangingsinvesteringen	€	252.000,00 N
	€	1.637.000,00 V

Totaal taakvelden meerjarenraming	€	5.661.000,00 N

Mutaties reserves

Toevoegingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Treasury	243	314	308	293	278	263
Overige lasten	8.377	7.569				
Beheer overige gebouwen en gronden		220				
Totaal toevoegingen	**8.620**	**8.103**	**308**	**293**	**278**	**263**

Onttrekkingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Overige baten	8.377	7.569	0	0	0	0
Beheer overige gebouwen en gronden	21	242	26	26	26	26
Totaal onttrekkingen	**8.398**	**7.811**	**26**	**26**	**26**	**26**

Saldo mutaties	**-222**	**-292**	**-282**	**-267**	**-252**	**-237**

Toelichting
Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2024 € 10.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakveld Treasury
- Reserve Bijdragen in kosten activa, bespaarde rente € 6.000,00 +

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden
- Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten € 4.000,00 +

Totaal mutaties reserves € 10.000,00 +

Meerjarenraming
Het saldo van de mutaties in de reserves daalt in de periode 2026-2028 met € 45.000,00. De oorzaak is:

Taakveld Treasury
- Reserve Bijdragen in kosten activa, bespaarde rente € 45.000,00 +

Totaal mutaties reserves meerjarenraming € 45.000,00 +

OVERZICHT OVERHEAD

Overhead betreft de apparaatskosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
De personeelskosten die betrekking hebben op het primaire proces zijn aan de programma's toegerekend. De personeelskosten en overige kosten die betrekking hebben op overhead zijn in dit overzicht verantwoord.

Nieuw beleid

Beleidsontwikkelingen Perspectiefnota 2025-2028

Taakveld	Prioriteit	Algemene doelstelling	Ind.*
Overhead	Uitvoeringskracht organisatie	Robuuste en toekomstbestendige ambtelijke organisatie.	1,2,3

*zie leeswijzer

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	2024*	2025
1	Formatie	fte per 1.000 inwoners	8,0	9,0
2	Bezetting	fte per 1.000 inwoners	6,8	7,7
3	Apparaatskosten	euro per inwoner	819	973
4	Externe inhuur	%	0,9	0,5
5	Overhead	%	8,7	9,1

*Beleidsindicatoren primitieve begroting 2024

Toelichting
1. De toegestane formatie op basis van het formatieplan per 1.000 inwoners.
2. Het aantal fte dat werkzaam is per 1.000 inwoners.
3. De apparaatskosten in euro per inwoner.
4. De kosten voor externe inhuur als percentage van de totale personeelskosten.
5. De overheadkosten als percentage van de totale lasten in de begroting (exclusief toevoegingen reserves).

Toerekening van overhead aan tarieven
De kosten van overhead worden niet toegerekend. Voor de berekening van tarieven voor lokale heffingen kan de overhead echter wel extracomptabel worden meegenomen. Het opslagpercentage hiervoor wordt jaarlijks bij de begroting vastgesteld, berekend op basis van de verhouding van de geraamde kosten van overhead tot de geraamde personeelskosten van het primaire proces.
Het opslagpercentage op de primaire personeelskosten in de tarieven komt voor de begroting 2025 dan op 83,0. In de opbouw van de tarieven die zijn opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen, is met dit percentage rekening gehouden.

Lasten (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Personeelskosten	8.015	8.242	9.301	9.301	9.301	9.301
Overige kosten	4.628	4.649	4.844	4.691	4.691	4.691
Totaal Lasten	**12.643**	**12.891**	**14.145**	**13.992**	**13.992**	**13.992**

Baten (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Personeelskosten						
Overige kosten	73	20	10	10	10	10
Totaal Baten	**73**	**20**	**10**	**10**	**10**	**10**
Saldo	**-12.570**	**-12.871**	**-14.135**	**-13.982**	**-13.982**	**-13.982**

Toelichting
Het overzicht betreft de kosten van overhead. Hieronder wordt het verschil in de *totale* apparaatskosten (de personeelskosten die betrekking hebben op het primaire proces en de overheadkosten) ten opzichte van de begroting 2024 toegelicht. Bij de programma's wordt volstaan met een verwijzing naar deze toelichting

Totale apparaatskosten
De totale apparaatskosten bedragen in 2025 per saldo afgerond € 31,1 miljoen (begroting 2024 € 27,3 miljoen inclusief wijzigingen). Hiervan heeft € 26,3 miljoen betrekking op salarissen en overige personeelskosten (inclusief uitbreiding formatie notitie uitvoeringskracht) en € 4,8 miljoen op overige budgetten. Van het totaal is € 17,0 miljoen rechtstreeks op de programma's en algemene dekkingsmiddelen verantwoord. Op het overzicht overhead is € 14,1 miljoen verantwoord (inclusief mutaties reserves). Tegenover de stijging van de salariskosten is op Algemene dekkingsmiddelen een stelpost van € 650.000,00 opgenomen voor vergoeding van de personele inzet voor Nij Begun.

	Salarissen+overige personeelskosten-bestaand beleid	Overig budgetten	Totaal
Programma's en algemene dekkingsmiddelen	17.018		17.018
Overzicht overhead	9.301	4.834	14.135
Mutaties reserves overhead		-13	-13
Totaal	**26.319**	**4.821**	**31.140**

Het nadelige verschil met de begroting 2024 bedraagt per saldo € 3.789.000,00.
Dit betreft een stijging van salaris- en overige personeelskosten van € 3.584.000,00 en een stijging van overige budgetten van € 205.000,00, per saldo € 3.789.000,00.

De voornaamste oorzaken van de stijging van de salarissen en overige personeelskosten zijn:

Nieuw beleid
- Uitvoeringskracht organisatie € 3.281.000,00 N
  € 3.281.000,00 N

Bestaand beleid
- Loonontwikkelingen € 969.000,00 N
- Overige personeelskosten € 28.000,00 V

- Inhuur personeel van derden	€	602.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	36.000,00 V
	€	303.000,00 N

De stijging van de overige budgetten betreft de volgende mutaties.

- Huisvesting	€	38.000,00 V
- Documentatie en informatievoorziening	€	13.000,00 N
- Informatievoorziening en automatisering	€	281.000,00 N
- Applicaties	€	45.000,00 V
- Voorziening in personeel	€	35.000,00 N
- Bestuurlijk juridische advisering	€	68.000,00 V
- Overige ontwikkelingen	€	27.000,00 N
	€	205.000,00 N

Totaal apparaatskosten ten opzichte van begroting 2024	€	3.789.000,00 N

Het nadeel op de apparaatskosten wordt (deels) gecompenseerd uit het nominale deel van het accres 2025 in de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Meerjarenraming overhead

De kosten van overhead dalen in de periode van de meerjarenraming per saldo met € 153.000,00. Dit betreft de volgende mutaties.

- Informatievoorziening en automatisering	€	153.000,00 V

Totaal mutaties overhead meerjarenraming	€	153.000,00 V

Mutaties reserves

Onttrekkingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Personeelskosten						
Overige kosten	115	14	13	13	13	13
Totaal onttrekkingen	**115**	**14**	**13**	**13**	**13**	**13**
Saldo mutaties	**115**	**14**	**13**	**13**	**13**	**13**

Toelichting

De onttrekkingen aan de reserves zijn € 1.000,00 lager dan in de begroting 2024. De oorzaken zijn:

Overige kosten

- Reserve Bijdragen in kosten activa, dekking kapitaallasten	€	1.000,00 -

Totaal mutaties reserves	€	1.000,00 -

Paragrafen

1. PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

De gemeente heeft naast de uitkeringen van het Rijk meer inkomsten nodig om op verschillende terreinen uitgaven te kunnen doen. Daarom heffen wij belastingen. Deze kunnen wij indelen in algemene heffingen en bestemmingsheffingen. De algemene heffingen zijn onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting. De gemeente is vrij in de besteding van deze middelen. Bestemmingsheffingen zijn bestemd om bepaalde kosten te dekken. Bestemmingsheffingen zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en leges voor paspoorten, rijbewijzen, omgevingsvergunningen en andere diensten.

a. ***Geraamde inkomsten***

onroerendezaakbelastingen	€ 8.865.500,00
afvalstoffenheffing	€ 3.954.600,00
rioolheffing	€ 3.205.700,00
begrafenisrechten	€ 61.520,00
toeristenbelasting	€ 173.000,00
BIZ bijdragen	€ 58.500,00
marktgelden	€ 54.600,00
lig- en stagelden Spoordok	€ 33.400,00
liggelden centrum Stadskanaal	€ 20.700,00
leges burgerzaken	€ 350.000,00
leges omgevingsvergunningen	€ 450.000,00
leges overige vergunningen	€ 60.175,00

b. **Beleid ten aanzien van de lokale heffingen**
Uitgangspunt voor het tarievenbeleid bij afvalstoffenheffing, rioolheffing, marktgelden en de tarieven voor lig- en stagelden is een kostendekking van 100%. De geraamde opbrengsten van deze heffingen zijn daarom gelijk aan het saldo van de geraamde baten en lasten, waar van toepassing vermeerderd met toe te rekenen kosten overhead en berekende btw.

c. **Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen**
Hieronder zijn diverse heffingen op hoofdlijnen toegelicht. Waar van toepassing is een kostenonderbouwing toegevoegd.

Onroerendezaakbelastingen
De opbrengst van de onroerendezaakbelastingen is ten opzichte van 2024 met 2% trendmatig verhoogd, daarnaast is op grond van de vastgestelde verruimingsmaatregelen in de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 voor de jaren 2025 en 2026 een extra verhoging van 1% doorgevoerd. De verwachte opbrengst is in 2025 € 258.300,00 hoger dan geraamd in 2024.

Bij de berekening van de tarieven voor 2025 wordt rekening gehouden met de resultaten van de herwaardering van alle WOZ-objecten naar het waarde niveau op 1 januari 2024.
Als de herwaarderingswerkzaamheden zijn afgerond doen wij een voorstel over de tarieven voor 2025.

Afvalstoffenheffing
Op basis van Diftar (**dif**ferentiatie **tar**ieven) wordt naast een vast bedrag per huishouden (vastrecht) afzonderlijk een belasting geheven voor het aanbieden van de afvalcontainers. De tarieven voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing worden gedifferentieerd naar het soort container (grijs of groen) en het volume (240 of 140 liter).
Het Diftar-systeem wordt voor vrijwel alle laagbouwwoningen toegepast. Bewoners van de zogenoemde hoogbouw moeten gebruikmaken van ondergrondse verzamelcontainers. Het aanbod van afval wordt door middel van een pasje per huishouden geregistreerd. Van deze huishoudens wordt naast het vastrecht ook een belasting geheven voor het aanbieden van afval. De aanslag voor het variabele deel wordt vastgesteld op basis van het aantal inworpen van afval in de ondergrondse container.

Jaarlijks wordt beoordeeld of een deel van de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing via een incidentele verlaging van het vastrechttarief aan de belastingbetaler kan worden teruggegeven. De verwachte omvang van de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing bedraagt per 1 januari 2025 € 360.070,00. Wij stellen voor de omvang van de reserve te handhaven als buffer voor het opvangen van mogelijke incidentele nadelen en voor 2025 kostendekkende tarieven te handhaven.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de geldende tarieven voor 2024 en de tarieven voor 2025 berekend op basis van de begroting 2025.

Soort	Tarief 2024	Tarief 2025
Vast tarief	€ 160,00	€ 172,00
Per aanbieding:		
- container restafval 140 liter	€ 5,45	€ 6,00
- container restafval 240 liter	€ 7,85	€ 8,60
- container gft-afval 140 liter	€ 3,00	€ 3,30
- container gft-afval 240 liter	€ 4,20	€ 4,60
Per inworp:		
- verzamelcontainer	€ 2,05	€ 2,20

De meest voorkomende combinatie bestaat uit een container van 240 liter voor restafval en een container van 140 liter voor gft-afval. Het beeld is als volgt:

Soort	Aanslag 2024	Aanslag 2025
Vast tarief	€ 160,00	€ 172,00
Container restafval	" 62,80	" 68,80
Container gft-afval	" 21,00	" 23,10
Totaal	€ 243,80	€ 263,90

Uitgangspunt bij bovenstaande berekening is dat de minicontainer van 240 liter voor restafval in 2025 8 keer (begroting 2024: 8 keer) wordt aangeboden en de minicontainer van 140 liter voor gft-afval 7 keer (begroting 2024: 7 keer).

Voor verzamelcontainers:

Soort	Aanslag 2024	Aanslag 2025
Vast tarief	€ 160,00	€ 172,00
Verzamelcontainer	" 63,55	" 61,60
Totaal	€ 223,55	€ 233,60

Voor de berekening van een gemiddelde aanslag voor het gebruik van een verzamelcontainer gaan wij in 2025 uit van 28 inworpen per jaar (begroting 2024: 31 keer).

Wij stellen u voor de bovengenoemde tarieven voor de afvalstoffenheffing 2025 vast te stellen.

Kostenonderbouwing van de afvalstoffenheffing

Uitgangspunt is dat de totale opbrengst van de afvalstoffenheffing gelijk is aan het saldo van alle baten en lasten voor het uitvoeren van alle taken binnen het kader van afval (100% kostendekking).
Het betreft baten en lasten die direct het gevolg zijn van de afvaltaken van de gemeente. Het gaat daarbij onder andere om het huis-aan-huis laten inzamelen en laten verwerken van de verschillende afvalstromen, het geven van gelegenheid grofvuil in te leveren en te laten verwerken en afgedankte spullen in te leveren en aan te bieden via het kringloopcentrum.

Voor de heffing van de afvalstoffenheffing is uitgegaan van de totale (netto) kosten vermeerderd met btw. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen zwerf- en clandestien vuil, de

toegerekende lasten van Inkomensregelingen betreffen het geraamde bedrag voor kwijtscheldingen (zie e. Kwijtscheldingsbeleid). De wijze van toerekenen van de kosten van overhead is toegelicht in het Overzicht overhead in het programmaplan.
Op rekeningbasis worden mogelijke overschotten toegevoegd aan de reserve Afvalstoffenheffing, tekorten worden (voor zover mogelijk) onttrokken aan deze reserve.

De opbrengst van de afvalstoffenheffing is als volgt opgebouwd.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN AFVAL			
Direct toegerekende lasten Afval	-3.231.700		
Directe baten Afval, exclusief heffingen	234.600		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-39.000		
Direct toegerekende baten Verkeer en vervoer	25.000		
Direct toegerekende lasten Inkomensregelingen	-175.000		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Afval	-244.600		
Berekende BTW Afval	-523.900		
Totalen	**-3.954.600**	**3.954.600**	**100**

Rioolheffing
Met de rioolheffing, gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet, kan de gemeente kosten verhalen die verband houden met de nakoming van de zorgplichten die de gemeente heeft voor afvalwater en voor hemel- en grondwater. De basis voor de rioolheffing zijn de kosten die in het gemeentelijke basisrioleringsplan (BRP) zijn opgenomen.

De rioolheffing wordt geheven van eigenaren van percelen die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. Onder aansluiting op de riolering wordt niet uitsluitend de aanwezigheid van een afvoerbuis verstaan. De belasting wordt ook geheven voor verwerking van hemel- en grondwater dat niet via een afvoerbuis aan de gemeente wordt aangeboden.

Wij onderscheiden twee tarieven. Een tarief voor een perceel (een roerende of onroerende zaak of een zelfstandig gedeelte daarvan) en een tarief voor een garagebox die een zelfstandig WOZ-object vormt.
Voor de rioolheffing worden kostendekkende tarieven gehanteerd. Het tarief voor een woning kan voor 2025 worden vastgesteld op € 196,00 (begroting 2024: € 188,00) en het tarief voor een garagebox op € 24,00 (begroting 2024: € 22,00).
De verwachte omvang van de egalisatiereserve Riolering bedraagt per 1 januari 2025 € 0,00.

Wij stellen u voor de bovengenoemde tarieven voor de rioolheffing 2025 vast te stellen.

<u>Kostenonderbouwing van de rioolheffing</u>
Uitgangspunt is dat de totale opbrengst van de rioolheffing gelijk is aan het saldo van alle baten en lasten voor het uitvoeren van alle taken binnen het kader van riolering (100% kostendekking).
Het betreft baten en lasten die direct het gevolg zijn van de taken van gemeenten om het rioolstelsel voldoende kwalitatief en kwantitatief in stand te houden. Het gaat daarbij zowel om de infrastructuur als de dagelijkse werking van het riool.

Voor de heffing van de rioolheffing is uitgegaan van de totale (netto) kosten vermeerderd met btw.
De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen 20% van de totale veegkosten van straten, wegen en fietspaden. Door vegen wordt onder andere voorkomen dat straatvuil in het riool

terechtkomt waardoor verstoppingen worden voorkomen en de onderhoudskosten uiteindelijk lager uitvallen. De toegerekende lasten van Inkomensregelingen betreffen het geraamde bedrag voor kwijtscheldingen (zie e. Kwijtscheldingsbeleid). De wijze van toerekenen van de kosten van overhead is toegelicht in het Overzicht overhead in het programmaplan.
Op rekeningbasis worden mogelijke overschotten toegevoegd aan de egalisatiereserve Riolering, tekorten worden (voor zover mogelijk) onttrokken aan deze reserve.

De opbrengst van de rioolheffing is als volgt opgebouwd.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten Riolering	-2.635.400		
Directe baten Riolering, exclusief heffingen	49.200		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-43.000		
Direct toegerekende lasten inkomensregeling	-2.000		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Riolering	-217.600		
Berekende BTW Riolering	-356.900		
Totalen	**-3.205.700**	**3.205.700**	**100**

Begrafenisrechten
Voor de uitgifte van graven en het algemeen onderhoud op de gemeentelijke begraafplaatsen heffen wij rechten in de vorm van een jaarlijkse aanslag (aflopend) en afkoopsommen voor 25 jaar (bij uitgifte) of 10 jaar (bij verlenging). De afkoopsommen worden in een voorziening gestort, jaarlijks wordt respectievelijk 1/25^{e} deel en 1/10^{e} deel van de voorziening ingezet ter dekking van de geraamde onderhoudslasten van de begraafplaatsen. Er is daarom in het begrotingsjaar geen directe relatie tussen de dekking van de onderhoudslasten en de hoogte van de berekende tarieven voor uitgifte en onderhoud.
Daarnaast worden rechten geheven voor het begraven van lijken of het plaatsen van asbussen en voor de uitvoering van andere specifieke taken en dienstverlening door of namens de gemeente. Hiervan is een kostenonderbouwing opgenomen.
Bij de vaststelling van de belastingverordeningen voor 2025 wordt een voorstel voor aanpassing van de tarieven gedaan.

<u>Kostenonderbouwing van de rechten voor het begraven</u>
De geraamde opbrengst is totaal € 61.500,00, hiervan heeft € 58.300,00 betrekking op de opbrengst van de rechten voor het begraven. Het heffen van de begrafenisrechten voor het begraven van lijken of plaatsen van asbussen is niet 100% kostendekkend. De geraamde lasten betreffen vooral de kosten van grafdelven. De geraamde opbrengst wordt bepaald op basis van prijsindexatie en ontwikkelingen in werkelijke opbrengsten in voorgaande jaren. De kostendekkendheid in het begrotingjaar is 80%.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten begravingen	-56.300		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead begravingen	-16.200		
Totalen	**-72.500**	**58.300**	**80**

Toeristenbelasting
Het tarief voor de toeristenbelasting is € 1,50 per persoon per overnachting. Wij verwachten in het jaar 2025 115.000 overnachtingen. Wij stellen voor het tarief voor de toeristenbelasting voor 2025 ongewijzigd vast te stellen op € 1,50 per persoon per overnachting.

BIZ bijdragen
De raming betreft de opbrengst op grond van de Verordening Bedrijveninvesteringszone Centrum Stadskanaal 2021. Deze verordening loopt van 2021 tot en met 2025.
De opbrengst wordt doorbetaald aan de Stichting BIZ Centrum Stadskanaal voor de bekostiging van activiteiten.

Marktgelden
In onze gemeente worden in Stadskanaal en Musselkanaal wekelijks markten gehouden. Voor de markt in Stadskanaal geldt als maatstaf van heffing de oppervlakte van de standplaats en voor de markt in Musselkanaal is de frontbreedte van de standplaats de maatstaf van heffing.

De tarieven voor het marktgeld worden berekend op basis van de werkelijke bezetting van de markten. Om de geraamde kosten van de markten te verhalen moeten de tarieven voor 2025 ten opzichte van 2024 worden verhoogd.

Bij de vaststelling van de belastingverordeningen voor 2025 wordt een voorstel voor aanpassing van de tarieven gedaan.

<u>Kostenonderbouwing van de marktgelden</u>
Uitgangspunt bij het in rekening brengen van de marktgelden volgens de voorgestelde tarieven is dat de opbrengst van de marktgelden maximaal 100% bedraagt van het begrote saldo van de baten en lasten die het exploiteren van de weekmarkten in Stadskanaal en Musselkanaal met zich meebrengen. Bij de bezetting van de markten wordt gelet op een evenwichtig marktaanbod waardoor bij de marktkooplieden draagvlak wordt gecreëerd voor het tarief dat in rekening wordt gebracht.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN MARKTEN			
Direct toegerekende lasten Markten	-51.400		
Directe baten Markten, exclusief marktgelden	-		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Markten	-3.200		
Totalen	**-54.600**	**54.600**	**100**

Lig- en stagelden Spoordok
De gemeentelijke jachthaven Spoordok in Musselkanaal is aangelegd voor de vaarrecreatie. Ook is een camperplaats aanwezig. Bij de jachthaven zijn voorzieningen aangebracht, waar de vaar- en camperrecreanten gebruik van kunnen maken.
De gebruiker van een vaartuig is voor het innemen van een ligplaats liggeld verschuldigd, voor het gebruik van een camperplaats is stageld verschuldigd. We gaan uit van 210 overnachtingen voor ligplaatsen (begroting 2024: 225) en 2.100 overnachtingen voor staplaatsen (begroting 2024: 2.000).

Op basis van kostendekkendheid zijn de tarieven voor 2025 dan als volgt:
- € 1,40 per strekkende meter boot per nacht (begroting 2024: € 1,40) voor een ligplaats (afgerond op hele meters met een minimum van € 10,00 per boot per nacht);
- € 14,50 per overnachting (begroting 2024: € 15,35) voor een staplaats.

Wij stellen u voor in te stemmen met de voorgestelde tarieven voor 2025.

Kostenonderbouwing van de lig- en stagelden Spoordok
De kosten hebben betrekking op de exploitatie van de jachthaven en de camperstandplaatsen. De tarieven zijn 100% kostendekkend. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen onderhoud van het terrein.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN LIG- EN STAGELDEN			
Direct toegerekende lasten	-28.000		
Directe baten, exclusief lig- en stagelden	500		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-2.900		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen vermogenskosten	-3.000		
Totalen	**-33.400**	**33.400**	**100**

Liggelden centrum Stadskanaal
Eind 2023 heeft de gemeenteraad de Liggeldverordening centrum Stadskanaal 2024 vastgesteld. Deze verordening is op 1 april 2024 in werking getreden.

De gebruiker van een vaartuig is voor het innemen van een ligplaats aan het Stadskanaal in het centrum van Stadskanaal liggeld verschuldigd. We gaan voor de begroting 2025 uit van 1.100 overnachtingen (2024: 1.100).

Op basis van kostendekkendheid is het tarief voor 2025 dan € 1,60 per strekkende meter boot per nacht (2024: € 1,50) voor een ligplaats (afgerond op hele meters met een minimum van € 10,00 per boot per nacht). Het liggeld is verschuldigd voor de inname van een ligplaats aan het Stadskanaal in het centrum en voor het verstrekken door de gemeente van diensten in het kader van de liggeldverordening.

Wij stellen u voor in te stemmen met het voorgestelde tarief voor 2025.

Kostenonderbouwing van de liggelden Centrum Stadskanaal
De kosten hebben betrekking op de aanlegvoorzieningen en faciliteiten in het centrum van Stadskanaal.
De tarieven zijn 100% kostendekkend. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen het onderhoud van steigers.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN LIGGELDEN			
Direct toegerekende lasten	-19.900		
Directe baten, exclusief lig- en stagelden	3.200		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-4.000		
INDIRECTE LASTEN			
Totalen	**-20.700**	**20.700**	**100**

Liggeld woonschepenlocaties
Voor de woonschepenlocaties in Stadskanaal en Musselkanaal is in 2016 de "Liggeldverordening woonschepenlocaties 2017" vastgesteld. In deze verordening is het tarief voor het liggeld vastgesteld op € 301,50 per jaar.

Leges burgerzaken
De leges van burgerzaken worden geheven krachtens de Legesverordening (i.c. titel 1) die jaarlijks door uw raad in december wordt vastgesteld. Het grootste deel van de legesopbrengst bestaat uit de legesheffing voor reisdocumenten en rijbewijzen. Daarnaast worden er leges geheven wegens verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen.

Kostenonderbouwing leges burgerzaken
Het uitgangspunt voor de toerekening van lasten bij dit onderdeel is dat de verhouding tussen de werkzaamheden van burgerzaken die wel en niet onder de legesheffing vallen 50% bedraagt.

Het dekkingspercentage valt ten opzichte van de begroting 2024 (41%) lager uit door een hogere toerekening van uren als gevolg van de formatieve uitbreiding in het kader van de Notitie Uitvoeringskracht.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten leges Burgerzaken	-654.000		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead leges Burgerzaken	-435.000		
Totalen	**-1.089.000**	**350.000**	**32**

Leges omgevingsvergunningen
Een omgevingsvergunning kan worden afgegeven voor diverse activiteiten waaronder bouwvergunningen. De werkzaamheden voor het verstrekken van bouwvergunningen worden in eigen beheer uitgevoerd.

Kostenonderbouwing leges omgevingsvergunningen
Niet alle geraamde kosten kunnen in leges worden omgezet. Er zijn bouwvergunningen die van rechtswege verstrekt moeten worden en waarvoor geen leges in rekening kunnen worden gebracht. Daarnaast zijn er bouwvergunningen waarvan niet alle onderdelen in rekening kunnen worden gebracht en zijn er initiatieven en projecten waarvoor na intensief vooroverleg uiteindelijk geen bouwaanvraag wordt gedaan. Hierdoor is de kostendekkendheid lager dan 100%.
Het dekkingspercentage valt ten opzichte van de begroting 2024 (41%) lager uit. Dit is met name het gevolg van de stijging van de personeelskosten.

	Baten/lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten Bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures	-803.500		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures	-530.700		
Totalen	**-530.700**	**450.000**	**34**

Leges overige vergunningen
Dit betreft legesopbrengsten voor vergunningen APV en bijzondere wetten, inritten en straatwerk nutsbedrijven.

d. **Lokale lastendruk**
Door het hanteren van gedifferentieerde tarieven voor de afvalstoffenheffing (Diftar) is het bedrag van deze heffing niet voor elk huishouden gelijk. Naast het vastrecht is een belasting verschuldigd voor elke containerlediging of inworp in een ondergrondse container. Per huishouden gaan wij uit van een gemiddeld aantal van 8 ledigingen (begroting 2024: 8 ledigingen) van de grijze container (restafval) en 7 ledigingen (begroting 2024: 7 ledigingen) van de groene container (gft-afval).

Voor 2025 is de volgende indicatie van de lokale lastendruk te geven:

	2024	2025
Onroerendezaakbelastingen	€ 348,00	€ 358,44
Afvalstoffenheffing	" 243,80	" 263,90
Rioolheffing	" 188,00	" 196,00
Totaal	€ 779,80	€ 818,34

Voor de onroerendezaakbelastingen is uitgegaan van de gemiddelde aanslag per woning van € 348,00 + 3% = € 358,44. De belastingdruk is een gemiddelde en kan voor individuele huishoudens nogal verschillen. Gemiddeld verwachten wij een verhoging van de belastingdruk met 4,95%.
De landelijke gemiddelde woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in 2024 zijn € 994,00.

e. **Kwijtscheldingsbeleid**
Het kwijtscheldingsbeleid van onze gemeente is ruimhartig. Aan particulieren kan onder bepaalde voorwaarden gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend van afvalstoffenheffing, onroerendezaakbelasting (ozb), rioolheffing en leges voor reisdocumenten en rijbewijzen.
Bij de berekening van de betalingscapaciteit spelen de kosten van bestaan een belangrijke rol. Onze gemeente hanteert voor de kosten van bestaan de maximaal wettelijk toegestane norm. Dit is een bedrag van maximaal 100% van het normbedrag zoals vastgesteld in het kader van de Participatiewet (bijstandsnorm). Voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben of ouder zijn geldt een vast normbedrag.

Wij ramen het kwijt te schelden bedrag voor de afvalstoffenheffing (vastrecht + variabel deel) op € 175.000,00, voor de rioolheffing op € 2.000,00 en voor de onroerendezaakbelasting (eigenaren van woningen) op € 2.000,00.

f. **Overzicht belastingverordeningen**

	Datum vaststelling
- Verordening onroerendezaakbelastingen Stadskanaal 2024	18 december 2023
- Verordening afvalstoffenheffing Stadskanaal 2024	18 december 2023
- Verordening rioolheffing Stadskanaal 2024	18 december 2023
- Verordening begrafenisrechten Stadskanaal 2024	18 december 2023
- Verordening toeristenbelasting Stadskanaal 2021	14 december 2020
- Verordening marktgeld Stadskanaal 2024	18 december 2023
- Lig- en stageldverordening Spoordok Musselkanaal 2023	19 december 2022
- Liggeldverordening centrum Stadskanaal 2024	27 november 2023
- Liggeldverordening woonschepenlocaties 2017	19 december 2016
- Legesverordening Stadskanaal 2024	18 december 2023
- Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen Stadskanaal 2024	11 maart 2024

2. PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Algemeen
Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat (de uitvoering van) het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen hangt samen met de robuustheid van de begroting: een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat bij iedere tegenvaller een probleem (incidenteel of structureel) ontstaat. Een financiële buffer in de vorm van weerstandsvermogen is daarom noodzakelijk.
De omvang van deze buffer is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt. Het gaat hierbij om risico's van materieel belang waarvoor geen maatregelen zijn getroffen.
Het instrument om het weerstandsvermogen te beheersen is risicomanagement, een continu proces gericht op het opmaken van een actueel risicoprofiel. Het risicoprofiel moet vervolgens worden afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.
Deze paragraaf geeft het weerstandsvermogen weer gebaseerd op de ramingen in de begroting en de risico's van de gemeente zoals bekend bij het opstellen van de begroting. Daarnaast zijn financiële kengetallen opgenomen.

Er is onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het vooral om de omvang van de algemene reserves en bestemmingsreserves (eigen vermogen) en de incidentele risico's. Met structurele weerstandscapaciteit worden middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers met structurele financiële effecten op te vangen.

Kaderstelling
De kaderstelling voor het huidige beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen is vastgelegd in artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
In de paragraaf wordt tenminste opgenomen:
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's van materieel belang;
- het beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's;
- een kengetal voor de:
  - netto schuldquote;
  - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
  - solvabiliteitsratio;
  - grondexploitatie;
  - structurele exploitatieruimte;
  - belastingcapaciteit.
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beoordeling weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen is zeer dynamisch omdat binnen de gemeente beleid wordt uitgevoerd, besluiten worden genomen, nieuwe externe regelgeving van kracht wordt en nieuw beleid wordt geformuleerd en vastgesteld. Dynamiek in risico's betekent dat de benodigde weerstandscapaciteit kan fluctueren. Daarom wordt voor de omvang van de weerstandscapaciteit een norm gehanteerd waarbij de verhouding tussen de beschikbare capaciteit en de benodigde capaciteit wordt uitgedrukt in de ratio weerstandscapaciteit:

$$\frac{\text{Beschikbare capaciteit}}{\text{Benodigde capaciteit (af te dekken risico's)}}$$

De ratio is bepaald op 1,15. Hierbij worden geen maatregelen getroffen zolang de ratio boven de 1 blijft. Wanneer de ratio > 1,3 blijkt te zijn betekent dit dat de weerstandscapaciteit meer dan voldoende is. Indien de ratio < 1 blijkt te zijn moet worden overwogen of er maatregelen nodig zijn. Hierbij liggen de mogelijkheden tussen het niet uitvoeren van beleid met een bepaalde risicostructuur tot het vastleggen van middelen om de minimale weerstandscapaciteit te vergroten.

In het kader van de benodigde weerstandscapaciteit wordt de ondergrens van de Algemene reserve gerelateerd aan de benodigde weerstandscapaciteit. Deze capaciteit wordt bepaald door het totaal van de financieel gekwalificeerde risico's te vermenigvuldigen met een ratio van 1,15. Voor 2025 betekent dit dat de Algemene reserve op basis van het totaal van de gekwalificeerde risico's van € 4,3 miljoen daarom afgerond minimaal € 4,9 miljoen (€ 4,3 miljoen x 1,15) moet bedragen.
Bij het vaststellen van het algemene weerstandsvermogen wordt geen rekening gehouden met risico's op het gebied van grondexploitatie en reserves die betrekking hebben op grondexploitatie. Hiervoor wordt een afzonderlijk weerstandsvermogen aangehouden.

Weerstandsvermogen (incidenteel)

(x € 1.000)

	1 januari 2025	**31 december 2025**
Beschikbare weerstandscapaciteit **(a)**	€ 24.600	€ 24.900
Benodigde weerstandscapaciteit **(b)**	€ 4.700	€ 4.300
Weerstandsvermogen (a-b)	€ 19.900	€ 20.600
Ratio weerstandscapaciteit **(a/b)**	5,23	5,79

Op basis van een beschikbare incidentele weerstandscapaciteit van € 24,9 miljoen is de ratio per 31 december 2025 5,79. Uitgaande van de vastgestelde ratio van 1,15 betekent dit dat de beschikbare capaciteit voldoende is voor de dekking van de lopende risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit **(a)**
De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit wordt gevormd door het eigen vermogen (reserves). De Algemene reserve is vrij besteedbaar. De rentebaten zijn echter wel als structureel dekkingsmiddel aangemerkt. Inzet van de Algemene reserve heeft een structureel effect op de exploitatie.
Beklemde bestemmingsreserves zijn in beginsel niet vrij besteedbaar. Aangezien u de vastgestelde bestemming van de overige bestemmingsreserves kunt veranderen behoren deze reserves tot de weerstandscapaciteit. Het wijzigen van de bestemming van deze reserves heeft wel direct gevolgen voor het lopende beleid aangezien de bestemmingsreserves op grond van door u vastgesteld beleid zijn ingesteld.

Reservepositie (x € 1.000)

	1 januari 2025	**31 december 2025**
Omvang Algemene reserve	€ 11.800	€ 11.800
Omvang bestemmingsreserves	" 42.200	" 41.800
	€ 54.000	€ 53.600
Beklemde reserves:		
Bestemmingsreserve Verkoop aandelen Essent	" 14.000-	" 14.000-
Bestemmingsreserve Bijdragen in kosten activa	" 15.400-	" 14.700-
Beschikbare weerstandscapaciteit **(a)**	€ 24.600	€ 24.900

De geraamde beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per 31 december 2025 € 24,9 miljoen en neemt toe met € 0,3 miljoen.

Aan de bestemmingsreserves wordt geen rente (inflatiecorrectie) toegevoegd, dit beïnvloedt de toereikendheid van deze reserves. De beschikbare weerstandscapaciteit neemt daarnaast af door inzet van de reserves.

Benodigde weerstandscapaciteit **(b)**
Risico's die van materiële betekenis zijn maken deel uit van het weerstandsvermogen. Wij brengen risico's met een financieel belang van € 300.000,00 of meer in beeld.

Borgstellingen geldleningen
De gemeente Stadskanaal waarborgt voor de volgende geldleningen de betaling van rente en aflossing of fungeert als achtervang.

Geldleningen aan woningbouwcorporaties
De financiële risico's die aan deze garanties zijn verbonden, zijn overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente en het Rijk blijven ieder wel voor 50% op achtervang aanspreekbaar. Deze achtervang is gerelateerd aan de omvang van het waarborgfonds. Door de omvang van het fonds en de financiële constructie is het risico voor de gemeente gering. Mocht de gemeente echter wel worden aangesproken op de achtervang, dan zal dit in de vorm van het verstrekken van een renteloze lening zijn. Deze lening zal dan worden opgenomen als risico.

Geldleningen aan eigenaren van particuliere woningen
Het Waarborgfonds Eigen Woningen verstrekt Nationale Hypotheek Garantie (NHG) voor aankoop en verbetering van woningen aan particulieren. Daarmee worden voor de geldgevers de risico's beperkt en profiteren de geldnemers van een lagere rente. Met het waarborgfonds is een overeenkomst gesloten waarin de achtervang voor bestaande leningen van particulieren is geregeld. De achtervangfunctie (de gemeenten samen met het Rijk) kan door het waarborgfonds worden aangesproken, in de vorm van renteloze leningen, als het garantievermogen te laag is.

Geldleningen aan instellingen voor ouderenhuisvesting
Het schuldrestant van de leningen aan zorginstellingen die werkzaam zijn in onze gemeente wordt per 1 januari 2025 geraamd op € 2.833.000,00 en per 31 december op € 2.543.000,00. Het financiële risico van deze leningen ligt volledig bij de gemeente. Uitgangspunt is dat eventuele nieuwe leningen aan zorginstellingen door deze instellingen worden ondergebracht bij de stichting Waarborgfonds voor de zorgsector (Wfz).

Geldleningen aan overige instellingen
Het schuldrestant van de leningen aan het Noorderpoortcollege wordt per 1 januari 2025 geraamd op totaal € 124.000,00 en per 31 december op totaal € 62.000.00. Het financiële risico van deze leningen ligt bij de gemeente.

Vorderingen

Blijversleningen
Het totaal van verstrekte blijversleningen wordt per 1 januari 2025 geraamd op € 50.000,00.
Het financiële risico van deze leningen is gedekt doordat de financiering niet hoger kan zijn dan 80% van de WOZ-waarde van de woning (waarde hypotheek en blijverslening tezamen).
Het financiële risico bij gedwongen verkoop wordt daardoor beperkt. Bij consumptieve leningen wordt er, naast een hoofdelijke aansprakelijkheid, een maximumleeftijd gesteld van 75 jaar om het risico op niet terugbetalen te beperken.

Duurzaamheidsleningen
Het totaal van verstrekte duurzaamheidsleningen wordt per 1 januari 2025 geraamd op € 1.200.000,00. Het financiële risico van deze leningen is niet gedekt.

Startersleningen
Het totaal van verstrekte startersleningen wordt per 1 januari 2025 geraamd op € 2.500.000,00. Het financiële risico wordt gedekt doordat startersleningen (als 2e hypotheek) onder de zekerheidsstelling van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) vallen en daarmee geborgd zijn.
Indirect loopt de gemeente wel (beperkt) risico door de achtervangfunctie voor het Waarborgfonds Eigen woningen die de NHG verstrekt (zie onder borgstellingen geldleningen).

Overige risico's

Dividend
De geraamde dividendopbrengst op de aandelen van Enexis NV en NV Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt totaal € 370.000,00. Bij de ramingen van dividend geldt dat er geen garanties zijn voor de daadwerkelijke realisering.

Hersanering voormalig gasfabriekterrein
Er loopt een juridische procedure om te komen tot ontbinding van de overeenkomst met de aannemer van de sanering van het voormalige gasfabriekterrein en in verband hiermee het vorderen van schadevergoeding. Wij hebben in 2017 hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland van 15 maart 2017.
In de juridische procedure heeft in mei 2019 de comparitie van partijen in het Hoger Beroep plaatsgevonden. Tijdens de comparitie heeft het Hof expliciet gevraagd of partijen niet tot een schikking kunnen komen.
In 2021 is tussen gemeente en aannemer tot een overeenkomst gekomen. Op basis van de overeenkomst, waarbij onder andere het voormalige gasfabriekterrein wordt afgestoten, is (voorlopig) in het financiële risico voorzien. Aan de overeenkomst zijn een aantal voorwaarden verbonden waaraan moet worden voldaan om de juridische procedure af te sluiten.
Met de tegenpartij is in de onderhandelingen overeenstemming over de voorwaarden bereikt. Het saneringsplan ligt bij de provincie ter beoordeling. Zodra de provincie goedkeuring op het saneringsplan heeft gegeven kan doorgegaan worden met vervullen van de voorwaarden. De verwachting is dat uiterlijk begin 2025 het risico niet meer aanwezig is.

Diversen
In algemene zin loopt de gemeente risico's met betrekking tot de volgende onderwerpen:
- planschadeclaims;
- fiscale wet- en regelgeving;
- wachtgeldverplichtingen.

Totaal risico's (x € 1.000)

	1 januari 2025	**31 december 2025**
Gewaarborgde geldleningen	€ 3.000	€ 2.600
Vorderingen	" 1.300	" 1.300
Overige risico's	" 400	" 400
Benodigde weerstandscapaciteit **(b)**	€ 4.700	€ 4.300

Weerstandsvermogen (structureel)
De meerjarenraming vertoont in 2028 een structureel begrotingstekort van € 3.675.000,00.

Weerstandscapaciteit
De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door structurele begrotingsoverschotten en/of maatregelen die structurele middelen genereren om tegenvallers met structurele financiële effecten op te kunnen vangen.

Structurele begrotingsoverschotten
Begrotingsoverschotten maken deel uit van het weerstandsvermogen. Een positief saldo van de laatste schijf van de meerjarenraming wordt aangemerkt als structurele weerstandscapaciteit. De meerjarenraming vertoont in 2028 een nadelig saldo.

Raming onvoorzien
Jaarlijks nemen wij conform voorschrift een bedrag voor onvoorzien op in de begroting. Voor onvoorziene uitgaven wordt een vast bedrag van € 10.000,00 geraamd. Formeel kan deze raming tot de structurele weerstandscapaciteit worden gerekend omdat de omvang van deze verplichte raming niet is voorgeschreven.

Belastingcapaciteit
Gemeenten zijn vrij in het vaststellen van de onroerendezaakbelasting (OZB) tarieven. Daarbij gelden geen absolute of relatieve limieten. De gemiddelde lastendruk over 2024 voor huishoudens met een eigen woning in onze gemeente was € 779,80. Landelijk was in 2024 de gemiddelde lastendruk voor een huishouden € 994,00. Voor het genereren van structurele middelen, met als doel een positief effect op de structurele weerstandscapaciteit, kunnen de OZB-tarieven (boven) trendmatig verhoogd worden. Ten opzichte van 2024 is een trendmatige verhoging van 2% van de opbrengst OZB verwerkt. Daarnaast is op grond van de vastgestelde verruimingsmaatregelen in de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 voor de jaren 2025 en 2026 een extra verhoging van 1% doorgevoerd.

Structurele bezuinigingen
Nieuwe ombuigingsmaatregelen kunnen als structurele weerstandscapaciteit worden aangemerkt voor zover dit tot (verdere) begrotingsoverschotten leidt.

Risico's

Sociaal domein
Binnen het sociale domein lopen wij met name bij de uitvoering van de taken financiële risico's. Deze worden vooral veroorzaakt door het open-einde karakter van de regelingen.

Jeugdzorg
We zien een aantal ontwikkelingen binnen de jeugdzorg. Zo zijn er te weinig intramurale specialistische plaatsen beschikbaar, waardoor langduriger gebruik moet worden gemaakt van diverse behandelaren voor meervoudige en complexe casussen. Daarnaast zijn er lange wachtlijsten, zowel intern als extern, waardoor er vaak lang gewacht moet worden op een behandeling en/of opname. Dit leidt tot een verschuiving naar intensievere zorg en als gevolg daarvan hogere kosten. Verder zit de reguliere zorg relatief vol, waardoor er naar alternatieve hulp moet worden uitgeweken, die vaak duurder uitvalt. We verwachten dat door deze ontwikkelingen de kosten van de jeugdzorg zullen stijgen. Omdat we op dit moment nog niet goed kunnen inschatten welk effect dit heeft op de kosten van 2025 monitoren we de cijfers en zullen indien nodig via de voor- en najaarsnota het budget bijstellen.

Financiële kengetallen

Kengetallen:	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	2027	2028
Netto schuldquote	20%	36%	28%	20%	10%	4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	17%	31%	25%	16%	6%	0%
Solvabiliteitsratio	45%	46%	50%	43%	38%	34%
Structurele exploitatieruimte	4,6%	3%	1,53%	-2,62%	-2,89%	-3%
Grondexploitatie	0,3%	-0,2%	0,1%	0%	-0,03%	-0,04%
Belastingcapaciteit	82%	82%	82%	82%	82%	82%

Algemene toelichting

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De hoogte van de schuld die de gemeente kan dragen hangt in belangrijke mate af van de hoogte van de inkomsten. Het kengetal geeft de netto schuld als aandeel van de inkomsten uitgedrukt in procenten. Het kengetal wordt zowel inclusief als exclusief alle verstrekte geldleningen berekend. Hiermee wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte geldleningen is en betekent voor de schuldenlast. Een netto schuldquote tussen 0% en 100% wordt als normaal beschouwd, boven 100% is er weinig leencapaciteit over. Voor een gemeente geldt als indicatie voor een zeer hoge schuld een maximale norm van 130%.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal drukt het eigen vermogen uit als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de ratio van een gemeente zich tussen 20% en 70%. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves, gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Het kengetal geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Het kengetal grondexploitatie is van belang om te kunnen beoordelen of de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie. Het geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. De waarde van de grond is het totaal van de geraamde boekwaarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie. Het percentage geeft een indicatie van het risico, hoe lager het percentage des te geringer het risico.

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de ruimte die de gemeente heeft om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Het kengetal geeft weer hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar worden uitgedrukt in een percentage van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Beoordeling kengetallen in relatie tot de financiële positie

Voor de beoordeling van de financiële positie moeten de kengetallen in samenhang worden bezien. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.
De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen van de begroting 2025 zijn gebaseerd op het gemiddelde van de drie voorafgaande jaarrekeningen (2021 tot en met 2023). Deze kengetallen zijn in de meerjarenraming 2026-2028 gebaseerd op de geprognosticeerde balans die is opgenomen in de meerjarenraming.

Op basis van bovenstaande kengetallen voor de begroting 2025 kunnen we concluderen dat onze financiële positie goed is.
De solvabiliteitsratio van 50% geeft aan dat we voldoende in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Als gevolg van een afname van het eigen vermogen dalen de schuldquote en de solvabiliteitsratio in de meerjarenraming.
De boekwaarden van de grondexploitatie zijn reëel en kunnen naar verwachting worden terugverdiend.
Het kengetal structurele exploitatieruimte is in 2025 positief. In de meerjarenraming muteert het kengetal naar negatief. Dit betekent dat de structurele baten niet meer toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Dit volgt de ontwikkeling van de meerjarige begrotingssaldi.
Wanneer we het structurele tekort in het kader van onze financiële kengetallen bekijken dan is er nog belastingcapaciteit aanwezig om dit op te kunnen vangen. Daarnaast kan er worden gekeken naar andere maatregelen.
Voor incidentele tegenvallers is er incidentele weerstandscapaciteit aanwezig (zie onder weerstandsvermogen), inzet hiervan is wel van invloed op de solvabiliteitsratio.

3. PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding
Deze paragraaf betreft het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Hierbij gaat het om wegen, riolering en water, groen en gebouwen. Deze onderwerpen komen voor in de diverse beleidsvelden. De informatie in deze paragraaf is daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau in de gemeente. Het beleid is gericht op het uitvoeren van het noodzakelijke onderhoud en het zoveel mogelijk voorkomen van (potentieel zeer kostbaar) achterstallig onderhoud.

Op 26 juni 2023 is de Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 vastgesteld. De nota geeft het kader weer voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau voor wegen, civiele kunstwerken en beschoeiingen, openbare verlichting, riolering en water, groen, speelplaatsen en gebouwen. In deze paragraaf wordt daarom niet meer ingegaan op de beleidskaders, maar wordt verwezen naar de nota. De uitvoering van de nota vindt plaats binnen de in de begroting geraamde budgetten en investeringen.

De kapitaalgoederen worden met behulp van het integraal beheersysteem planmatig beheerd en onderhouden. Door keuzes te maken in het uit te voeren onderhoud en het koppelen van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens aan kostenindicatoren worden maatregelen en planningen gegenereerd in de vorm van een meerjarenprogramma. Hierdoor zijn wij in staat om gemeentelijke eigendommen duurzaam in goede staat te houden op het vastgestelde ambitieniveau.

Wegen
Het beheer van wegen bestaat in hoofdlijnen uit twee vormen van onderhoud:
- regulier onderhoud;
- groot onderhoud.

Regulier onderhoud
Dit zijn de activiteiten die tot de dagelijkse werkzaamheden behoren van de beheerorganisatie zoals vegen, kleine reparaties aan verhardingen, klein herstelwerk, belijning en het herstraten van een deel van de weg. In de begroting 2025 is hiervoor € 978.000,00 geraamd.

Groot onderhoud
Grotere, planmatige maatregelen met als doel de structurele achteruitgang van een object te vertragen en weer aan de technische richtlijnen te laten voldoen valt onder groot onderhoud. De werkzaamheden zijn ingrijpend van aard en periodiek op een groot deel van de weg. Voorbeelden zijn het herstraten van een weg en het aanbrengen van nieuwe asfaltdeklagen. Projectmatig onderhoud is het groot onderhoud dat plaatsvindt op basis van het beheerprogramma GBI. De kosten voor groot onderhoud kunnen sterk variëren van jaar tot jaar. Om pieken te voorkomen wordt de gemiddelde onderhoudsbehoefte over vier jaren vastgesteld.

In de begroting 2024 is € 928.000,00 geraamd voor groot onderhoud aan wegen. Op hoofdroutes (wegen met een ontsluitingsfunctie hoge verkeersbelasting) wordt preventief onderhoud uitgevoerd omdat deze wegen het meest gevoelig zijn voor schades als gevolg van verkeersbelasting in combinatie met weersinvloeden. Dit zijn vooral asfaltwegen.
Op alle overige wegen (woonstraten en wegen in het buitengebied met een lage verkeersbelasting) wordt curatief onderhoud uitgevoerd. Dat wil zeggen: alleen het noodzakelijk onderhoud als dat uit oogpunt van verkeersveiligheid noodzakelijk is.

In Musselkanaal wordt gelijk met de aanpak van de riolering in de Frans Nanningstraat (gedeelte) en in de Hanne Bruininghstraat vernieuwing van het straatwerk gepland. Op de kruisingen Navolaan-Dargveen en

Navolaan-Grauwveen worden oversteekplaatsen gerealiseerd. Gelijktijdig wordt groot onderhoud aan de asfaltverharding uitgevoerd.

Civiele kunstwerken
De onderhoudsbehoefte voor alle civiele kunstwerken (bruggen, beschoeiing en kademuren) voor de langere termijn wordt bepaald op basis van het beheerprogramma GBI.
In de begroting 2025 is voor civiele kunstwerken € 436.000,00 geraamd voor dagelijks onderhoud, inspectiekosten en storingen.

Voor structurele lasten van noodzakelijk vervangingen ten behoeve van de veiligheid en de werking van beweegbare bruggen is een reservering opgenomen. De investeringsruimte voor 2025 bedraagt € 312.000,00

Voor vervanging van slechte beschoeiingen/damwanden met een restlevensduur van maximaal 2 jaar is in 2025 € 650.000,00 beschikbaar.

Openbare verlichting
Van het areaal aan openbare verlichting is 85% inmiddels een ledlamp. De komende jaren wordt het restant van de vervangingen uitgevoerd. Voor 2025 is hiervoor een bedrag van € 308.000,00 beschikbaar. Voor de onderhoudskosten (dagelijks onderhoud, storingen en remplace) is in de begroting 2025 € 99.000,00 geraamd.

Riolering en water
Voor het dagelijks onderhoud van het riool is een budget van € 1.102.000,00 beschikbaar. Hiervoor wordt jaarlijks een gedeelte van het riool geïnspecteerd en gereinigd en de gemalen onderhouden.

Uit het beheersysteem zijn de kosten voor het vervangen of repareren van riolering gegenereerd. De bedragen zijn gebaseerd op inspectiegegevens en/of ouderdom van de riolering. Het gaat om onderhoud over de periode 2020-2023 van totaal € 7,7 miljoen.
Van dit onderhoud is vastgesteld dat het voor ruim € 2 miljoen om vervangingen gaat. Vervanging kan over meerdere jaren uitgesmeerd worden. Voor knelpunten met een indicatieve waarde van globaal € 5,7 miljoen worden op basis van assetmanagement, risico gestuurd en toekomstgericht rioolbeheer keuzes gemaakt.

Voor de vervangingen was afgerond nog € 0,9 miljoen beschikbaar, in de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 is voor de periode 2023-2026 aanvullend € 1,1 miljoen beschikbaar gesteld.
Voor 2025 gaat het om € 287.000,00.

De circa 320 IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) die omstreeks 2005 in het kader van het project Westerwolde Schoon! zijn geplaatst zijn inmiddels afgeschreven. Een aantal componenten had een technische levensduur van 15 jaar. Vervanging van deze componenten, zoals het besturingssysteem en de luchtpomp is onvermijdelijk om storingen te voorkomen en de goede werking van de IBA voor de komende jaren te garanderen. Ook dienen een aantal IBA's aangepast of vervangen te worden. Voor de renovatie is in 2021 € 108.000,00 beschikbaar gesteld. De laatste aanpassingen zullen in 2025 worden uitgevoerd.

Groen
Het groenonderhoud wordt uitgevoerd op basis van de onderhoudsniveaus die zijn beschreven in de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte, beeldkwaliteit bestekken en de kwaliteitscatalogus van de CROW.

Er is in 2025 € 4.172.000,00 beschikbaar voor het groenonderhoud. Van dit budget wordt het groen langs wegen (bermen/bermsloten € 494.000,00), groenonderhoud sportvelden (€ 226.000,00), baanonderhoud sportvelden (€ 359.000,00) en het groen in de wijken inclusief het groen bij scholen en zwembaden (€ 3.093.000,00) onderhouden.

Speelplaatsen
In de begroting 2025 is voor het onderhoud van speelplaatsen € 161.000,00 opgenomen. Voor een bijdrage in de vorm van renovatie of vernieuwing van speeltoestellen op schoolpleinen met openbaar toegankelijke speelplaatsen is een budget van € 9.000,00 beschikbaar.

Gebouwen
Met behulp van het beheerprogramma GBI wordt het noodzakelijke reguliere onderhoud aan gebouwen bepaald. Het reguliere onderhoud bestaat uit onder andere het schilderen en kleine reparaties. Op basis van de vastgestelde kwaliteitsniveaus zijn de beschikbare middelen (€ 481.000,00) voldoende voor het reguliere onderhoud.
Voor structurele lasten van noodzakelijke vervangingen is een reservering opgenomen. De investeringsruimte voor 2025 bedraagt € 23.000,00.

4. PARAGRAAF FINANCIERING

Het financieringsstatuut geeft de infrastructuur voor het uitvoeren van de treasuryfunctie. De paragraaf financiering geeft de beleidsplannen voor de treasuryfunctie in de komende jaren en de concrete beleidsplannen voor het begrotingsjaar in het bijzonder.
Deze paragraaf is bij uitstek het instrument voor het sturen en beheersen van, verantwoorden over en toezicht houden op de treasuryfunctie.

De wet financiering decentrale overheden (fido) is een belangrijk wettelijke kader voor de financieringsfunctie van de gemeenten.

Er is dagelijks aandacht voor het liquiditeitenbeheer van onze gemeente, periodiek wordt de samenstelling van de leningenportefeuille bekeken. Door middel van het analyseren van de structurele geldstromen wordt gestuurd op het doen van betalingen in relatie met (verwachte) ontvangsten.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm
Voor het beheersen van renterisico's gelden twee richtlijnen. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de kasgeldlimiet en in de tweede plaats om de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet geeft de limiet aan voor de vlottende schuld van een gemeente. Onder vlottende schuld worden onder andere begrepen geldleningen met een looptijd van korter dan één jaar en schulden in rekeningen-courant verminderd met onder andere contante gelden en tegoeden in rekeningen-courant. De kasgeldlimiet wordt bepaald door een (bij ministeriële regeling vastgesteld) percentage van de totale begroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. Zodra een gemeente met de omvang van de vlottende middelen deze grens structureel overschrijdt, ontstaat een verplichting de omvang van de vlottende middelen te verlagen. Dit is mogelijk door vlottende middelen te vervangen door een langlopende geldlening.
Voor 2025 bedraagt het begrotingstotaal € 155,6 miljoen. Het percentage is vastgesteld op 8,5. Dit betekent dat de kasgeldlimiet voor onze gemeente in 2025 € 13,2 miljoen bedraagt. Dit is dus het maximum dat de gemeente in 2025 aan vlottende schuld mag hebben.

Renterisiconorm
De renterisiconorm heeft als doel het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Voor onze gemeente betekent dit een absolute norm van € 31,1 miljoen. Deze norm is voor onze gemeente ruim voldoende met een leningenportefeuille van € 49,2 miljoen (raming per 1 januari 2025) waarvan de jaarlijkse aflossing € 3,1 miljoen bedraagt.
Daarnaast zijn in de leningenportefeuille geen leningen meer opgenomen met een mogelijkheid tot renteherziening.

In de volgende tabel is het renterisico bepaald voor de komende vier jaren. De renterisiconorm is gerelateerd aan enkel het begrotingsjaar.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	3.100	3.100	3.100	3.100
Renterisico	**3.100**	**3.100**	**3.100**	**3.100**
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal 2025	155.600			
Percentage regeling	20			
Renterisiconorm	**31.100**			
Toetsing renterisico aan norm				
Renterisico	3.100			
Renterisiconorm	31.100			
Ruimte onder de norm	**28.000**			

Schatkistbankieren
Decentrale overheden zijn verplicht hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. In geval van overtollige middelen is er wel sprake van een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is gedefinieerd als een gemiddeld bedrag per kwartaal. Dat betekent dat het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal dagelijks buiten de schatkist heeft aangehouden niet boven het drempelbedrag mag liggen. Deze drempel is vastgesteld op 2% van het jaarlijkse begrotingstotaal. Het drempelbedrag voor onze gemeente bedraagt voor 2025 € 3,1 miljoen (2% van € 155,6 miljoen).

Financieringsbehoefte

Vaste geldleningen
De stand van de opgenomen geldleningen wordt begin 2025 geraamd op € 49.200.000,00.
De rentelasten hiervoor bedragen € 992.000,00. Dit betekent een gemiddelde rente van 2,01%.
In de tijd weggezet ziet de samenstelling van de leningenportefeuille er als volgt uit:

Geldgever	Laatste aflossing	Hoofdsomprognose per 1 januari 2025	Rente %	Vervroegd aflosbaar per
Nv BNG	2030	€ 840.000,00	3,55	n.v.t.
Nv BNG	2030	€ 1.200.000,00	3,80	n.v.t.
Nv BNG	2030	€ 2.400.000,00	3,72	n.v.t.
Nv BNG	2033	€ 1.800.000,00	4,56	n.v.t.
Nv BNG	2037	€ 5.200.000,00	3,68	n.v.t.
Aegon Investment	2042	€ 7.200.000,00	1,38	n.v.t.
Nv BNG	2044	€ 8.000.000,00	1,28	n.v.t.
Nv BNG	2045	€ 12.600.000,00	0,299	n.v.t.
*	2049	€ 10.000.000,00	3,50	n.v.t.
Totaal		**€ 49.240.000,00**		

* langlopende lening in verband met verwachte financieringsbehoefte

Investeringen worden voor zover mogelijk gefinancierd met eigen middelen (interne financiering).
Op basis van de boekwaarde per 1 januari 2025 van de investeringen is 54% gefinancierd met eigen vermogen en voorzieningen. Dit betekent dus dat 46% gefinancierd wordt met externe middelen.

De langlopende leningen worden in jaarlijks gelijke termijnen (lineair) afgelost. De jaarlijkse aflossingen worden vanaf 2025 geraamd op € 3,1 miljoen. Het totaalbedrag van de aflossingen wordt niet jaarlijks geherfinancierd.

Op basis van geraamde boekwaarden van de totale activa en de financieringsmiddelen per 1 januari 2025 is er sprake van een financieringstekort van € 1,6 miljoen.

Onze gemeente hanteert een systeem van totaalfinanciering. Het eventueel aantrekken van een vaste geldlening is afhankelijk van de ontwikkelingen in de financieringsbehoefte, de vaste financieringsmiddelen en de liquiditeitspositie.

Rente
Onderstaand schema geeft een overzicht van de (netto)rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop de rente wordt toegerekend.

Renteschema

		Percentage	
a.	Rentelasten langlopende financiering	2*,01%*	€ 991.700,00
	Rentelasten kortlopende financiering	3,72*%*	" 57.800,00
b.	Rentebaten		" 84.000,00-/-
	Saldo rentelasten en rentebaten		€ 965.500,00
c.	Rente grondexploitatie		" 6.600,00-/-
	Saldo toe te rekenen externe rente		€ 958.900,00
d1.	Rente eigen vermogen		€ 1.108.100,00
d2.	Rente over voorzieningen		" 120.300,00
	Totaal toe te rekenen rente	2*,08%*	€ 2.187.300,00
e.	Toegerekende (omslag)rente	2*,00%*	€ 2.099.300,00-/-
f.	Renteresultaat	*0,08%*	€ 88.000,00

Renteresultaat
Om een reëel beeld van de investeringslasten te geven berekenen wij rente over de interne financieringsmiddelen (eigen vermogen en voorzieningen). Het gehanteerde percentage in de begroting 2025 is 2,0. Op grond van de voorgeschreven systematiek van de BBV wordt het rentepercentage voor de bespaarde rente bepaald aan de hand van het gewogen gemiddeld rentepercentage op vreemd vermogen (2,05).

Op basis van de geraamde rentelasten in verhouding tot de boekwaarde van de investeringen per 1 januari is de renteomslag 2,08%. Hierdoor is aan de programma's en Algemene dekkingsmiddelen € 88.000,00 te weinig rente toegerekend. Dit renteresultaat is opgenomen op Algemene dekkingsmiddelen.

Samenvatting

		Bedrag
Toegerekende rentelasten grondexploitatie	€	7.000,00
Toegerekende rentelasten investeringen	€	2.099.000,00
Bespaarde rente (eigen vermogen en voorzieningen)	€	-1.228.000,00
Renteresultaat	€	88.000,00
Netto (externe) rentelasten	**€**	**966.000,00**

Rentevisie

De rentevisie is te definiëren als: *de toekomstverwachting van renteontwikkelingen op basis van rentebepalende factoren om financiering- en beleggingsbeleid uit te voeren.*
De rentebepalende factoren vormen het zwaartepunt in deze definitie. De factoren zijn zeer divers en voor het juist analyseren en interpreteren van deze factoren is gespecialiseerde kennis nodig. Op het moment dat binnen onze organisatie besluiten moeten worden genomen over langlopende financiering of belegging stellen wij, indien nodig, op basis van informatie van deskundigen een korte rentevisie vast als basis voor het handelen op dat moment.

5. PARAGRAAF GRONDBELEID

Nota Grondbeleid
De raad heeft de nota grondbeleid 2017-2020 vastgesteld op 27 februari 2017. In deze nota staan de uitgangspunten voor het uitvoeren van het grondbeleid.

In 2025 wordt een nieuwe nota Grondbeleid voorbereid en aan de raad aangeboden. Hierin zal een voorstel worden opgenomen over de voortzetting van de lopende projecten en het toekomstige uitgifte- en aankoopbeleid van de gemeente.

Totdat een nieuwe nota grondbeleid wordt vastgesteld door de raad, wordt het huidige grondbeleid uit de bestaande nota voortgezet. Dit houdt in dat er gewerkt wordt met een situatief grondbeleid. Dat wil zeggen dat per locatie gekozen kan worden tussen:
- actief aankopen;
- wachten tot kansen zich voordoen (passief grondbeleid);
- samenwerken met marktpartijen;
- ontwikkelingen overlaten aan de markt.
Het situatieve grondbeleid maakt het mogelijk om op veranderende (markt)omstandigheden in te spelen.

Gezien de bevolkingsprognose en ontwikkeling van de woningmarkt heeft de grondexploitatie zich tot op heden vooral tot de uitgifte van kavels voor woningbouw gericht. In het kader van de veranderende vraag vanuit de markt en veranderende bevolkingsprognoses heeft de gemeente vanuit het project versnellen woningbouw een aantal specifieke projecten gestart waarbij de rol van de gemeente verder strekt dan slechts kaveluitgifte door het onder andere mogelijk maken en begeleiden van projectmatige woningbouw. Beoogd is om dit mee te nemen in de nieuwe op te stellen nota grondbeleid en zodoende hierop robuust en toekomstbestendig beleid te formuleren.

Hieronder wordt per woningbouwproject een stand van zaken gegeven en wordt ingegaan op de verwachtingen voor de toekomst.

Blauwe Kamer, Alteveer
Op deze locatie heeft de gemeente nog 2 kavels in de verkoop.

Schoolstraat 63 (voormalig De Badde), Musselkanaal
Op deze locatie zijn 2 bouwkavels gerealiseerd worden. De verwachting voor de verkoop van de kavels is gunstig en zal naar waarschijnlijkheid in 2025 plaatsvinden.

Landschappelijk Wonen, Mussel
Op deze locatie is één kavel terug geleverd aan de gemeente. De kavel is opnieuw in de verkoop genomen. De verwachting is dat deze kavel in 2025 zal worden verkocht.

Omvang strategisch grondbezit
Op 1 januari 2025 heeft de gemeente afgerond 4 ha grond beschikbaar voor woningbouw- en bedrijfslocaties, 3 ha is bestemd voor woningbouw en 1 ha voor bedrijvigheid.
De boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari 2025 wordt geraamd op € 372.000,00. Dit betreft bouwgrond in exploitatie (€ 332.000,00) en overige gronden (€ 40.000,00).

Verder heeft de gemeente 68 ha grond in bezit waarvoor geen stellige en reële verwachting bestaat dat deze in de toekomst worden bebouwd, 53 ha hiervan wordt verpacht. De geraamde boekwaarde van deze gronden bedraagt € 2,1 miljoen.

Onderhanden werken
Voor de gebieden waarvoor exploitatieopzetten zijn vastgesteld en waarvan de exploitatie nog loopt, zijn de grondexploitaties in 2024 geactualiseerd.

Weerstandsvermogen
In de nota Grondbeleid is voorgesteld om voor de grondexploitatie een afzonderlijk weerstandsvermogen aan te houden. Wij brengen hiermee de risico's in beeld. De ratio is bepaald op 1,15 (zie de paragraaf weerstandsvermogen). Voor het risico wordt een percentage van 10% gehanteerd van de totale omvang van onderhanden werk en overige gronden.

Op basis van de gegevens per 1 januari 2025 levert dit het volgende beeld op:

Grondexploitatie	Omvang reserves €	Omvang risico's €	Ratio reserves/ risico's	Vastgestelde ratio	Ruimte t.o.v. de norm
Algemene reserve grondexploitatie	167.000				
Risico onderhanden werk en overige gronden, 10%*		37.000			
	167.000	37.000	4,5	1,15	108.000

* van de boekwaarde per 1 januari 2025 van afgerond € 372.000,00.

6. PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding
Stadskanaal heeft zowel bestuurlijke als financiële belangen in 16 verbonden partijen. Bij verbonden partijen gaat het om gemeenschappelijke regelingen, aandeelhouderschap, deelname aan stichtingen waarbij zowel een bestuurlijk als een financieel belang aanwezig is. In deze paragraaf zijn de belangrijkste ontwikkelingen per verbonden partij weergegeven.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	**Bestuursacademie Noord-Nederland**
Verbonden Partijen	Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling BANN, waaronder de gemeente Stadskanaal
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling BANN is na de fusie met de Bestuursacademie Oost-Nederland omgevormd tot een vangnetvoorziening voor na de privatisering doorlopende werkgeversverplichtingen.
Financieel belang	In de begroting van 2025 is geen bijdrage geraamd.
Voornemens 2025	-

Naam	**Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z)**
Verbonden Partijen	Alle 10 Groninger gemeenten
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Binnen de PG&Z werken de 10 Groninger gemeenten samen op het gebied van de publieke (jeugd)gezondheidszorg. De GGD is de uitvoerende organisatie en heeft de taak te zorgen voor de bescherming en bevordering van de gezondheid van de Groninger burgers. De Groninger gemeenten hebben de inkoop van de jeugdhulp gemandateerd aan het Dagelijks Bestuur PG&Z en de uitvoering belegd bij de uitvoeringsorganisatie Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG). Daarmee zijn er vanaf 2015 twee uitvoeringsorganisaties (GGD & RIGG) onder de vlag van PG&Z actief. In 2020 is besloten om de RIGG een structurele positie te geven bij de inkoop en het contractbeheer van een deel van de specialistische jeugdhulp in onze gehele regio.
Financieel belang	De bijdrage aan de PG&Z is voor 2025 geraamd op € 1.358,111,00. Dit bedrag is inclusief de bedrijfsvoeringkosten van de RIGG.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 1.975.000,00 / 31-12 € 1.698.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 35.096.000,00 / 31-12 € 35.096.000,00
Voornemens 2025	Het Algemeen Bestuur van de GR heeft de opdracht gegeven tot een wijziging van de governance, waarbij de taakvelden publieke gezondheid en jeugdhulp in twee aparte rechtsvormen zijn ondergebracht per 1 januari 2025.

Naam	**Veiligheidsregio Groningen (VRG)**
Verbonden Partijen	Alle 10 Groninger gemeenten
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	Binnen de Veiligheidsregio Groningen (VRG) werken de tien Groninger gemeenten samen op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.
Financieel belang	De totale gemeentelijke exploitatiebijdrage voor 2025 van de gemeente Stadskanaal bedraagt € 2.202.000,00 en is als volgt samengesteld: • Brandweer € 2.049.600,00 • Crisisbeheersing € 42.100,00 • Gemeentelijke Kolom Groningen € 77.100,00 • GHOR € 29.200,00 • FLO € 4.200,00 Totaal € 2.202.000,00 De Veiligheidsregio Groningen (VRG) streeft naar een zo stabiel mogelijk financieel meerjarenperspectief voor de organisatie en voor de gemeenten die de activiteiten (grotendeels) financieren.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 6.425.000,00 / 31-12 € 6.833.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 50.098.000,00 / 31-12 € 54.777.000,00
Voornemens 2025	In 2025 wordt de implementatie vervolgd van de visie Brandweerzorg, die in de zomer van 2023 definitief is vastgesteld. In 2024 is ook de visie Crisisbeheersing afgerond; het daaruit voortvloeiende organisatieplan wordt aansluitend geïmplementeerd. In 2025 wordt het strategisch vastgoedbeleid voortgezet, een plan voor alle 39 posten. In de stad betekent dat het samenvoegen van de kantoorfuncties van de VRG en de GGD Groningen. Met ingang van 2025 is een jaarlijkse uitzetting van de voorziening FLO van € 100.000 noodzakelijk tot 2045. Dit bedrag is als uitzetting voor de jaren 2025-2029 verwerkt in de begroting.

Naam	**Omgevingsdienst Groningen (ODG)**
Verbonden Partijen	Alle 10 Groninger gemeenten en de provincie Groningen
Programma	Leefbaarheid
Bestuurlijk belang	De Omgevingsdienst Groningen verzorgt vanaf 1 november 2013 voor de Groninger gemeenten en de provincie Groningen (afhankelijk van gemaakte afspraken) de uitvoering van vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van milieu, en adviestaken in het kader van de Ruimtelijke Ordening en Omgevingsveiligheid. Het belangrijkste doel van de Omgevingsdienst is het verhogen van de kennis en daarmee het verhogen van de kwaliteit van het werk en het realiseren van efficiencyvoordelen. De Omgevingsdienst Groningen werkt in opdracht van de 10 Groninger gemeenten en de provincie Groningen.
Financieel belang	De exploitatiebijdrage aan de ODG voor 2025 bedraagt € 1.084.000,00.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 320.000,00 / 31-12 € 300.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 4.201.000,00 / 31-12 € 4.306.000,00
Voornemens 2025	De ODG zet in op werving en selectie van personeel. Men gaat aan de slag met informatie gestuurd werken. Daarnaast zal de uitvoering van energietaken doorontwikkeld worden.

Naam	**Werkvoorzieningsschap de Kanaalstreek (Wedeka)**
Verbonden Partijen	Aan de GR Wedeka Bedrijven neemt een vijftal gemeenten deel. Op basis van de huidige formatie-verdeling is de bijdrage voor 2024 als volgt: Stadskanaal (42,5%), Veendam (22,9%), Westerwolde (17,9%), Borger-Odoorn (9,4%) en Midden-Groningen(7,3%).
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Het Algemeen bestuur van Wedeka wordt gevormd door een vertegenwoordiging, naar rato van het aantal medewerkers van Wedeka, van de colleges van de vijf deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur van Wedeka bestaat uit de vijf wethouders (portefeuillehouders) van deze gemeenten. Het voorzitterschap van het bestuur ligt bij de gemeente Stadskanaal. Wedeka heeft de opdracht om mensen met een arbeidshandicap een passende werkomgeving bieden en/of begeleiding bieden indien de werkomgeving bij een reguliere werkgever is. Dit gebeurt in het kader van de wet Sociale Werkvoorziening (WSW). Wedeka voorziet vanaf 2015 ook in het organiseren van beschut werk voor inwoners met een indicatie hiervoor. Naast de WSW en het organiseren van beschut werk kunnen ook deelnemers aan re-integratietrajecten bij Wedeka worden geplaatst voor het opdoen van werkervaring en werk-fittrajecten.
Financieel belang	De totale bijdrage aan Wedeka bedraagt in 2025 € 20.162.000,00 Hiervan wordt € 17.859.000,00 ontvangen van het Rijk als integratie-uitkering Sociaal Domein (o.b.v. meicirculaire 2024) welke bijdrage door de gemeente wordt doorbetaald. Het andere deel bedraagt € 2.303.000,00 en komt voor rekening van de gemeente als bijdrage in het begrote exploitatietekort.
Financiële kengetallen	Gegevens begroting 2025 Wedeka: Eigen vermogen 01-01 € 7.740.000,00 / 31-12 € 7.491.000,00 Vreemd vermogen 01-01 € 9.083.000,00 / 31-12 € 8.523.000,00
Voornemens 2025	In 2025 geeft Wedeka verder uitvoering aan het in 2022 vastgestelde ombouwplan. De uitgangspunten hierin zijn anticiperen op ontwikkelingen, waar mogelijk kosten besparen en opbrengsten verbeteren en met de

	gemeenten werken aan de toekomst van het sociaal ontwikkelbedrijf waar de medewerker centraal staat.

Naam	**Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)**
Verbonden Partijen	Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam.
Programma	Leefbaarheid
Bestuurlijk belang	Samenwerking op het gebied van verwijdering van afval. Het accent ligt op het afsluiten van afvalverwerkingscontracten en afvalinzamelingscontracten.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2025 bedraagt € 8.060,00.
Financiële kengetallen	De SOZOG heeft geen eigen of vreemd vermogen. Het exploitatieresultaat wordt met de deelnemende gemeenten afgerekend.
Voornemens 2025	Belangrijke zaken in 2025 zijn: - De (ambtelijke) samenwerking van SOZOG met de Drentse Markerein gemeenten continueren. - De gemeente Pekela heeft in 2024 kenbaar gemaakt uit de Gemeenschappelijke Regeling SOZOG te willen stappen. - In 2025 zal het onderwerp "De toekomst van het SOZOG", met betrekking tot de samenwerking, op de agenda van het Algemeen Bestuur (AB) staan. - Het AB moest vóór 1 juli 2024 een besluit nemen met betrekking tot de tweede en tevens laatste verlengingsmogelijkheid van de verwerking van het restafval. In oktober 2023 heeft het AB dat besluit al genomen. Dit betekent dat de verwerking van het restafval is geregeld tot 1 januari 2028. In 2025 zal het AB zich moeten beraden op de verwerking van het restafval vanaf 1 januari 2028.

Naam	**Publiek Vervoer Groningen en Drenthe**
Verbonden Partijen	10 Groninger en 12 Drentse gemeenten en de gemeenschappelijke regeling het OV-bureau Groningen en Drenthe.
Programma	Ontplooiing
Bestuurlijk belang	Publiek Vervoer Groningen en Drenthe heeft als doel een optimaal vervoersnetwerk te creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is en waarin duurzaam gebruik gemaakt wordt van alle beschikbare vervoersmiddelen. Om dit te kunnen realiseren hebben alle gemeenten van de provincies Groningen en Drenthe alsmede het OV-bureau Groningen en Drenthe zich verenigd in het samenwerkingsverband Publiek Vervoer Groningen en Drenthe.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2025 bedraagt € 47.769,00
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 268.000,00 / 31-12 € 270.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 45.000,00 / 31-12 € 45.000,00
Voornemens 2025	Vervoer voortzetten. In 2025 wordt een vervolg gegeven aan het in 2024 gestarte aanbestedingsproces voor nieuwe vervoerscontracten voor het doelgroepenvervoer vanaf 1 augustus 2026.

Vennootschappen

Naam	**NV Waterbedrijf Groningen**
Verbonden Partijen	Alle Groninger gemeenten en de provincie Groningen.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	Waterbedrijf Groningen wil als maatschappelijke onderneming de waterbelangen in de regio duurzaam veiligstellen.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 14 aandelen met een nominale waarde van € 6.350,00 (€ 454,00 per aandeel). Door het waterbedrijf wordt geen dividend uitgekeerd.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2025	-

Naam	**NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG)**
Verbonden Partijen	Nederlandse overheidsinstellingen waaronder alle Nederlandse gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	De NV BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 27.339 aandelen met een nominale waarde van € 68.000,00 (€ 2,50 per aandeel). Het verwachte dividend over 2025 bedraagt € 70.000,00.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2025	-

Naam	**Enexis Holding NV**
Verbonden Partijen	5 provincies en 84 gemeenten
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland diende Essent uiterlijk voor 1 januari 2011 gesplitst te worden in een Netwerk en een Productie- en Levering Bedrijf. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij het economisch eigendom de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis. De afsplitsing van het netwerkbedrijf vanuit Essent naar haar publieke aandeelhouders is geëffectueerd op 30 juni 2009 via een uitkering in natura. Essent heeft daarmee 100% van de aandelen in de Vennootschap Enexis Holding uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van hun aandelenbezit.
Financieel belang	De gemeente bezit 568.464 aandelen met een nominale waarde van € 568.464,00 (€ 1,00 per aandeel). Het verwachte dividend over 2025 bedraagt € 300.000,00. In 2020 is er door onze gemeente een aandeelhouderslening van € 1.899.000,00 verstrekt aan Enexis ter versterking van het eigen vermogen van Enexis.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2025	Enexis treft op basis van het in het voorjaar van 2024 vastgestelde strategische plan voorbereidingen voor een actieve rol bij de ontwikkeling van initiatieven in haar verzorgingsgebied.

Naam	**Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV**
Verbonden Partijen	5 provincies en 84 gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	De rechter heeft, in kort geding, bepaald dat het 50%-belang van Essent, in economische zin, in NV Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ) niet mocht worden mee verkocht aan RWE. Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridisch als economische eigendom van Essent haar 50% belang in EPZ verkregen en daarmee de rechten om de publieke belangen te borgen. Medio 2011 is overeenstemming bereikt tussen de aandeelhouders van PBE en het Zeeuwse energiebedrijf Delta over een minnelijke regeling van het in 2009 ontstane geschil inzake de verkoop en levering. Het EPZ-belang is alsnog verkocht aan RWE. Binnen PBE is nog een bedrag achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. Er resteren geen openstaande contractuele verplichtingen. Het voornemen is de vennootschap eind 2024 op te heffen.
Financieel belang	Deelneming heeft een nominale waarde van € 1,00.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 0,00 / 31-12 € 0,00 Vreemd vermogen 1-1 € 0,00 / 31-12 € 0,00
Voornemens 2025	-

	CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap BV)
Verbonden Partijen	5 provincies en 84 gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	In 2014 is er, in verband met de verkoop van Attero aan Waterland, een bedrag van € 13,5 miljoen in escrow gestort (voor eventuele claims). Een claim van € 8 miljoen is reeds uit dit fonds betaald. Deze escrow wordt beheerd door CSV Amsterdam BV. In 2020 is overeenstemming bereikt over de afwikkeling van de geschillen en is het resterend vermogen uitgekeerd aan de aandeelhouders. De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure kan de vennootschap worden opgeheven.
Financieel belang	Deelneming heeft een waarde van € 75,96.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 484.000,00 / 31-12 € 0,00 Vreemd vermogen 1-1 € 6.500,00 / 31-12 € 0,00
Voornemens 2025	-

Stichtingen

Naam	**Bedrijvenpark Zuid-Groningen**
Verbonden Partijen	Gemeente Stadskanaal en gemeente Westerwolde
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Ontwikkelen werkgelegenheid door middel van exploitatie bedrijventerrein
Financieel belang	Geen, de exploitatie fase 1 is in het verleden met winst afgerond en verdeeld over de verbonden partijen. De stichting kent geen actief en/of lopende exploitatie.
Voornemens 2025	De stichting is 'slapende'. De resterende gronden zijn sinds 2023 in eigendom van de gemeente Westerwolde. Er is geen aanleiding om de stichting in stand te houden. Deze kan derhalve worden opgeheven.

Overige verbonden partijen

Naam	**Centrumregeling beschermd wonen en opvang**
Verbonden Partijen	Alle 10 Groninger gemeenten
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Binnen de Centrumregeling beschermd wonen Groningen hebben de 20 Groninger gemeenten afspraken gemaakt met centrumgemeente Groningen voor de uitvoering van de taken beschermd wonen, inloop GGZ en begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang.
Financieel belang	De bijdrage aan de centrumgemeente voor de taak bovenregionale inloop GGZ is geraamd op € 11.000,00. De bijdrage aan de centrumgemeente voor beschermd wonen in 2025 is € 0,00 (kostenneutraal).
Financiële kengetallen	In het Bestuurlijk Op Overeenstemming Gericht Overleg (BOOGO) is, gebaseerd op het solidariteitsbeginsel, afgesproken exploitatieresultaten te verrekenen met de deelnemende gemeenten.
Voornemens 2025	Door het Rijk wordt gewerkt aan een nieuw financieel verdeelmodel. Groninger gemeenten hebben via de centrumregeling de afspraak om van 1 juli 2024 tot 1 juli 2031 qua kosten solidair met elkaar te zijn. Vanaf 2025 worden vanuit de centrumgemeente tekorten verwacht voor de onderdelen Maatschappelijke opvang en Huiselijk geweld. Voor Beschermd wonen vanaf 2027. De tekorten worden doorberekend aan de Groninger gemeenten.

Naam	**Agenda voor de Veenkoloniën**
Verbonden Partijen	Gemeenten Veendam, Pekela, Stadskanaal, Westerwolde, Borger-Odoorn, Aa en Hunze en Emmen, de waterschappen Hunze en Aa's en Vechtstromen en de provincies Groningen en Drenthe
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	De Agenda voor de Veenkoloniën coördineert de uitvoering van de RegioDeal Natuurinclusieve landbouw voor de gebieden Veenkoloniën en Westerwolde. Hierbij ligt het accent op landbouw, natuur en omgeving.
Financieel belang	De bijdrage in de kosten van het projectbureau en de proceskosten voor 2025 zijn geraamd op € 5.000,00.
Voornemens 2025	In 2024 is de Agenda geëvalueerd waarbij het toekomstbeeld van de Agenda nog onduidelijk is. Het voornemen voor 2025 moet dan ook met deze kanttekening worden gelezen. De Agenda voor de Veenkoloniën heeft een rol waar het gaat om samenwerking, bestuurlijke ondersteuning en afstemming van projecten. De Agenda zal sturen op gezamenlijke aanvragen en effectieve(re) inzet van subsidies. Tevens zal de Agenda een belangrijke gesprekspartner voor ons zijn op het gebied van agrarische ontwikkelingen. Met name vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Naam	**Eems Dollard Regio (EDR)**
Verbonden Partijen	Grensoverschrijdend samenwerkingsverband in het noordelijk Nederlands-Duits grensgebied
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	Op allerlei terreinen contacten in de regio tussen mensen, overheden, ondernemingen en organisaties tot stand te brengen en te versterken.
Financieel belang	De contributie voor 2025 is geraamd op € 4.600,00.
Voornemens 2025	De bestaande samenwerking wordt voortgezet.

7. PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Organisatie- en personeelsbeleid
We willen onze medewerkers goed ondersteunen en begeleiden. Daarom werken we aan het verbeteren van onze HRM-processen. Dat betekent dat we meer gebruik maken van digitale systemen en dat we ons werving en selectieproces via Werkenvoorgroningen.nl laten lopen. We zoeken naar geschikte kandidaten voor de vacatures die we hebben. Dat is niet makkelijk, want er zijn veel mensen op zoek naar werk.

We blijven werken aan de onderwerpen uit de HRM-visie 2022-2025 en het plan Organisatie in beweging, van goed naar beter.

Dit zijn onze plannen voor 2025:
- Een nieuw programma voor medewerkers die beginnen of stoppen bij onze gemeente.
- Een plan maken voor de toekomst van ons personeel (Strategische Personeelsplanning).
- Een nieuwe manier van gesprekken voeren tussen medewerkers en leidinggevenden.
- Een training voor leidinggevenden om ze beter te laten werken in onze organisatie.

Dienstverlening/Klant Contact Centrum (KCC)
We willen onze dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven goed en snel doen. Daarvoor hebben we genoeg mensen en middelen nodig. Dat is niet eenvoudig, want we hebben minder geld te besteden. We kijken daarom goed naar wat we moeten doen en hoe we dat kunnen doen. Er zijn ook nieuwe ontwikkelingen waar we rekening mee moeten houden.

Dit zijn onze plannen voor 2025:
- We zorgen dat we genoeg mensen hebben voor de taken die we moeten doen.
- We zorgen dat we de adressen van onze inwoners goed controleren en bijwerken.
- We zorgen dat onze inwoners en bedrijven ook online gebruik kunnen maken van onze diensten in de Europese Unie.
- We digitaliseren meer processen binnen het team KCC, zoals de inschrijvingen en de naturalisaties.
- We maken een nieuw plan om de gegevens van onze inwoners en de documenten die we uitgeven goed te beveiligen.
- We maken een nieuwe regeling voor de klachten die we krijgen.
- We maken nieuwe afspraken met andere gemeenten over mogelijke verstoringen waardoor het onderdeel Burgerzaken niet kan werken. Denk aan een brand in ons gebouw waardoor we geen paspoort kunnen verstrekken.

Communicatie
We hebben een communicatiestrategie gemaakt waarin staat hoe we met onze inwoners en andere partijen communiceren. We willen een goede relatie met hen opbouwen en samenwerken aan de ontwikkeling van onze gemeente. We zijn betrokken en praktisch. Onze waarden en koers zijn de basis voor onze communicatie. Het communicatieteam helpt hierbij.

We willen onze inwoners goed informeren en betrekken bij ons beleid. We luisteren naar hun mening en zoeken naar draagvlak. We behandelen onze inwoners met respect en zijn dienstbaar en empathisch. Onze communicatie is duidelijk en begrijpelijk. We gebruiken zowel bestaande als nieuwe media om onze boodschap over te brengen.

Dit zijn onze plannen voor 2025:
- We maken onze digitale kanalen beter toegankelijk voor iedereen.
- We laten als organisatie beter zien wat we doen en we doen wat we zeggen. Zo laten we zien wat ons beleid betekent voor onze gemeente.
- We maken onze communicatie eenvoudiger. We leren bijvoorbeeld om betere brieven te schrijven voor onze inwoners. Dit hoort bij onze inzet voor inclusie en democratie.

Inkoop
Als gemeente moeten we goed inkopen en aanbesteden. Dat levert ons voordelen op, zoals besparingen en betere kwaliteit. We houden ons aan de wetten en regels en gaan zorgvuldig om met het geld dat we uitgeven. Er is een actieplan gemaakt om onze inkoopprocessen te verbeteren.

Dit zijn onze plannen voor 2025:
- We plannen onze aanbestedingen goed in en houden ons aan de planning.
- We gebruiken hulpmiddelen om onze processen te controleren.
- We vragen advies aan deskundigen.
- We delen onze kennis binnen het team.
- We maken onze organisatie bewust van het belang van goed inkopen en aanbesteden.

Informatiebeveiliging & automatisering
Eind 2024 is ons nieuwe Informatiebeleidsplan 2025-2028 klaar. Daarin staat hoe we omgaan met onze informatie en systemen. We stemmen dit af op de wensen en prioriteiten van onze gemeente. De afdelingen zijn zelf verantwoordelijk voor hun informatie. Het team informatievoorziening helpt, adviseert, controleert en zorgt voor de juiste hulpmiddelen en voorzieningen.

We hebben gemerkt dat het lastig is om projecten voor vier jaar te plannen. Er gebeuren soms dingen die we niet verwachten en die ons werk beïnvloeden. Denk bijvoorbeeld aan de coronacrisis, de oorlog in Oekraïne en de krapte op de arbeidsmarkt. Daarom maken we een projectenoverzicht voor één jaar. De eerste is 2025 met een vooruitblik naar de volgende jaren.

Informatiemanagement & Privacy
We moeten onze informatie goed beveiligen. Daarvoor moeten we verplichte maatregelen nemen. Die staan in ons jaarplan 2025. We volgen daarmee de nieuwe Europese wet voor cybersecurity (NIS2). Deze wet is bedoeld om de beveiliging van onze informatie en systemen beter te maken en te zorgen dat alle landen in de EU dezelfde regels volgen.

Naast de normale processen voor informatiebeveiliging zijn dit onze plannen voor 2025:
- We richten een proces in om ons informatiebeveiligingssysteem te verbeteren.
- We zorgen dat we de basismaatregelen voor informatiebeveiliging goed uitvoeren en controleren. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van meerdere beveiligingscodes, het in de gaten houden van onze systemen en het scheiden van onze netwerken.
- We richten een proces in om te zorgen dat we kunnen blijven werken als er iets misgaat.
- We kijken naar de risico's die we lopen als we samenwerken met andere partijen, zoals ICT-leveranciers, gemeenschappelijke regelingen en ketenpartners.
- We kijken naar de risico's die we lopen bij onze fysieke processen, zoals verkeer, afval, riolering enzovoort.

Uitvoeringskracht organisatie
Met het vaststellen van de Perspectiefnota 2025-2028 heeft de raad ingestemd met het versterken van de uitvoeringskracht van de organisatie. Daarmee is besloten de ambtelijke organisatie uit te breiden met 40,12 fte. De voortgang van de uitbreiding wordt gemonitord en we verantwoorden hierover tijdens de beleidscyclus.

8. PARAGRAAF WET OPEN OVERHEID

De Wet open overheid (Woo) heeft tot doel de transparantie van de overheid te vergroten en de toegang tot informatie te verbeteren. Deze openbaarheidsparagraaf is verplicht op basis van artikel 5.3 van de Woo, dat bepaalt dat een gemeente in de jaarlijkse begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo.

Het project van de invoering van de wet is gestart in 2021. De gemeente heeft tot 2027 de tijd om de wet in zijn geheel in te voeren. Het Rijk heeft hiervoor budget beschikbaar gesteld.

Binnen de gemeente Stadskanaal richten wij ons op de belangrijkste punten van de Woo:
- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking
- Een effectieve informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking
De Woo noemt elf informatiecategorieën die op termijn actief openbaar gemaakt moeten worden. Vanaf oktober 2024 is het Rijk begonnen met het aanwijzen van de categorieën die openbaar gemaakt moeten worden. In fases zal (bij koninklijk besluit) een verplichtingsdatum per informatiecategorie vastgesteld.

In 2027 moet de gemeentelijke informatievoorziening zo zijn ingericht dat de volgende informatiecategorieën actief openbaar kunnen worden gemaakt.
- Wet- en regelgeving
- Organisatiegegevens
- Raadsstukken
- Bestuursstukken (besluitenlijsten)
- Stukken van adviescolleges
- Convenanten
- Jaarplannen en -verslagen
- Informatieverzoeken
- Onderzoeken
- Beschikkingen
- Klachten

Beleidsvoornemens 2025
- We volgen de landelijke aanwijzingen in het actief openbaar maken van de informatiecategorieën.
- Invoeren van het definitieve publicatieplatform voor de gemeente.

Passieve openbaarmaking
Een belangrijke wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) ten opzichte van de Woo zijn de termijnen voor informatieverzoeken. De termijn voor afhandeling van een Woo-verzoek blijft vier weken, maar kan bij een omvangrijk of complex verzoek met maximaal twee weken worden verlengd. Dit was onder de Wob vier weken. Dit proces is onder controle. Daarom zijn er voor 2025 voor dit onderdeel geen beleidsvoornemens.

Een effectieve informatiehuishouding
De informatiehuishouding van de gemeente Stadskanaal moet zo zijn ingericht dat informatie snel en goed openbaar gemaakt kan worden. Onze informatie moet aan een aantal eisen voldoen. Informatie moet snel vindbaar zijn en de zaken moeten compleet zijn. Bepaalde informatie moet juist niet openbaar worden gemaakt omdat we persoonsgegevens beschermen. Daarnaast moet iedereen de informatie kunnen lezen. Dit betekent dat de taal duidelijk moet zijn en ook voor mensen met een beperking leesbaar moet zijn.

Hier is het goed opleiden van de organisatie de belangrijkste voorwaarde voor een goede informatiehuishouding. De inrichting van de systemen en het opstellen van documenten zijn mensenwerk.

Beleidsvoornemen 2025

- Starten van een opleidingsprogramma voor verbetering van de informatiehuishouding, duidelijk schrijven en digitale toegankelijkheid van documenten.
- Per informatiecategorie herinrichten van de werkprocessen en procedures.

FINANCIËLE BEGROTING

Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten bevat:
- per programma de raming van baten en lasten en het saldo, uitgesplitst naar de onderdelen nieuw beleid en bestaand beleid;
- de geraamde algemene dekkingsmiddelen;
- de geraamde kosten van de overhead;
- het geraamde bedrag voor onvoorzien;
- het geraamde saldo van baten en lasten;
- de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- het geraamde resultaat.

Toelichting op het overzicht baten en lasten

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bevat:
- de gerealiseerde bedragen van het vorig begrotingsjaar, de geraamde bedragen van het vorig begrotingsjaar na wijziging en de geraamde bedragen van het begrotingsjaar;
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma;
- het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in het begrotingsjaar.

De gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd zijn opgenomen in het onderdeel Uiteenzetting financiële positie (uitgangspunten).

De verklaringen aanmerkelijke verschillen zijn opgenomen in de toelichtingen in de Beleidsbegroting bij de betreffende programma's en/of Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht Overhead.

Overzicht van baten en lasten

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
		Geraamd bedrag 2025	Geraamd bedrag 2025	Geraamd bedrag 2025
1	**Participatie**			
	Bestaand beleid	94.626.404	22.379.892	-72.246.512
		94.626.404	**22.379.892**	**-72.246.512**
2	**Ontplooiing**			
	Nieuw beleid	488.000		-488.000
	Bestaand beleid	11.993.338	2.777.395	-9.215.943
		12.481.338	**2.777.395**	**-9.703.943**
3	**Leefbaarheid**			
	Nieuw beleid	1.146.100	345.000	-801.100
	Bestaand beleid	22.603.899	9.738.597	-12.865.302
		23.749.999	**10.083.597**	**-13.666.402**
4	**Dienstverlening**			
	Nieuw beleid	310.260		-310.260
	Bestaand beleid	8.069.609	690.000	-7.379.609
		8.379.869	**690.000**	**-7.689.869**
	Totalen programma's	**139.237.610**	**35.930.884**	**-103.306.726**
	Algemene dekkingsmiddelen	1.472.302	117.804.363	116.332.061
	Onvoorzien	10.000		-10.000
	Overhead	14.144.885	9.910	-14.134.975
	Totaal saldo van baten en lasten	**154.864.797**	**153.745.157**	**-1.119.640**
	Mutaties reserves			
1	**Participatie**		104.710	104.710
2	**Ontplooiing**	3.232	504.736	501.504
3	**Leefbaarheid**	386.025	498.342	112.317
4	**Dienstverlening**			
	Algemene dekkingsmiddelen	308.142	25.792	-282.350
	Overhead		13.209	13.209
	Totaal mutaties reserves	**697.399**	**1.146.789**	**449.390**
	Resultaat	**155.562.196**	**154.891.946**	**-670.250**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma	Omschrijving	Lasten			Baten		
		Gerealiseerd bedrag 2023	Geraamd bedrag 2024	Geraamd bedrag 2025	Gerealiseerd bedrag 2023	Geraamd bedrag 2024	Geraamd bedrag 2025
1	**Participatie**						
	Nieuw beleid						
	Bestaand beleid	94.698.627	99.136.426	94.626.404	31.488.868	29.784.675	22.379.892
		94.698.627	**99.136.426**	**94.626.404**	**31.488.868**	**29.784.675**	**22.379.892**
2	**Ontplooiing**						
	Nieuw beleid			488.000			
	Bestaand beleid	12.033.058	12.886.432	11.993.338	3.987.004	3.187.112	2.777.395
		12.033.058	**12.886.432**	**12.481.338**	**3.987.004**	**3.187.112**	**2.777.395**
3	**Leefbaarheid**						
	Nieuw beleid			1.146.100			345.000
	Bestaand beleid	21.043.984	27.367.147	22.603.899	8.783.465	13.177.917	9.738.597
		21.043.984	**27.367.147**	**23.749.999**	**8.783.465**	**13.177.917**	**10.083.597**
4	**Dienstverlening**						
	Nieuw beleid			310.260			
	Bestaand beleid	7.225.928	7.899.146	8.069.609	720.064	698.790	690.000
		7.225.928	**7.899.146**	**8.379.869**	**720.064**	**698.790**	**690.000**
	Totalen programma's	**135.001.597**	**147.289.151**	**139.237.610**	**44.979.401**	**46.848.494**	**35.930.884**
	Algemene dekkingsmiddelen	2.150.034	1.788.637	1.472.302	113.424.075	112.327.994	117.804.363
	Onvoorzien		10.000	10.000			
	Overhead	12.643.359	12.891.190	14.144.885	72.844	20.240	9.910
	Totaal saldo van baten en lasten	**149.794.990**	**161.978.978**	**154.864.797**	**158.476.320**	**159.196.728**	**153.745.157**
	Mutaties reserves						
1	**Participatie**	2.303.785	5.891		128.839	119.311	104.710
2	**Ontplooiing**			3.232	545.667	624.439	504.736
3	**Leefbaarheid**	258.422	864.719	386.025	765.517	2.194.526	498.342
4	**Dienstverlening**				117.730	117.730	
	Algemene dekkingsmiddelen	8.620.159	8.102.777	308.142	8.397.943	7.810.709	25.792
	Overhead				114.718	13.834	13.209
	Totaal mutaties reserves	**11.182.366**	**8.973.387**	**697.399**	**10.070.414**	**10.880.549**	**1.146.789**
	Totaal	**160.977.356**	**170.952.365**	**155.562.196**	**168.546.734**	**170.077.277**	**154.891.946**

	Saldo 2023	Saldo 2024	Saldo 2025
Totaal lasten	149.794.990	161.978.978	154.864.797
Totaal baten	158.476.320	159.196.728	153.745.157
Saldo van baten en lasten	**8.681.330**	**-2.782.250**	**-1.119.640**
Totaal mutatie reserves lasten	11.182.366	8.973.387	697.399
Totaal mutatie reserves baten	10.070.414	10.880.549	1.146.789
Saldo mutaties reserves	**-1.111.952**	**1.907.162**	**449.390**
Resultaat lasten	160.977.356	170.952.365	155.562.196
Resultaat baten	168.546.734	170.077.277	154.891.946
Saldo resultaat	**7.569.378**	**-875.088**	**-670.250**

Overzicht geraamde incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving	Incidentele Lasten	Incidentele Baten
1. Participatie				
	6.1	Algemeen maatschappelijk werk	75.192	75.192
	6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang		66.669
			75.192	141.861
2. Ontplooiing				
	4.2	Onderwijshuisvesting	199.650	
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	172.000	172.000
	5.3	Theater Geert Teis	450.000	
			821.650	172.000
3. Leefbaarheid				
	2.1	Verkeer en vervoer	1.087.500	345.000
	2.4	Economische havens en waterwegen	50.000	
	7.4	Milieubeheer	39.725	
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	277.940	595.614
			1.455.165	940.614
4. Dienstverlening				
	7.1	Volksgezondheid	15.000	15.000
			15.000	15.000
Algemene dekkingsmiddelen				
	0.61	OZB woningen	5.000	
	0.7	Algemene uitkeringen en overige Uitkeringen gemeentefonds		-1.388.000
	0.8	Overige baten en lasten	67.700	
Overhead				
	0.4	ICT	143.000	
			215.700	-1.388.000
		Totaal	**2.582.707**	**-118.525**
		Mutatie reserves		
3. Leefbaarheid				
	8.2	Grondexploitatie	386.025	68.351
		Totaal	**2.968.732**	**-50.174**

Overzicht van geraamde structurele mutaties reserves

Programma	Taakveld	Omschrijving	Structurele Lasten	Structurele Baten
1. Participatie				
	6.1	Dekking kapitaallasten		104.710
				104.710
2. Ontplooiing				
	4.2	Dekking kapitaallasten		262.725
	4.3	Dekking kapitaallasten		8.274
	5.2	Dekking kapitaallasten		52.013
	5.2	Egalisatie kapitaallasten	3.232	
	5.3	Dekking kapitaallasten		136.739
	5.4	Egalisatie kapitaallasten		30.713
	5.4	Dekking kapitaallasten		5.004
	5.7	Dekking kapitaallasten		9.268
			3.232	504.736
3. Leefbaarheid				
	2.1	Dekking kapitaallasten		172.562
	2.3	Dekking kapitaallasten		152.475
	7.2	Dekking kapitaallasten		1.418
	8.3	Dekking kapitaallasten		103.536
				429.991
Algemene dekkingsmiddelen				
	0.3	Dekking kapitaallasten		25.792
	0.5	Rentetoevoeging	308.142	
Overhead				
	0.4	Dekking kapitaallasten		13.209
			308.142	39.001
		Totaal	**311.374**	**1.078.438**

Uiteenzetting financiële positie

Uitgangspunten Begroting 2025

De volgende uitgangspunten voor het samenstellen van de begroting 2025 zijn vastgesteld en toegelicht in de Perspectiefnota 2025-2028. Voor het aantal inwoners wordt uitgegaan van het actuele inwoneraantal per 1 juni van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

- Aantal inwoners: 32.000.
- Budget voor onvoorziene uitgaven: € 10.000,00.
- Rente over investeringen (omslagrente) 2,0%; rente over eigen vermogen en voorzieningen (bespaarde rente): 2,09 %.
- Loonontwikkeling: salarisniveau 2024 + 3,5%.
- Prijsontwikkeling: + 3,0%.
- Gesubsidieerde instellingen: voor zowel de loon- als prijsstijging gelden dezelfde uitgangspunten als voor de gemeentebegroting.
- Huren en pachten: + 3,0%.

Geprognosticeerde balans 2025

Bedragen x € 1.000

	1 januari 2025	31 december 2025
Activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.829	3.644
Totaal immateriële vaste activa	3.829	3.644
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut	38.904	37.491
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.885	33.976
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	27.697	28.366
Totaal materiële vaste activa	100.486	99.832
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651	651
Overige langlopende geldleningen	3.818	3.818
Leningen aan deelnemingen	1.899	1.899
Overige uitzettingen	3	3
Totaal financiële vaste activa	6.371	6.371
Voorraden		
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	372	83
Totaal voorraden	372	83
Totaal activa	**111.057**	**109.930**
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	11.818	11.818
Bestemmingsreserves	42.205	41.756
Resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten		-670
Totaal eigen vermogen	54.023	52.904
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.003	3.636
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.863	1.874
Totaal voorzieningen	5.866	5.510
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	49.240	46.100
Waarborgsommen	1	1
Totaal vaste schulden	49.241	46.101
Totaal passiva	**109.130**	**104.515**
Financieringsbehoefte	**1.927**	**5.415**

Specificaties

Vaste activa	1 jan. 2025	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	31 dec. 2025
Immateriële vaste activa					
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.829			-184	3.644
Totaal immateriële vaste activa	3.829			-184	3.644
Materiële vaste activa					
Investeringen met een economisch nut	38.904	967		-2.381	37.491
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.885	558		-467	33.976
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	27.697	1.649		-980	28.366
Totaal materiële vaste activa	100.486	3.174		-3.828	99.832
Financiële vaste activa					
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651				651
Overige langlopende geldleningen	3.818				3.818
Leningen aan deelnemingen	1.899				1.899
Overige uitzettingen	3				3
Totaal financiële vaste activa	6.371				6.371

Vlottende activa	1 jan. 2025	Toename	Afname	31 dec. 2025
Voorraden				
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	372	433	-722	83
Totaal voorraden	372	433	-722	83

Eigen vermogen	1 jan. 2025	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	31 dec. 2025
Algemene reserves				
Algemene reserve	11.818			11.818
Totaal algemene reserves	11.818			11.818
Bestemmingsreserves				
Beklemd				
Verkoop aandelen Essent	14.000			14.000
Bijdragen in kosten activa	15.407	308	-1.048	14.668
Overig				
Incidentele bestedingen	225			225
KCC	66			66
Sociaal domein	218			218
Sportvelden	153	3		156
Strategische opgaven	6.548			6.548
Vervangingsinvest. (Stads)kanaal	143			143
Duurzame energie	32			32
Werkgelegenheid	73			73

Eigen vermogen	1 jan. 2025	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	31 dec. 2025
Afvalstoffenheffing	360			360
Grondexploitatie	166	386	-68	484
Egalisatiefonds	156		-31	125
Sponsorgelden	83			83
Egalisatie onderhoud	2			2
Asielzaken	2.304			2.304
Strategische aankopen	2.269			2.269
Totaal bestemmingsreserves	42.205	697	-1.147	41.756
Resultaat			-670	-670

Voorzieningen	1 jan. 2025	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	31 dec. 2025
Pensioenverplichtingen wethouders	2.634		-273	2.361
Wachtgeldverplichtingen	126		-94	32
Verlofsparen	151			151
Bovenwettelijk verlof	868			868
Onderhoud begraafplaatsen	1.863	200	-189	1.874
Sanering voormalig gasfabriekterrein	224			224
Totaal voorzieningen	5.866	200	-556	5.510

Vaste schulden	1 jan. 2025	Mutaties	31 dec. 2025
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	49.240	-3.140	46.100
Waarborgsommen	1		1
Totaal vaste schulden	49.241		46.101

Tabel berekening EMU-saldo 2024-2026

(*euro 1.000)		**2024** *volgens realisatie t/m september 2024 aangevuld met raming resterende periode*	**2025** *volgens begroting 2024*	**2026** *volgens meerjaren-raming in begroting 2024*
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-2.782	-1.120	-5.011
-2	Mutatie (im)materiële activa	11.380	-838	1.082
+3	Mutatie voorzieningen	-435	-356	-295
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-583	-289	-77
- 5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			-276
Berekend *EMU*-saldo		**-14.015**	**-348**	**-6.035**

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld	Progr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	4	Dienstverlening	2.270.078		-2.270.078
0.10	Mutaties reserves			697.399	1.146.789	449.390
0.2	Burgerzaken	4	Dienstverlening	1.360.111	666.000	-694.111
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	AD	Algemene dekkingsmiddelen	172.723	53.295	-119.428
0.4	Overhead			14.144.885	9.910	-14.134.975
0.5	Treasury	AD	Algemene dekkingsmiddelen	184.843	1.682.368	1.497.525
0.61	OZB woningen	AD	Algemene dekkingsmiddelen	475.789	5.458.350	4.982.561
0.62	OZB niet-woningen	AD	Algemene dekkingsmiddelen	99.987	3.425.350	3.325.363
0.7	Algemene uitkering en ov. uitkeringen gemeentefonds	AD	Algemene dekkingsmiddelen		106.403.000	106.403.000
0.8	Overige baten en lasten	AD	Algemene dekkingsmiddelen	548.960	782.000	233.040
0. Bestuur en ondersteuning				**19.954.775**	**119.627.062**	**99.672.287**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4	Dienstverlening	2.262.940		-2.262.940
1.2	Openbare orde en veiligheid	4	Dienstverlening	1.046.438	9.000	-1.037.438
1. Veiligheid				**3.309.378**	**9.000**	**-3.300.378**
2.1	Verkeer en vervoer	3	Leefbaarheid	10.706.582	620.545	-10.086.037
2.3	Recreatieve havens	3	Leefbaarheid	10.141	2.950	-7.191
2.4	Economische havens en waterwegen	3	Leefbaarheid	676.213	34.300	-641.913
2.5	Openbaar vervoer	3	Leefbaarheid	32.752		-32.752
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				**11.425.688**	**657.795**	**-10.767.893**
3.1	Economische ontwikkeling	1	Participatie	73.550		-73.550
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	Participatie	10	10	
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	Participatie	167.202	113.100	-54.102
3.4	Economische promotie	1	Participatie	188.159	173.000	-15.159
3. Economie				**428.921**	**286.110**	**-142.811**
4.2	Onderwijshuisvesting	2	Ontplooiing	2.272.277	7.890	-2.264.387
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2	Ontplooiing	2.885.017	1.444.065	-1.440.952
4. Onderwijs				**5.157.294**	**1.451.955**	**-3.705.339**
5.1	Sportbeleid en activering	2	Ontplooiing	167.922		-167.922
5.2	Sportaccommodaties	2	Ontplooiing	2.545.035	213.080	-2.331.955
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	2	Ontplooiing	3.443.739	1.046.150	-2.397.589
5.4	Musea	2	Ontplooiing	120.618	4.890	-115.728
5.5	Cultureel erfgoed	2	Ontplooiing	23.693		-23.693
5.6	Media	2	Ontplooiing	850.160	6.490	-843.670
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	Ontplooiing	172.877	54.830	-118.047
5. Sport, cultuur en recreatie				**7.324.044**	**1.325.440**	**-5.998.604**

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld	Progr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1	Participatie	5.411.362	828.994	-4.582.368
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	1	Participatie	976.304		-976.304
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2	Participatie	3.231.590	80.000	-3.151.590
6.3	Inkomensregelingen	1	Participatie	22.247.782	15.943.000	-6.304.782
6.4	WSW en beschut werk	1	Participatie	20.770.000		-20.770.000
6.5	Arbeidsparticipatie	1	Participatie	3.049.740	20.000	-3.029.740
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1	Participatie	2.057.024	172.500	-1.884.524
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	1	Participatie	8.106.836	260.000	-7.846.836
6.712	Begeleiding (Wmo)	1	Participatie	2.808.559	51.000	-2.757.559
6.713	Dagbesteding (Wmo)	1	Participatie	979.951		-979.951
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	1	Participatie	107.646	30.000	-77.646
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	1	Participatie	216.299		-216.299
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	1	Participatie	9.960.830		-9.960.830
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	1	Participatie	8.575		-8.575
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	1	Participatie	702.932		-702.932
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	1	Participatie	5.126.049		-5.126.049
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	1	Participatie	131.354		-131.354
6.791	PGB Wmo	1	Participatie	1.199.000		-1.199.000
6.792	PGB Jeugd	1	Participatie	50.000		-50.000
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	1	Participatie	5.123.732	4.595.855	-527.877
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	1	Participatie	352.729	112.433	-240.296
6.821	Jeugdbescherming	1	Participatie	927.398		-927.398
6.822	Jeugdreclassering	1	Participatie	73.738		-73.738
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	1	Participatie	578.053		-578.053
6. Sociaal domein				**94.197.483**	**22.093.782**	**-72.103.701**
7.1	Volksgezondheid	4	Dienstverlening	1.440.302	15.000	-1.425.302
7.2	Riolering	3	Leefbaarheid	2.635.431	3.253.547	618.116
7.3	Afval	3	Leefbaarheid	3.231.696	4.189.125	957.429
7.4	Milieubeheer	3	Leefbaarheid	2.055.206	626.140	-1.429.066
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	3	Leefbaarheid	594.391	250.044	-344.347
7. Volksgezondheid en milieu				**9.957.026**	**8.333.856**	**-1.623.170**
8.1	Ruimte en leefomgeving	3	Leefbaarheid	688.641		-688.641
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3	Leefbaarheid	335.957	653.631	317.674
8.3	Wonen en bouwen	3	Leefbaarheid	2.782.989	453.315	-2.329.674
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				**3.807.587**	**1.106.946**	**-2.700.641**
Totaal				**155.562.196**	**154.891.946**	**-670.250**

MEERJARENRAMING

Meerjarenraming

De meerjarenraming bevat**:**

- de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028;
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma;
- het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- bepaling van de structurele begrotingssaldi;
- voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar de geprognosticeerde balans;
- voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar de ontwikkeling van het EMU-saldo.

In de meerjarenraming 2026-2028 is opgenomen:

- de geraamde baten en lasten en saldi per programma;
- de geraamde algemene dekkingsmiddelen;
- de geraamde kosten van de overhead;
- de geraamde bedragen voor onvoorzien;
- de geraamde totalen saldo van baten en lasten;
- de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- de geraamde resultaten.

Toelichting op de meerjarenraming

Wij hebben de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- constant loon- en prijsniveau;
- constante aantallen inwoners en woonruimten;
- voortzetten en in stand houden van bestaand beleid.

De belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenraming van het vorige begrotingsjaar zijn opgenomen bij de Financiële beschouwingen, onderdeel analyseresultaat.

Meerjarenraming 2025-2028

	Omschrijving		Begroting 2025	Mutaties	Begroting 2026	Mutaties	Begroting 2027	Mutaties	Begroting 2028
1	**Participatie**								
	Bestaand beleid	L	94.626.404	-5.885.007	88.741.397	-679.115	88.062.282	-547.711	87.514.571
	Bestaand beleid	B	22.379.892	-4.671.047	17.708.845		17.708.845	-66.669	17.642.176
		S	**-72.246.512**		**-71.032.552**		**-70.353.437**		**-69.872.395**
2	**Ontplooiing**								
	Nieuw beleid	L	488.000	-420.600	67.400	-5.000	62.400	5.000	67.400
	Bestaand beleid	L	11.993.338	233.164	12.226.502	534.455	12.760.957	134.365	12.895.322
	Bestaand beleid	B	2.777.395	-172.000	2.605.395		2.605.395		2.605.395
		S	**-9.703.943**		**-9.688.507**		**-10.217.962**		**-10.357.327**
3	**Leefbaarheid**								
	Nieuw beleid	L	1.146.100	-861.450	284.650	98.150	382.800	197.350	580.150
	Bestaand beleid	L	22.603.899	-189.391	22.414.508	152.791	22.567.299	86.394	22.653.693
	Nieuw beleid	B	345.000	-345.000					
	Bestaand beleid	B	9.738.597	-549.605	9.188.992	-13.159	9.175.833	26.859	9.202.692
		S	**-13.666.402**		**-13.510.166**		**-13.774.266**		**-14.031.151**
4	**Dienstverlening**								
	Nieuw beleid	L	310.260		310.260		310.260		310.260
	Bestaand beleid	L	8.069.609	-15.000	8.054.609		8.054.609		8.054.609
	Bestaand beleid	B	690.000	-15.000	675.000		675.000		675.000
		S	**-7.689.869**		**-7.689.869**		**-7.689.869**		**-7.689.869**
	Totaal	L	139.237.610		132.099.326		132.200.607		132.076.005
	Totaal	B	35.930.884		30.178.232		30.165.073		30.125.263
	Totaal programma's	**S**	**-103.306.726**		**-101.921.094**		**-102.035.534**		**-101.950.742**
	Algemene Dekkingsmiddelen	L	1.472.302	-948.870	523.432	-79.525	443.907	-6.365	437.542
	Algemene Dekkingsmiddelen	B	117.804.363	-6.379.033	111.425.330	-191.037	111.234.293	-125.639	111.108.654
	Onvoorzien	L	10.000		10.000		10.000		10.000
	Overhead	L	14.144.885	-153.000	13.991.885		13.991.885		13.991.885
	Overhead	B	9.910		9.910		9.910		9.910
	Totaal	L	154.864.797		146.624.643		146.646.399		146.515.432
	Totaal	B	153.745.157		141.613.472		141.409.276		141.243.827
	Totaal saldo van baten en lasten	S	**-1.119.640**		**-5.011.171**		**-5.237.123**		**-5.271.605**

Meerjarenraming 2025-2028

	Omschrijving		Begroting 2025	Mutaties	Begroting 2026	Mutaties	Begroting 2027	Mutaties	Begroting 2028
	Mutaties reserves								
1	**Participatie**	L							
		B	104.710		104.710		104.710		104.710
		S	104.710		104.710		104.710		104.710
2	**Ontplooiing**	L	3.232		3.232		3.232		3.232
		B	504.736	585	505.321	-3.785	501.536	-5.885	495.651
		S	501.504		502.089		498.304		492.419
3	**Leefbaarheid**	L	386.025	-386.025					
		B	498.342	-68.351	429.991		429.991		429.991
		S	112.317		429.991		429.991		429.991
4	**Dienstverlening**	L							
		B							
		S							
	Algemene dekkingsmiddelen	L	308.142	-14.791	293.351	-15.088	278.263	-15.389	262.874
		B	25.792		25.792		25.792		25.792
		S	-282.350		-267.559		-252.471		-237.082
	Overhead	L							
		B	13.209		13.209		13.209		13.209
		S	13.209		13.209		13.209		13.209
	Totaal	L	697.399		296.583		281.495		266.106
	Totaal	B	1.146.789		1.079.023		1.075.238		1.069.353
	Totaal mutaties reserves	**S**	**449.390**		**782.440**		**793.743**		**803.247**
	Resultaat								
	Totaal	L	155.562.196		146.921.226		146.927.894		146.781.538
	Totaal	B	154.891.946		142.692.495		142.484.514		142.313.180
	Totaal	**S**	**-670.250**		**-4.228.731**		**-4.443.380**		**-4.468.358**

Overzicht geraamde incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving		Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
INCIDENTELE LASTEN							
1. Participatie							
	6.1	Algemeen maatschappelijk werk	L	75.192			
2. Ontplooiing							
	4.2	Onderwijshuisvesting	L	199.650	199.300	200.000	
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	L	172.000			
	5.2	Sportaccommodaties	L		76.300		
	5.3	Theater Geert Teis	L	450.000			
3. Leefbaarheid							
	2.1	Verkeer en vervoer	L	1.087.500	35.000		
	2.4	Economische havens en waterwegen	L	50.000	200.000	200.000	200.000
	7.4	Milieubeheer	L	39.725	39.725		
	8.2	Grondexploitatie	L	277.940			
	8.3	Wonen en bouwen	L				25.000
4. Dienstverlening							
	7.1	Volksgezondheid	L	15.000			
Algemene dekkingsmiddelen							
	0.61	OZB woningen	L	5.000			
	0.8	Overige baten en lasten	L	67.700	31.500	21.000	
Overhead							
	0.4	ICT	L	143.000			
		Totaal programma's		**2.582.707**	**581.825**	**421.000**	**225.000**
Incidentele toevoegingen aan reserves							
3. Leefbaarheid							
	8.2	Grondexploitatie		386.025			
		Totaal mutaties reserves		**386.025**	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele lasten				**2.968.732**	**581.825**	**421.000**	**225.000**

Overzicht geraamde incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving		Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
INCIDENTELE BATEN							
1. Participatie							
	6.1	Algemeen maatschappelijk werk	B	75.192			
	6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang	B	66.669	66.669	66.669	
2. Ontplooiing							
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	B	172.000			
3. Leefbaarheid							
	2.1	Verkeer en vervoer	B	345.000			
	8.2	Grondexploitatie	B	595.614			
4. Dienstverlening							
	7.1	Volksgezondheid	B	15.000			
Algemene dekkingsmiddelen	**0.7**	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	B	-1.388.000			
		Totaal programma's		**-118.525**	**66.669**	**66.669**	**0**
Incidentele onttrekkingen aan reserves							
3. Leefbaarheid							
	8.2	Grondexploitatie	B	68.351			
		Totaal mutaties reserves		**68.351**	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele baten				**-50.174**	**66.669**	**66.669**	**0**

	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totaal incidentele lasten	2.968.732	581.825	421.000	225.000
Totaal incidentele baten	-50.174	66.669	66.669	0
Saldo van incidentele baten en lasten	**-3.018.906**	**-515.156**	**-354.331**	**-225.000**

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Programma Taakveld	Omschrijving		Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Structurele toevoegingen aan reserves						
2. Ontplooiing						
5.2	Egalisatie kapitaallasten	L	3.232	3.232	3.232	3.232
Algemene dekkingsmiddelen						
0.5	Rentetoevoeging	L	308.142	293.351	278.263	262.874
	Totaal structurele toevoegingen		**311.374**	**296.583**	**281.495**	**266.106**
Structurele onttrekkingen aan reserves						
1. Participatie						
6.1	Dekking kapitaallasten	B	104.710	104.710	104.710	104.710
2. Ontplooiing						
4.2	Dekking kapitaallasten	B	262.725	262.725	262.725	262.725
4.3	Dekking kapitaallasten	B	8.274	8.274	8.274	8.274
5.2	Dekking kapitaallasten	B	52.013	52.013	52.013	52.013
5.3	Dekking kapitaallasten	B	136.739	136.739	136.739	136.739
5.3	Egalisatie kapitaallasten	B	30.713	31.298	27.513	21.628
5.4	Dekking kapitaallasten	B	5.004	5.004	5.004	5.004
5.7	Dekking kapitaallasten	B	9.268	9.268	9.268	9.268
3. Leefbaarheid						
2.1	Dekking kapitaallasten	B	172.562	172.562	172.562	172.562
2.3	Dekking kapitaallasten	B	152.475	152.475	152.475	152.475
7.2	Dekking kapitaallasten	B	1.418	1.418	1.418	1.418
8.3	Dekking kapitaallasten	B	103.536	103.536	103.536	103.536
Algemene dekkingsmiddelen						
0.3	Dekking kapitaallasten	B	25.792	25.792	25.792	25.792
Overhead						
0.4	Dekking kapitaallasten	B	13.209	13.209	13.209	13.209
	Totaal structurele onttrekkingen		**1.078.438**	**1.079.023**	**1.075.238**	**1.069.353**

Bepaling structurele begrotingssaldi

		Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
LASTEN					
Bruto lasten		155.562.196	146.921.226	146.927.894	146.781.538
Incidentele lasten	-/-	2.582.707	581.825	421.000	225.000
Incidentele toevoegingen reserves	-/-	386.025	0	0	0
Structurele lasten		**152.593.464**	**146.339.401**	**146.506.894**	**146.556.538**
BATEN					
Bruto baten		154.891.946	142.692.495	142.484.514	142.313.180
Incidentele baten	-/-	-118.525	66.669	66.669	0
Incidentele onttrekkingen reserves	-/-	68.351	0	0	0
Structurele baten		**154.942.120**	**142.625.826**	**142.417.845**	**142.313.180**
Structurele saldi		**2.348.656**	**-3.713.575**	**-4.089.049**	**-4.243.358**

Geprognosticeerde balans 2025-2028

Bedragen x € 1.000

	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028
Activa				
Immateriële vaste activa				
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.644	3.460	3.275	3.091
Totaal immateriële vaste activa	3.644	3.460	3.275	3.091
Materiële vaste activa				
Investeringen met een economisch nut	37.491	35.857	33.742	31.002
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.976	34.062	33.584	33.107
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	28.366	31.179	36.359	36.564
Totaal materiële vaste activa	99.832	101.098	103.685	100.673
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651	651	651	651
Overige langlopende geldleningen	3.818	3.818	3.818	3.818
Leningen aan deelnemingen	1.899	1.899	1.899	1.899
Overige uitzettingen	3	3	3	3
Totaal financiële vaste activa	6.371	6.371	6.371	6.371
Voorraden				
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	83	6	-45	-58
Totaal voorraden	83	6	-45	-58
Totaal activa	**109.930**	**110.935**	**113.286**	**110.077**
Passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	11.818	11.818	11.818	11.818
Bestemmingsreserves	41.756	40.974	40.180	39.377
Resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	-670	-4.899	-9.342	-13.811
Totaal eigen vermogen	52.904	47.893	42.656	37.384
Voorzieningen				
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.636	3.330	3.056	2.782
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.874	1.886	1.897	1.909
Totaal voorzieningen	5.510	5.215	4.953	4.691
Vaste schulden				
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	46.100	42.960	39.820	36.680
Waarborgsommen	1	1	1	1
Totaal vaste schulden	46.101	42.961	39.821	36.681
Totaal passiva	**104.515**	**96.069**	**87.430**	**78.756**
Financieringsbehoefte	**5.415**	**14.866**	**25.856**	**31.321**

Specificaties

Bedragen x € 1.000,00

Vaste activa	Ultimo 2025	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Ultimo 2026	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Ultimo 2027	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Ultimo 2028
Activa													
Immateriële vaste activa													
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.644			-184	3.460			-184	3.275			-184	3.091
Totaal immateriële vaste activa	3.644			-184	3.460			-184	3.275			-184	3.091
Materiële vaste activa													
Investeringen met een economisch nut	37.491	1.243		-2.877	35.857	848		-2.963	33.742	280		-3.021	31.002
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.976	562		-475	34.062			-477	33.584			-478	33.107
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	28.366	3.894		-1.080	31.179	6.483		-1.304	36.359	1.646		-1.440	36.564
Totaal materiële vaste activa	99.832	5.699		-4.433	101.098	7.331		-4.744	103.685	1.926		-4.939	100.673
Financiële vaste activa													
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651				651				651				651
Overige langlopende geldleningen	3.818				3.818				3.818				3.818
Leningen aan deelnemingen	1.899				1.899				1.899				1.899
Overige uitzettingen	3				3				3				3
Totaal financiële vaste activa	6.371				6.371				6.371				6.371

Vlottende activa	Ultimo 2025	Toename	Afname	Ultimo 2026	Toename	Afname	Ultimo 2026	Toename	Afname	Ultimo 2027
Voorraden										
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	83	8	-85	6	7	-58	-45	73	-85	-58
Totaal voorraden	83	8	-85	6	7	-58	-45	73	-85	-58

Vaste passiva	Ultimo 2025	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2026	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2027	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2028
Algemene reserve										
Algemene reserve	11.818			11.818			11.818			11.818
Totaal algemene reserves	11.818			11.818			11.818			11.818
Bestemmingsreserves										
Beklemd										
Verkoop aandelen Essent	14.000			14.000			14.000			14.000
Bijdragen in kosten activa	14.668	293	-1.048	13.913	278	-1.048	13.144	263	-1.048	12.359
Overig										
Incidentele bestedingen	225			225			225			225
KCC	66			66			66			66
Sociaal domein	218			218			218			218
Sportvelden	156	3		159	3		162	3		166
Strategische opgaven	6.548			6.548			6.548			6.548
Vervangingsinvesteringen (Stads)kanaal	143			143			143			143
Duurzame energie	32			32			32			32
Werkgelegenheid	73			73			73			73
Afvalstoffenheffing	360			360			360			360
Grondexploitatie	484			484			484			484
Egalisatiefonds	125		-31	94		-28	66		-22	45
Sponsorgelden	83			83			83			83

	Ultimo 2025	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2026	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2027	Toevoe-ging	Onttrek-king	Ultimo 2028
Egalisatie onderhoud	2			2			2			2
Asielzaken	2.304			2.304			2.304			2.304
Strategische aankopen	2.269			2.269			2.269			2.269
Totaal bestemmingsreserves	41.756	297	-1.079	40.974	281	-1.075	40.180	266	-1.069	39.377
Resultaat	-670		-4.229	-4.899		-4.443	-9.342		-4.468	-13.811

Vaste passiva	Ultimo 2025	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Ultimo 2026	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Ultimo 2027	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Ultimo 2028
Voorzieningen										
Pensioenverplichtingen wethouders	2.361		-274	2.087		-274	1.814		-274	1.540
Onderhoud begraafplaatsen	1.874	200	-189	1.886	200	-189	1.897	200	-189	1.909
Wachtgeldverplichtingen	32		-32	0			0			0
Verlofsparen	151			151			151			151
Bovenwettelijk verlof	868			868			868			868
Sanering voormalig gasfabriekterrein	224			224			224			224
Totaal voorzieningen	5.510	200	-495	5.215	200	-462	4.953	200	-462	4.691

Vaste passiva	Ultimo 2025	Mutaties	Ultimo 2026	Mutaties	Ultimo 2027	Mutaties	Ultimo 2028
Vaste schulden							
Onderhandse leningen v. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	46.100	-3.140	42.960	-3.140	39.820	-3.140	36.680
Waarborgsommen	1		1		1		1
Totaal vaste schulden	46.101	-3.140	42.961	-3.140	39.821	-3.140	36.681

Overzicht investeringen 2025-2028

Progr.	E/M*	Taakveld	Omschrijving	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Dekking lasten
2	E	Cultuur c.a.	Theater Geert Teis	500.000				
2	E	Sportaccommodaties	Sportvelden		950.000	600.000		
3	M	Verkeer en vervoer	Uitvoeringsprogramma wegen	691.010	2.526.335	4.600.000	460.000	
			Beweegbare bruggen		1.000.000	1.000.000	900.000	
			Openbare verlichting	308.250	367.500	233.000	286.000	
3	M	Economische havens en	Beschoeiiingen	650.000		650.000		
3	E	Riolering	Diverse maatregelen	165.000	165.000			Opbrengst rioolheffing
			Uitvoeringsprogramma wegen	287.500	396.750			Opbrengst rioolheffing
3	E	Afval	Vervangen ondergrondse containers	105.000				Opbrengst afvalstoffenheffing
			Meerjarenprogramma vervangingsinvesteringen					
1	E	Samenkracht en burgerparticipatie	Welzijnsaccommodaties	21.000				
2	E	Sportaccommodaties	Binnensportaccommodaties	139.900	41.700	26.700	27.400	
2	E	Cultuur c.a.	Theaterapparatuur	85.000	30.000			
3	E	Verkeer en vervoer	Wijkbeheer				31.100	
	E	Overhead	Informatievoorziening&Automatisering	221.500	221.500	221.500	221.500	
			Totaal	**3.174.160**	**5.698.785**	**7.331.200**	**1.926.000**	

*E= investeringen met een economisch nut

M= investeringen met een maatschappelijk nut

Tabel berekening EMU-saldo 2026-2028

(*euro 1.000)		**2026** *volgens meerjaren-raming in begroting 2024*	**2027** *volgens meerjaren-raming in begroting 2024*	**2028** *volgens meerjaren-raming in begroting 2024*
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-5.011	-5.237	-5.272
-2	Mutatie (im)materiële vaste activa	1.082	2.403	-3.197
+3	Mutatie voorzieningen	-295	-262	-262
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-77	-51	-12
-5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-276		
Berekend *EMU*-saldo		**-6.035**	**-7.851**	**-2.324**

BIJLAGEN

Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2025.

De lasten van deze investeringen worden gedekt zoals aangegeven bij de betreffende onderdelen.

Investeringen met maatschappelijk nut

Programma	Taakveld				
3	Verkeer en vervoer	Reconstructie F.Nanning-/H.Bruiningstraat	517.500	30 jr. lin.	27.600
		Oversteekplaatsen Navolaan	296.150	30 jr. lin.	15.800
		Oversteekplaatsen Navolaan - subsidie	-122.640	30 jr. lin.	-6.500
		Openbare verlichting	308.250	30 jr. ann.	13.800
			999.260		**50.700**
	Economische havens en waterwegen	Beschoeiing	**650.000**	30 jr. ann.	**29.000**

De lasten van de investering zijn opgenomen in de meerjarenraming

Investeringen met economisch nut

Programma	Taakveld				
2	Cultuur c.a.	Theater Geert Teis, luchtbehandelinginstallatie	**500.000**	15 jr. ann.	**38.900**

De lasten van de investering zijn opgenomen in de meerjarenraming

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Programma	Taakveld				
3	Riolering	Diverse maatregelen	165.000	60 jr. ann.	4.800
		Reconstructie F.Nanning-/H.Bruiningstraat	287.500	60 jr. ann.	8.250
			452.500		**13.050**

De lasten van de investeringen worden gedekt door de opbrengst van de rioolheffing.

Programma	Taakveld				
3	Afval	Vervanging ondergrondse containers	**105.000**	15 jr. lin.	**9.100**

De lasten van de investeringen worden gedekt door de opbrengst van de afvalstoffenheffing.

Vervangingsinvesteringen met economisch nut

De lasten van de investeringen worden gedekt uit de meerjarenprogramma's vervangingsinvesteringen

Programma	Taakveld				
1	Samenkracht en burgerparticipatie	Welzijnsaccommodatie Sluisstraat 43, perceelinrichting	**21.000**	20 jr. ann.	**1.285**

Programma	Taakveld				
2	Cultuur c.a.	Theater Geert Teis, theaterlicht	26.000	10 jr. lin.	3.120
		Theater Geert Teis, theaterlicht	32.000	15 jr. lin.	2.775
		Theater Geert Teis, theateraparatuur	27.000	15 jr. lin.	2.340
			85.000		**8.235**

Programma	Taakveld				
2	Sportaccommodaties	Gymzaal Wiekedreef, dakafwerking	14.400	20 jr. ann.	880
		Gymzaal Mussel, dakafwerking	40.700	20 jr. ann.	2.490
		Sporthal Stadskanaal, dakafwerking	14.600	20 jr. ann.	890
		Sporthal Musselkanaal, dakafwerking	70.200	20 jr. ann.	4.295
			139.900		**8.555**

	Taakveld				
	Overhead	Automatisering, hardware - devices	94.000	4 jr. ann.	24.690
		Mobiele telefonie	127.500	3 jr. ann.	44.210
			221.500		**68.900**

Overzicht subsidies*

*alleen ramingen € 10.000,00 en hoger zijn gespecificeerd

Diverse programma's		
Diverse taakvelden	Stichting Welstad, budgetsubsidie	3.695.300
		3.695.300

Programma 1. Participatie		
Taakveld	*Omschrijving*	*Raming*
Economische promotie	Stichting ZO! Groningen	42.500
	Overige subsidies	8.900
Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Vluchtelingenwerk Noord-Nederland	180.600
	Discriminatie meldpunt Groningen	25.000
	Wijkraden	46.100
	Stichting Participatieraad	19.700
	MFA Noordstee	99.100
	Overige subsidies	29.100
Inkomensregelingen	Jeugdfonds Sport en Cultuur	40.200
	Stichting Leergeld	96.200
	Overige subsidies	20.400
Huishoudelijk hulp (Wmo)	Overige subsidies	5.000
Dagbesteding (Wmo)	Algemene voorziening De Regenboog	485.000
		1.097.800

Programma 2. Ontplooiing		
Taakveld	*Omschrijving*	*Raming*
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Voorschoolse educatie	1.231.900
	Subsidies VVE-thuis	23.400
	Overige subsidies	4.900
Sportbeleid en activering	Sportfonds	11.500
	Freddy Pranger Memorial	10.000
	GO Sports (inclusief Verrassend Stadskanaal)	15.700
	Jeugdsportsubsidies/jeugdkorting op entreegelden/tarieven	21.900
	Overige subsidies	25.300
Sportaccommodaties	Stichting De Bast	75.300
	Buitensportaccommodaties	92.000
	Zwembaden	241.500
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Stichting centrum voor de kunsten Zuid-Groningen	382.000
	Lokale omroep RTV1	23.900
	Subsidieprogramma, activiteitenfonds	11.000
	Overige subsidies	25.100
Musea	Stichting Streekhistorisch Centrum	97.500
Cultureel erfgoed	Overige subsidies	500
Media	Stichting Biblionet Groningen	848.600
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Overige subsidies	3.100
		3.145.100

Overzicht subsidies*

*alleen ramingen € 10.000,00 en hoger zijn gespecificeerd

Programma 3. Leefbaarheid		
Taakveld	*Omschrijving*	*Raming*
Openbaar vervoer	Overige subsidies	900
Wonen en bouwen	Overige subsidies	4.100
		5.000

Programma 4. Dienstverlening		
Taakveld	*Omschrijving*	*Raming*
Openbare orde en veiligheid	Zorg- en Veiligheidshuis Groningen	47.800
	Overige subsidies	10.800
Volksgezondheid	Lentis, preventieprogramma's	18.500
	Overige subsidies	10.400
		87.500

Totaal subsidies	**8.030.700**

